2024/2418

17.9.2024

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2024/2418

ze dne 11. prosince 2023

o opatření státní podpory SA.53625 (2021/C), kterou Německo poskytlo na postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí

(oznámeno pod číslem C(2023) 8551)

(Pouze anglické znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s výše uvedenými ustanoveními ([1]), a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

(1) V návaznosti na kontakty před oznámením oznámilo Německo Komisi prostřednictvím elektronického oznámení ze dne 2. prosince 2020 podle čl. 108 odst. 3 SFEU podporu společnosti Lausitz Energie Kraftwerke AG (dále jen „LEAG“) (dále jen „opatření LEAG“) a společnosti RWE Power AG (dále jen „RWE“) (dále jen „opatření RWE“) na postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí (dále společně jen „opatření“). Německo poskytlo dodatečné informace ve dnech 13. a 14. ledna 2021.

(2) Komise rovněž obdržela řadu spontánních podání třetích stran. Podání společnosti Green Planet Energy (dále jen „GPE“) a anonymní strany byla Německu předložena k vyjádření dne 7. října 2020 a Německo na ně odpovědělo dne 17. listopadu 2020. Dne 10. prosince 2020 předložila své připomínky společnost LEAG.

(3) Dne 2. března 2021 přijala Komise rozhodnutí zahájit formální vyšetřovací řízení ve věci podpory poskytnuté společnosti LEAG a společnosti RWE (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“) ([2]).

(4) Německo zaslalo připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení dne 1. dubna 2021. Kromě připomínek Německa obdržela Komise připomínky 27 třetích stran. Společnosti LEAG a RWE zaslaly své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení dne 7. června 2021. Německo zaslalo své připomínky k připomínkám třetích stran dne 6. září 2021 a dne 3. září 2021 odpovědělo na žádost Komise o informace ze dne 11. srpna 2021.

(5) Dne 17. května 2022 bylo v *Úředním věstníku Evropské unie* zveřejněno oznámení, v němž byly třetí strany vyzvány, aby podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU předložily připomínky k použitelnosti a uplatňování pokynů Komise pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky na rok 2022 (dále jen „CEEAG“) ([3]) a v relevantních případech k důvodům slučitelnosti stanoveným v uvedených pokynech, včetně bodů 3 a 4.12 pokynů, ve vztahu k opatření LEAG a opatření RWE, v souvislosti s nimiž Komise zahájila formální vyšetřovací řízení (dále jen „veřejná konzultace“) ([4]).

([1]) Úř. věst. C 177, 7.5.2021, s. 50; Úř. věst. C 199, 17.5.2022, s. 9; Úř. věst. C 131, 14.4.2023, s. 45.
([2]) Rozhodnutí Komise ze dne 2. března 2021 ve věci státní podpory SA.53625 (2020/N) – Německo – postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí (Úř. věst. C 177, 7.5.2021, s. 50).
([3]) Úř. věst. C 80, 18.2.2022, s. 1.
([4]) Úř. věst. C 199, 17.5.2022, s. 9.

(6) Dopisy ze dne 18. května 2022 Komise informovala Německo a třetí strany, které zaslaly připomínky po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení, o výzvě zveřejněné dne 17. května 2022 a vyzvala je k předložení připomínek.

(7) Německo nezaslalo žádné připomínky. Komise obdržela připomínky od devatenácti třetích stran. Společnosti LEAG a RWE zaslaly své připomínky dne 17. června 2022. V dopise ze dne 7. září 2022 Německo uvedlo, že nehodlá zaslat žádné připomínky k novým připomínkám třetích stran.

(8) Dne 23. prosince 2022 předložilo Německo Komisi pozměněné oznámení ze dne 2. prosince 2020 týkající se opatření RWE s ohledem na smlouvu o urychleném postupném ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí do roku 2030 v rýnské hnědouhelné těžební oblasti, která byla uzavřena se společností RWE dne 4. října 2022 (dále jen „pozměněné opatření RWE“ nebo „oznámené opatření“).

(9) Dne 16. listopadu 2022 obdržela Komise spontánní připomínky osmi stran k pozměněnému opatření RWE, které byly Německu předloženy dne 2. prosince 2022. Německo zaslalo své připomínky k těmto připomínkám dne 11. ledna 2023.

(10) Dne 2. března 2023 přijala Komise rozhodnutí o rozšíření formálního vyšetřovacího řízení týkajícího se opatření RWE (dále jen „rozhodnutí o rozšíření“) ([5]).

(11) Německo zaslalo připomínky k rozhodnutí o rozšíření dne 31. března 2023. Komise obdržela připomínky od dvanácti třetích stran. Společnost RWE zaslala své připomínky k rozhodnutí o rozšíření dne 12. května 2023 a společnost LEAG dne 15. května 2023. Německo zaslalo své připomínky k připomínkám třetích stran dne 6. července 2023.

(12) Německo výjimečně souhlasilo s tím, že se vzdá svých práv vyplývajících z článku 342 SFEU ve spojení s článkem 3 nařízení č. 1/1958 ([6]) a že nechá toto rozhodnutí přijmout a oznámit v angličtině.

2. OBLAST PŮSOBNOSTI ROZHODNUTÍ

(13) Komise se domnívá, že některé skutečnosti a okolnosti popsané v rozhodnutí o zahájení řízení se po přijetí tohoto rozhodnutí změnily, zejména bylo od přijetí tohoto rozhodnutí změněno opatření RWE, jež je uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení, především pokud jde o data uzavření a výpočet ušlého zisku společnosti RWE. Komise proto v rozhodnutí o rozšíření rozšířila oblast působnosti svého vyšetřovacího řízení.

(14) Oblast působnosti tohoto rozhodnutí je omezena na posouzení pozměněného opatření RWE. Formální vyšetřovací řízení Komise týkající se opatření LEAG nadále probíhá, přičemž opatření LEAG nespadá do oblasti působnosti tohoto rozhodnutí, ale bude posuzováno samostatně.

(15) Komise konstatuje, že opatření RWE, v původním znění i ve znění pozdějších předpisů, není poskytováno na základě režimu podpory a nepředstavuje poskytování podpory podléhající oznamovací povinnosti na základě režimu podpory. Komise se proto domnívá, že se jedná o opatření jednotlivé podpory, jež je definována v čl. 1 písm. e) procesního nařízení o státní podpoře ([7]). Kompenzace poskytnuté společnostem RWE a LEAG představují dvě samostatná jednotlivá opatření a netvoří součást režimu podpory. Je tomu tak s ohledem na následující skutečnosti: i) právní základ (viz níže uvedený 30. bod odůvodnění) nedefinuje příjemce opatření obecně ani abstraktně, ale jasně a výslovně uvádí, že příjemci jsou dva (společnosti RWE a LEAG); ii) kompenzace je vázána na konkrétní situaci (postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí) a iii) právní základ stanoví konkrétní a odlišné částky, které mají být vyplaceny oběma příjemcům, a období. V čl. 44 odst. 1 právního základu je stanoven nárok společnosti RWE na kompenzaci ve výši 2,6 miliardy EUR a společnosti LEAG ve výši 1,75 miliardy EUR. Kromě toho Německo a tito provozovatelé podepsali „Veřejnoprávní smlouvu o snížení a ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu“ (dále jen „smlouva z roku 2021“).

([5]) Úř. věst. C 131, 14.4.2023, s. 45.
([6]) Nařízení č. 1 o užívání jazyků v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. 17, 6.10.1958, s. 385/58).
([7]) Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. L 248, 24.9.2015, s. 9).

3. PODROBNÝ POPIS OZNÁMENÉHO OPATŘENÍ

3.1. Cíle Německa v oblasti klimatu a cíl oznámeného opatření

(16) Německo usiluje o to, aby do roku 2045 dosáhlo neutrality z hlediska emisí skleníkových plynů. V souvislosti s tím si Německo stanovilo pro rok 2030 průběžný cíl snížit emise skleníkových plynů v rámci celého hospodářství na vnitrostátní úrovni nejméně o 65 % ve srovnání s úrovní v roce 1990. Vnitrostátní cíle Německa v oblasti klimatu jsou zakotveny ve spolkovém zákoně o změně klimatu (*Bundes-Klimaschutzgesetz*), který byl schválen v roce 2019 a novelizován v roce 2021. Spolkový zákon o změně klimatu definuje pro roky 2020 až 2030 kvantifikované roční limity emisí skleníkových plynů pro šest jednotlivých odvětví: energetika, průmysl, budovy, doprava, zemědělství, odpady a ostatní. Cíle jsou stanoveny v souladu s evropskými plány v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a mají lineární trajektorii. ([8]) Emisní limity podle nařízení EU o „sdílení úsilí" ([9]) (jež se vztahuje na odvětví mimo systém ETS) jsou navíc právně závazné. Aby tyto limity nebyly překročeny, Německo uvádí, že specifický cíl pro odvětví energetiky musí být dosažen včas. Emise CO_2 z odvětví energetiky bude třeba do roku 2030 snížit z přibližně 257 milionů tun CO_2 ekv. v roce 2022 ([10]) na 108 milionů tun CO_2 ekv.

(17) Německo považuje omezení výroby elektřiny z uhlí za klíčové pro to, aby dosáhlo svých cílů v oblasti klimatu. Postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí předpokládá nejpozději do roku 2038. Bude ukončena výroba elektřiny z černého i hnědého uhlí. V roce 2022 se výroba elektřiny z uhlí podílela na německé skladbě zdrojů elektrické energie 31 %, přičemž hnědé uhlí se podílelo 20 % ([11]). Elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí vyprodukovaly v roce 2021 podle předběžných údajů 110 milionů tun CO_2 ([12]). Toto množství představuje přibližně 51 % emisí CO_2 v odvětví elektrické energie vyprodukovaných v tomto roce ([13]).

(18) Německo odhaduje, že elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí společnosti RWE, kterých se postupné ukončení výroby týká, vyprodukovaly v roce 2018 přibližně 67 milionů tun emisí CO_2 a v roce 2019 přibližně 52 milionů tun emisí CO_2 ([14]). Německo uvedlo, že přesné vyčíslení přínosů oznámeného opatření pro životní prostředí je složité a do značné míry závisí na formulovaných předpokladech. Na základě předpokladů použitých v revidovaném výpočtu (viz oddíl 3.6) Německo vypočítalo, že oznámené opatření by zamezilo vzniku hrubého objemu 51 milionů tun emisí CO_2. Jelikož se však revidovaný výpočet týká pouze části, a nikoli všech elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí společnosti RWE, je tento odhad značně podhodnocený a není možné uvést výši podpory na tunu emisí ekvivalentu CO_2, jejichž vzniku se podařilo zamezit. Tento údaj by byl velmi nepřesný také z toho důvodu, že by nebyl zohledněn možný zpětný účinek ([15]).

([8]) Na internetu: https://www.gesetze-im-internet.de/ksg/BJNR251310019.html

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26).

([10]) Na internetu: https://www.umweltbundesamt.de/daten/umweltindikatoren/indikator-emission-von-treibhausgasen#:~:text=Die%20deutschen%20%E2%81%A0Treibhausgas%E2%81%A0,die%20vollst%C3%A4ndige%20Treibhausgasneutralit%C3%A4t%20erreicht%20werden

([11]) Na internetu: https://www.ag-energiebilanzen.de/, podle Strommix za rok 2022 činila výroba elektřiny z hnědého uhlí 116 TWh, což odpovídá podílu ve výši 20 %.

([12]) Entwicklung der spezifischen Treibhausgas-Emissionen des deutschen Strommix in den Jahren 1990 – 2022, Umweltbundesamt, duben 2023, s. 23, dostupné na https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/1410/publikationen/2023_05_23_climate_change_20-2023_strommix_bf.pdf

([13]) Podle Entwicklung der spezifischen Treibhausgas-Emissionen des deutschen Strommix in den Jahren 1990 – 2022, Umweltbundesamt, duben 2023, s. 23, dosáhly v roce 2021 emise CO_2 v odvětví elektrické energie 215 milionů tun.

([14]) Tento výpočet vychází z údajů pro jednotlivé bloky získaných z platformy pro transparentnost sítě ENTSO pro elektřinu, které udávají hodinové objemy výroby elektřiny hodnocené pomocí emisního faktoru pro hnědé uhlí v rýnské hnědouhelné těžební oblasti a specifických účinností elektráren.

([15]) Zvýšení účinnosti často snižuje náklady na výrobky nebo služby, což může vést ke zvýšení spotřeby (v důsledku snížení cen), čímž se částečně anulují původní úspory. Tento jev se nazývá zpětný účinek. Více informací na internetu: https://www.umweltbundesamt.de/en/topics/waste-resources/economic-legal-dimensions-of-resource-conservation/rebound-effects

(19) Německo dále uvádí, že právní základ oznámeného opatření (popsaný ve 30. bodě odůvodnění) předpokládá, že dojde ke zrušení povolenek na emise CO_2 ve výši, jež odpovídá dodatečnému snížení emisí v důsledku uzavření elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí, a to s přihlédnutím k zásahu rezervy tržní stability ([16]). Německo by při určování počtu povolenek CO_2, které budou zrušeny, zohlednilo náhradní technologie.

(20) Německo uvádí, že cílem oznámeného opatření je vyřadit elektrárny z provozu před koncem jejich technické a ekonomické životnosti, a to na základě předvídatelného a závazného plánu vyřazování z provozu. Tím se sníží kapacita výroby elektřiny na trhu, přestože poptávka po elektřině zůstává stejná nebo se v budoucnu ještě zvýší. Z předvídatelnosti, kterou závazný plán vyřazování z provozu poskytuje, mohou těžit i ostatní účastníci trhu, protože i jim poskytuje jasné informace o tom, v jaký okamžik dané výrobní kapacity opustí trh. Snížení výrobní kapacity v důsledku postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí tak vytváří prostor pro to, aby byly rozšířeny jiné výrobní kapacity, včetně obnovitelných zdrojů energie.

(21) Německo dále uvádí, že cílem oznámeného opatření je postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, čímž se výrazně sníží emise skleníkových plynů v odvětví elektřiny, díky čemuž Německo do roku 2045 dosáhne svého cíle klimatické neutrality a splní průběžný cíl stanovený pro rok 2030. Německo dále poukazuje na to, že ačkoli je podíl obnovitelných zdrojů energie v německé skladbě zdrojů elektrické energie již nyní vysoký (například v roce 2022 se výroba elektřiny z obnovitelných zdrojů energie zvýšila na 47 % ([17]) a během prvního čtvrtletí roku 2023 se výroba z obnovitelných zdrojů energie zvýšila na 50,3 % spotřeby elektřiny v Německu ([18])), nestačí to k tomu, aby Německo včas dosáhlo stanovených cílů klimatické neutrality.

(22) Německo zastává názor, že bez ohledu na rostoucí podíl obnovitelných zdrojů energie je snížení emisí spojené s postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí nezbytné pro dosažení cílů Německa v oblasti klimatu. Samotný růst podílu obnovitelných zdrojů energie by zvýšil nabídku bezuhlíkové elektřiny na trhu, aniž by vznikaly nové emise, ale nevedl by k dostatečně rychlému snížení stávajících výrobních kapacit, které produkují emise. To platí zejména pro elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí, které mají relativně nízké provozní náklady a u nichž je méně pravděpodobné, že budou vytlačeny z trhu, spíše než pro nákladnější a emisně méně náročné alternativy založené na fosilních palivech (např. plynu). Proto je k dosažení cílů zapotřebí jak rostoucí podíl obnovitelných zdrojů energie, tak snížení stávajících výrobních kapacit na bázi fosilních paliv. Podle Německa je tedy nutný zásah státu.

3.2. **Vypracování politických opatření**

(23) S cílem zajistit společenskou shodu ohledně revidované energetické a klimatické politiky jmenovala německá vláda dne 6. června 2018 Komisi pro růst, strukturální změny a zaměstnanost (dále jen „Komise pro uhlí“), jejíž členové zastupovali širokou škálu společenských, politických a hospodářských subjektů.

(24) Návrhy Komise pro uhlí byly předloženy v lednu 2019 a jejich cílem bylo dosáhnout vnitrostátních cílů v oblasti klimatu a zároveň splnit cíle stanovené v oblasti bezpečnosti dodávek, cenově dostupné elektřiny a zajistit šance na uplatnění osob zaměstnaných v uhelných regionech. Pokud jde o výrobu elektřiny z černého a hnědého uhlí, Komise pro uhlí navrhla její postupné ukončení do roku 2038. K dosažení tohoto cíle navrhla kombinaci dohod o uzavření elektráren, které byly uzavřeny mezi vládou a provozovateli hnědouhelných elektráren, jakož i nabídková řízení na podporu předčasného uzavření černouhelných a malých hnědouhelných elektráren.

(25) Společně s návrhy Komise pro uhlí Německo posoudilo následující alternativní možnosti politiky k dosažení plánovaného snížení emisí CO_2: i) spoléhání se na stávající systém EU pro obchodování s emisemi (dále jen „EU ETS“) a cíle stanovené v oblasti energie z obnovitelných zdrojů; ii) vnitrostátní minimální cena za CO_2 pro odvětví, na která se již vztahuje systém EU ETS, a iii) regulační uzavření bez kompenzace. Německo uvedlo, že od těchto možností bylo upuštěno s ohledem na následující skutečnosti:

([16]) Cílem rezervy tržní stability je řešit přebytek emisních povolenek, který se v systému EU pro obchodování s emisemi nahromadil od roku 2009, a zvýšit odolnost systému vůči velkým otřesům tím, že upraví nabídku povolenek, které mají být draženy.

([17]) Na internetu: https://www.bdew.de/service/publikationen/jahresbericht-energieversorgung/

([18]) Na internetu: https://www.bdew.de/presse/erneuerbare-energien-deckten-im-ersten-quartal-die-haelfte-des-stromverbrauchs/

(26) Možnost i): Spoléhání se na systém EU ETS by vedlo ke snížení emisí na evropské úrovni, ale neumožnilo by podobně cíleným způsobem dosáhnout vnitrostátních cílů snížení emisí. Nebylo by možné předem naplánovat postupné uzavírání, což by mělo výraznější dopad na bezpečnost dodávek a zaměstnance v odvětví.

(27) Možnost ii): Minimální cena za CO_2 by vedla ke zvýšení nákladů v odvětví energetiky i v průmyslu. To by znevýhodnilo německé podniky a narušilo vnitřní trh. Stejně jako v případě možnosti i) by bylo obtížné předvídat dopad na výrobu elektřiny z uhlí a nebylo by možné předem naplánovat postupné uzavírání. Kromě toho je obtížné stanovit cenu na odpovídající úrovni. Pokud by byla cena stanovena příliš nízko, trvalo by dosažení požadovaných environmentálních cílů delší dobu. Pokud by byla cena stanovena příliš vysoko, mohlo by to vést k náhlému uzavření značného množství uhelných elektráren, což by mohlo mít negativní sociální dopady a ohrozit bezpečnost dodávek. Stejné argumenty lze použít i pro jiné politiky, které mají srovnatelný účinek, jako je vyšší spotřební daň z černého a hnědého uhlí, daň z uhlíku nebo přísnější normy environmentální výkonnosti.

(28) Možnost iii): Regulační uzavření od roku 2020 bez jakékoli kompenzace by bylo výrazným zásahem do vlastnických práv jednotlivých provozovatelů.

(29) Německo rovněž provedlo dodatečná posouzení, která pomohla navrhnout opatření k postupnému ukončení výroby elektřiny z uhlí. Zejména zkoumalo očekávanou ziskovost elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí v budoucnosti a dodatečné náklady na rekultivaci dolů, které provozovatelům vzniknou v důsledku toho, že jejich hnědouhelná zařízení se uzavřou dříve, než se předpokládalo.

3.3. **Právní základ**

3.3.1. *Původní právní základ*

(30) Původním právním základem pro toto opatření je „zákon o snížení a ukončení výroby elektřiny z uhlí a o změně dalších zákonů“ (dále jen „zákon o uzavření“), který byl přijat dne 8. srpna 2020. Zákon o uzavření stanoví v oblasti snížení a ukončení výroby elektřiny z uhlí v Německu níže uvedené cíle.

Tabulka 1

Cíle pro výrobu elektřiny z uhlí v Německu

Lhůta pro dosažení cíle	Celková cílová úroveň (GW)	Cílová hodnota černého uhlí (GW)	Cílová hodnota hnědého uhlí (GW)
31.12.2022	30	15	15
1.4.2030	17	8	9
31.12.2038	0	0	0

Zdroj: Ustanovení čl. 1, část 2, odst. 4 zákona o uzavření.

(31) Aby bylo možné dosáhnout těchto cílů v oblasti snížení, předpokládá zákon o uzavření postupné a trvalé ukončení výroby elektřiny z uhlí. Způsob, jakým byly nástroje pro postupné ukončení výroby navrženy, byl do značné míry inspirován návrhy Komise pro uhlí. V případě hnědého uhlí se postupné ukončení výroby a kompenzace stanoví na základě jednání mezi německou vládou a provozovateli. V případě černého uhlí by se postupné ukončení výroby podpořilo prostřednictvím každoročních aukcí v letech 2020 až 2026, které by byly doplněny plánem regulačního uzavření bez kompenzace v období 2027 až 2038 ([19]).

([19]) Rozhodnutí Komise ze dne 25. listopadu 2020 ve věci státní podpory SA.58181 (2020/N) – Německo – Mechanismus nabídkových řízení pro postupné ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu (Úř. věst. C 41, 5.2.2021, s. 1) (dále jen „rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu“).

(32) Německo uvedlo, že se nerozhodlo postupně ukončit výrobu elektřiny z hnědého uhlí prostřednictvím aukcí, protože zařízení na výrobu elektřiny z hnědého uhlí jsou neoddělitelně spojena s těžebními zařízeními, a vyžadují tedy systémovější přístup. Vzhledem k tomu, že hnědé uhlí má relativně nízkou výhřevnost, v důsledku čehož je přeprava na velké vzdálenosti neekonomická, spotřebovává se tradičně v místech, jež se nacházejí v těsné blízkosti míst jeho těžby. Elektrárny v Porýní proto využívají hnědé uhlí, které se těží v tomtéž regionu z dolů patřících výhradně společnosti RWE. Z toho vyplývá, že rozhodnutí ovlivňující dobu trvání a objem těžby v dolech mají přímý dopad na přilehlé elektrárny, které nemohou bez dolů fungovat. Německo dále uvedlo, že vzhledem k tomu, že dotčené oblasti jsou rozlehlé, vyžaduje těžba hnědého uhlí dlouhodobé územní plánování a časovou rezervu pro změny plánování. Harmonogram uzavření elektráren je tedy rovněž ovlivněn technickými a plánovacími hledisky, jež by ztížila realizaci aukce s nejistým výsledkem. U německých černouhelných elektráren, které mohou dovážet palivo až z Austrálie, tato územněplánovací hlediska nejsou. Velkou výrobní kapacitu mají navíc pouze dva velcí operátoři (společnosti RWE a LEAG, které na začátku procesu postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí společně ovládaly 90 % hnědouhelné kapacity v Německu), což znesnadňuje realizaci skutečně konkurenční aukce.

(33) Zákon o uzavření umožňuje německé vládě uzavřít s provozovateli hnědouhelných zařízení veřejnoprávní smlouvu za účelem regulace podmínek týkajících se snížení a ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí ([20]). Německo a provozovatelé hnědouhelných elektráren proto vypracovali podmínky, které byly zahrnuty do smlouvy z roku 2021. Tuto smlouvu z roku 2021 schválil německý parlament dne 13. ledna 2021.

(34) Německo bude v souladu se zákonem o uzavření pravidelně vyhodnocovat dopad těchto nástrojů pro postupné ukončení výroby, zejména jejich příspěvek ke snižování emisí CO_2, jakož i jejich dopad na bezpečnost dodávek a ceny elektřiny. Hodnocení jsou naplánována na roky 2022 ([21]), 2026, 2029 a 2032 ([22]).

(35) Nad rámec kompenzace za předčasné uzavření v rámci opatření hodlá Německo kompenzovat tři jednotky, pokud se zapojí do mechanismu odloženého uzavření (*Zeitlich gestreckte Stilllegung*) po dobu jednoho roku až čtyř let před tím, než budou trvale uzavřeny ([23]). Jedná se o dvě jednotky společnosti LEAG a jednu jednotku společnosti RWE (Niederaußem G nebo H). Kompenzace za předčasné uzavření, jež je popsána v zákoně o uzavření a ve smlouvě z roku 2021, by nezahrnovala kompenzaci obdrženou za zapojení se do mechanismu odloženého uzavření. Druhá zmíněná kompenzace je samostatnou kompenzací a byla by založena především na ušlém zisku, kterého by elektrárny dosáhly v letech, kdy by byly zapojeny do mechanismu, pokud by jim v těchto letech bylo umožněno pokračovat v provozu na trhu. Tato kompenzace by byla založena na pevně stanoveném vzorci, který je uveden v příloze příslušného právního základu ([24]). Německo Komisi mechanismus odloženého uzavření, aby jej posoudila podle pravidel EU pro státní podporu, prozatím neoznámilo.

3.3.2. *Změna původního právního základu*

(36) Dne 19. prosince 2022 přijalo Německo „zákon o urychlení postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v porýnské těžební oblasti“ ([25]) (dále jen „pozměňující zákon“), kterým se mění zákon o uzavření. Kromě toho Německo a společnost RWE podepsaly dne 16. prosince 2022 pozměňující smlouvu (dále jen „pozměňující smlouva“), kterou se mění smlouva z roku 2021. Německo tyto změny předložilo Komisi dne 23. prosince 2022.

([20]) Ustanovení čl. 1, část 5, odst. 49 zákona o uzavření.
([21]) Německo uvedlo, že hodnocení v roce 2022 bylo odloženo z důvodu energetické krize. Hodnocení by mělo být provedeno co nejdříve.
([22]) Ustanovení čl. 1, část 7, odst. 54 zákona o uzavření.
([23]) Viz oddíl 2.2.4 rozhodnutí o zahájení řízení.
([24]) Viz příloha 3 odst. 50 zákona o uzavření.
([25]) Původní název zákona: „Gesetz zur Beschleunigung des Braunkohleausstiegs im Rheinischen Revier“. Na internetu: http://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBl&jumpTo=bgbl122s2479.pdf

(37) Zákon o uzavření (viz článek 10 ([26])), smlouva z roku 2021 (viz bod 25 ([27])) i pozměňující zákon (viz článek 3 ([28])) obsahují odkladnou doložku, podle níž kompenzace pro společnost RWE podléhá schválení státní podpory Komisí. Pokud jde o pozměňující smlouvu, tak vzhledem k tomu, že se jedná o smlouvu, kterou se mění smlouva z roku 2021 a že nedochází ke změně odkladné doložky, zůstává v platnosti původní odkladná doložka smlouvy z roku 2021. Podpora dosud nebyla poskytnuta a společnosti RWE prozatím nebyly vyplaceny žádné platby.

(38) Smlouva z roku 2021 předpokládá možnost změny smlouvy na základě vzájemné dohody (body 20 až 21). Tuto možnost Německo a společnost RWE využily při uzavření pozměňující smlouvy, která přinesla změny termínů uzavření některých jednotek společnosti RWE, jak je popsáno v oddíle 3.5 tohoto rozhodnutí.

3.4. **Důvody pro zahájení formálního vyšetřovacího řízení**

(39) Komise měla pochybnosti ohledně přiměřenosti opatření RWE. Na základě dostupných informací a prvků popsaných v rozhodnutí o zahájení řízení, si Komise vyžádala vysvětlení a požádala o připomínky zejména k těmto záležitostem (viz bod 3.3.1 rozhodnutí o zahájení řízení): i) ušlý zisk v budoucnu; ii) mechanismus odloženého uzavření; iii) alternativní scénáře předložené Německem a iv) dodatečné náklady na rekultivaci dolů.

3.4.1. *Ušlý zisk v budoucnu*

(40) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení vyjádřila pochybnosti (viz 123. až 132. bod odůvodnění) ohledně předpokladů, z nichž Německo vycházelo při výpočtu ušlého zisku společností RWE a LEAG, a to jak ve faktickém, tak v hypotetickém srovnávacím scénáři. Zejména:

a) Doba provozu hnědouhelných zařízení v případě nepřijetí zákona o uzavření: Komise vyjádřila pochybnosti o tom, že by hnědouhelná zařízení mohla být provozována dalších 48 až 70 let, pokud by nebyl přijat zákon o uzavření, nebo že by nevyžadovala značné investice do své modernizace, která by jim případně umožnila dosáhnout tak dlouhé životnosti.

b) Nejistoty pojící se s budoucími prognózami: Komise vznesla dotaz, zda diskontní sazba ve výši 7,5 % dostatečně zohledňuje vysoká rizika a nejistoty spojené s prognózami, nebo zda by bylo třeba počítat s dalšími korekčními mechanismy.

([26]) *„Ustanovení o zadání zakázky a vzniku nároku na příplatek na černé uhlí v černouhelném nabídkovém řízení podle čl. 1 části 18 odst. 8, části 20 odst. 1, částí 21 a 23,* ***ustanovení o snížení a ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí podle čl. 1 části 5, včetně veřejnoprávní smlouvy uzavřené podle těchto ustanovení****, a změny zákona o kombinované výrobě elektřiny a tepla podle článku 7* ***nelze použít, dokud Evropská komise neudělí souhlas podle práva státní podpory****. V případě, že je udělen souhlas podle první věty, lze ustanovení uvedená v první větě použít pouze v souladu s příslušným souhlasem a po dobu, na kterou byl udělen. Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky zveřejní datum oznámení o udělení souhlasu podle zákona o státní podpoře ve Spolkovém věstníku.“ (strojový překlad, zvýraznění doplněno)*

([27]) *„****Práva a povinnosti*** *smluvní strany podle částí 1 a 2 této smlouvy jsou podmíněny* ***udělením souhlasu s touto smlouvou podle práva veřejné podpory a příslušných ustanovení [článku 9 zákona o uzavření]*** *o snížení a ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí ze strany Evropské komise nebo odpovídajícím oznámením Evropské komise, že posouzení podle práva veřejné podpory lze kladně provést i jiným způsobem než udělením souhlasu. Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky neprodleně informuje provozovatele zařízení o udělení souhlasu nebo vydání oznámení.“ (strojový překlad, zvýraznění doplněno)*

([28]) *„****Ustanovení o kompenzacích za vyřazení zařízení na výrobu elektřiny z hnědého uhlí z provozu*** *podle článků 44 a 45 zákona o ukončení výroby elektřiny z uhlí ze dne 8. srpna 2020 (Spolková sbírka zákonů I, s. 1818), který byl naposledy změněn článkem 1 zákona o urychlení postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v porýnské těžební oblasti (Gesetz zur Beschleunigung des Braunkohleausstiegs im Rheinischen Revier) ze dne 19. prosince 2022 (Spolková sbírka zákonů I, s. 2479), a ustanovení o kompenzaci za prodloužené vyřazení z provozu podle čl. 50 odst. 1 věty druhé zákona o ukončení výroby elektřiny z uhlí* ***lze použít pouze tehdy a v rozsahu, v jakém byl Evropskou komisí udělen souhlas podle práva veřejné podpory****, nebo pouze tehdy a v rozsahu, v jakém Evropská komise oznámila, že posouzení podle práva veřejné podpory lze kladně provést jiným způsobem.– (strojový překlad, zvýraznění doplněno)*

c) Ceny paliva a CO_2: Komise vyjádřila pochybnosti ohledně výpočtu ušlého zisku elektráren, protože německý model použil prognózy Mezinárodní energetické agentury z roku 2018 a zjevně nezohlednil novější vývoj na trhu, zejména zvýšení ceny CO_2 v roce 2019 a v pozdější době (tj. do podpisu smlouvy mezi německou vládou a oběma příjemci) a ambicióznější politiky v oblasti klimatu na úrovni EU.

d) Údaje na úrovni jednotlivých zařízení byly poskytnuty pouze pro dvě jednotky, což Komisi ztížilo ověření výpočtu Německa pro všechna zařízení, která mají být uzavřena.

e) Německo nepředložilo Komisi analýzu citlivosti, která by jí umožnila posoudit dopad vstupních parametrů na výstup modelu.

3.4.2. *Mechanismus odloženého uzavření*

(41) V rozhodnutí o zahájení řízení (viz 133. bod odůvodnění) Komise uvedla, že společnosti RWE a LEAG obdrží kompenzace také za tři zařízení, pokud se zapojí do mechanismu odloženého uzavření, a vyjádřila pochybnosti, zda jsou tyto dodatečné platby nezbytné pro to, aby byla zařízení uzavřena.

3.4.3. *Alternativní scénáře předložené Německem*

(42) V rozhodnutí o zahájení řízení (viz 134. bod odůvodnění) Komise vyjádřila pochybnosti ohledně toho, zda jsou scénáře předčasného vyřazení z provozu (tzv. frontloading), které Německo předložilo jako alternativní scénáře pro účely odůvodnění výše kompenzace, relevantní pro posouzení proporcionality. Komise uvedla, že není jisté, zda se předčasné vyřazení z provozu opravdu uskuteční, a pokud ano, není jisté, zda by se předčasné vyřazení z provozu uplatňovalo po dobu tří let a zda by se vztahovalo na všechny jednotky uzavírané po roce 2030, jak předpokládá německý scénář.

(43) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení (viz 135. bod odůvodnění) rovněž uvedla, že pokud jde o opatření LEAG, tak podle výpočtů Německa by čistá současná hodnota očekávaného ušlého zisku společnosti LEAG nepřekročila čistou současnou hodnotu výše kompenzace v případě, že by společnost LEAG nerozšířila svou těžební činnost do lokalit Mühlrose a Welzow-Süd TA 2. Komise proto vyjádřila pochybnosti ohledně toho, zda je kompenzace pro společnost LEAG přiměřená.

3.4.4. *Dodatečné náklady na rekultivaci dolů*

(44) V rozhodnutí o zahájení řízení (viz 137. až 139. bod odůvodnění) Komise vyjádřila pochybnosti ohledně výše dodatečných nákladů, neboť studie BET/EY předložená Německem nevychází z termínů uzavření stanovených v zákoně o uzavření, ale z jiných termínů uzavření, a studie vychází z veřejně dostupných informací a připouští, že náklady se mohou lišit.

(45) Pokud jde o opatření LEAG, Komise rovněž vyjádřila pochybnosti ohledně toho, zda by hypotetický srovnávací scénář pro stanovení dodatečných nákladů měl zahrnovat rozšíření o těžební podsekce Mühlrose a Welzow-Süd TA 2, neboť uvedená studie nepovažuje toto rozšíření za nezbytné k tomu, aby společnost LEAG mohla uspokojit svou poptávku ve scénáři v případě nepřijetí zákona o uzavření.

3.5. **Pozměněné opatření RWE / vývoj po přijetí rozhodnutí o zahájení řízení**

(46) Dne 4. října 2022 uzavřely německá vláda a společnost RWE smlouvu o urychleném postupném ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v porýnské hnědouhelné těžební oblasti do roku 2030, nikoliv do roku 2038, jak se původně předpokládalo ([29]). Německo uvedlo, že tato dohoda pomůže splnit cíle v oblasti ochrany klimatu a zároveň posílí bezpečnost dodávek v aktuálně probíhající energetické krizi ([30]). Německé orgány proto změnily zákon o uzavření tím, že přijaly pozměňující zákon a podepsaly pozměňující smlouvu se společností RWE.

([29]) Viz dokument vydaný německým ministerstvem dne 4. října 2022 obsahující klíčové prvky této smlouvy, který je k dispozici v němčině zde: https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/Energie/221004-Eckpunktepapier-RWE-Kohleausstieg.html

([30]) Viz tisková zpráva německého ministerstva ze dne 4. října 2022, která je k dispozici v němčině zde: https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Pressemitteilungen/2022/10/20221004-bundeswirtschaftsminister-habeck-landesministerin-neubaur-und-rwe-verstandigen-sich-auf-beschleunigten-kohleausstieg-2030.html

(47) Kromě toho, že byl přijat pozměňující zákon a byla uzavřena pozměňující smlouva, Komise dále uvádí, že se některé skutečnosti a okolnosti týkající se trhu s elektřinou popsané v rozhodnutí o zahájení řízení po přijetí tohoto rozhodnutí změnily. V nedávné době se změnily zejména ceny elektřiny. Průměrná cena elektřiny na denním trhu vzrostla na německém trhu z 30,5 EUR/MWh v roce 2020 na 96,8 EUR/MWh v roce 2021. Její růst pokračoval i v roce 2022, kdy průměrná cena na denním trhu dosáhla 235,4 EUR/MWh a tržní prostředí se stalo velmi volatilním, přičemž průměrné ceny na měsíčním trhu se pohybovaly v rozmezí od 129 EUR/MWh do 465 EUR/MWh ([31]). Extrémní nárůst a volatilitu cen elektřiny ovlivnila mimo jiné nevyprovokovaná a neodůvodněná vojenská agrese Ruska vůči Ukrajině zahájená dne 24. února 2022 a záměrné účelové využívání toků plynu ze strany Ruska. Rostoucí tendenci měly také ceny emisních povolenek, které vzrostly z průměrných 25 EUR/tCO_2 v roce 2020 na 53 EUR/tCO_2 v roce 2021 a na 81 EUR/tCO_2 v roce 2022. ([32])

(48) Německo rovněž informovalo Komisi o tom, že společnost RWE od roku 2020 uzavřela šest jednotek vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí v souladu s harmonogramem stanoveným v zákoně o uzavření.

Tabulka 2

Jednotky společnosti RWE, které byly uzavřeny od roku 2020

Provozovatel	Název zařízení	MW (čistá hodnota)	Datum zapojení do mechanismu odloženého uzavření	Datum uzavření
RWE	Niederaußem D	297	—	31.12.2020
RWE	Niederaußem C	295	—	31.12.2021
RWE	Neurath B	294	—	31.12.2021
RWE	Weisweiler E	321	—	31.12.2021
RWE	Neurath A	294	—	1.4.2022
RWE	Frechen/Wachtberg (Brikettierung)	120 (ze 176)	—	31.12.2022

(49) Hlavní rysy pozměněného opatření RWE jsou shrnuty v níže uvedeném 50. až 62. bodě odůvodnění. Německo uvádí, že ostatní ustanovení (např. ustanovení o daňovém režimu, zajištění prostředků na rekultivaci, doložka o vyloučení soudního sporu) zůstávají beze změny.

3.5.1. *Odložení definitivního vyřazení dvou jednotek z provozu z konce roku 2022 na březen 2024:*

(50) Dvě jednotky (Neurath D a Neurath E, každá o výkonu přibližně 600 MW), které měly být podle zákona o uzavření a smlouvy z roku 2021 uzavřeny do dne 31. prosince 2022, budou na trhu působit nadále až do dne 31. března 2024. Německo uvádí, že je tomu tak proto, aby se ještě více zmírnily dopady současné energetické krize, ušetřil se plyn v odvětví elektřiny, a tím se posílila bezpečnost dodávek.

(51) Německá vláda může do dne 30. září 2023 rozhodnout o tom, zda tyto jednotky ponechá na trhu do dne 31. března 2025, nebo je převede do nové rezervy (*Reserve*). Tato nová rezerva nebyla dosud definována a toto rozhodnutí se jí nezabývá. Pokud by tato nová rezerva zahrnovala státní podporu, Německo by ji oznámilo v souladu se svou povinností stanovenou v čl. 108 odst. 3 SFEU.

([31]) Zdroj: Platforma pro transparentnost sítě ENTSO pro elektřinu, k dispozici na https://transparency.entsoe.eu
([32]) Zdroj: Údaje z platformy Platts Market Data.

(52) Bod 3 pozměňující smlouvy stanoví, že pokud Německo rozhodne o tom, že tyto dvě jednotky budou pokračovat v provozu po dobu dalšího roku (od 1. dubna 2024 do 31. března 2025), jak je popsáno výše v 51. bodě odůvodnění, ponese společnost RWE náklady na modernizaci těchto jednotek, náklady na přizpůsobení personálního plánování, provozní náklady a náklady na povolenky na emise CO_2. Společnosti RWE zároveň zůstanou příjmy z prodeje elektřiny, které podléhají stropu tržních příjmů zavedenému pro výrobce elektřiny německým zákonem o cenové brzdě elektřiny (*Gesetz zur Einführung einer Strompreisbremse und zur Änderung weiterer energierechtlicher Bestimmungen vom 20. Dezember 2022*) a určenému k financování opatření zmírňujících vysoké ceny elektřiny pro konečné spotřebitele. ([33])

(53) Upravená tabulka s daty uzavření, která je obsažena v čl. 1 odst. 9 pozměňujícího zákona a v příloze pozměňující smlouvy, je následující:

Tabulka 3

Hnědouhelná zařízení: zapojení do mechanismu odloženého uzavření a data uzavření (revidovaná data jsou zvýrazněna tučně) ([34])

Provozovatel	Název zařízení	MW (čistá hodnota)	Datum zapojení do mechanismu odloženého uzavření	Datum uzavření
RWE	Niederaußem D	297	—	31.12.2020
RWE	Niederaußem C	295	—	31.12.2021
RWE	Neurath B	294	—	31.12.2021
RWE	Weisweiler E nebo F ([35])	321	—	31.12.2021
RWE	Neurath A	294	—	1.4.2022
RWE	Frechen/Wachtberg (Brikettierung)	120 (ze 176)	—	31.12.2022
RWE	**Neurath D**	**607**	—	**31.3.2024**
RWE	**Neurath E**	**604**	—	**31.3.2024**
RWE	Weisweiler E nebo F ([36])	321	—	1.1.2025
LEAG	Jänschwalde A	465	31.12.2025	31.12.2028
LEAG	Jänschwalde B	465	31.12.2027	31.12.2028
RWE	Weisweiler G nebo H	663 nebo 656	—	1.4.2028
LEAG	Jänschwalde C	465	—	31.12.2028
LEAG	Jänschwalde D	465	—	31.12.2028
RWE	Weisweiler G nebo H	663 nebo 656	—	1.4.2029

([33]) Pro elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí je strop příjmů stanoven na základě vzorce, který zohledňuje jejich fixní a provozní náklady.
([34]) Změny ve srovnání s tabulkou 2 obsaženou v rozhodnutí o zahájení řízení jsou zvýrazněny tučně.
([35]) K tomuto datu byla nakonec k uzavření vybrána jednotka E.
([36]) K tomuto datu byla nakonec k uzavření vybrána jednotka F.

Provozovatel	Název zařízení	MW (čistá hodnota)	Datum zapojení do mechanismu odloženého uzavření	Datum uzavření
LEAG	Boxberg N	465	—	31.12.2029
LEAG	Boxberg P	465	—	31.12.2029
RWE	Niederaußem G nebo H	628 nebo 648	—	31.12.2029
RWE	**Niederaußem K**	**944**	—	**31.3.2030**
RWE	**Neurath F (BoA 2)**	**1 060**	—	**31.3.2030**
RWE	**Neurath G (BoA 3)**	**1 060**	—	**31.3.2030**
RWE	Niederaußem G nebo H	628 nebo 648	31.12.2029	31.12.2033
Saale Energie ([37])	Schkopau A	450	—	31.12.2034
Saale Energie	Schkopau B	450	—	31.12.2034
LEAG	Lippendorf R	875	—	31.12.2035
EnBW	Lippendorf S	875	—	31.12.2035
LEAG	Schwarze Pumpe A	750	—	31.12.2038
LEAG	Schwarze Pumpe B	750	—	31.12.2038
LEAG	Boxberg R	640	—	31.12.2038
LEAG	Boxberg Q	857	—	31.12.2038

(54) Německo dále poskytlo údaje o počátečním uvedení elektráren společnosti RWE do provozu a o termínech jejich uzavření, jak je uvedeno v tabulce 4. Většina (třináct ze šestnácti) zařízení společnosti RWE byla uvedena do provozu v polovině 60. až 70. let 20. století, což znamená, že doposud byla tato zařízení v provozu přibližně 50 až 60 let. Z šestnácti zařízení jsou tři mladší a byla uvedena do provozu v těchto letech: Niederaußem K (uvedeno do provozu v roce 2003); Neurath F (BoA 2) (uvedeno do provozu v roce 2012); Neurath G (BoA 3) (uvedeno do provozu v roce 2012).

(55) Německo uvedlo, že podle údajů, které společnost RWE předložila německým orgánům, (by) byly náklady na nejstarších čtrnáct ze šestnácti elektráren společnosti RWE odepsány ke dni jejich uzavření podle zákona o uzavření v souladu s účetními pravidly společnosti RWE.

(56) Německo dále uvedlo, že podle údajů poskytnutých společností RWE by účetní hodnota elektrárenských jednotek Neurath F a G ke dni 31. března 2030 činila celkem přibližně 570 milionů EUR. Tato účetní hodnota představuje amortizované náklady a nezahrnuje nemovitosti (pozemky). Německo dále uvedlo, že odpisový plán byl upraven tak, aby zohledňoval povinnost vyřadit elektrárny z provozu v souladu se zákonem o uzavření. Výše popsané hodnoty odrážejí účetní hodnoty, které by pravděpodobně vznikly, kdyby se dále postupovalo podle původního odpisového plánu. Kromě toho se neberou v úvahu budoucí kapitálové výdaje na náklady na inspekce. V obou elektrárnách probíhají pravidelné inspekce a modernizace, obvykle každé čtyři roky, přičemž náklady na každou z inspekcí činí 60 až 70 milionů EUR. Poslední inspekce v zařízení Neurath F proběhla v roce 2023 a v zařízení Neurath G v roce 2021.

([37]) Společnosti Saale Energie a EnBW nedostanou kompenzaci za předčasné uzavření, protože jejich elektrárny (Schkopau A a B, resp. Lippendorf S) nebudou muset být uzavřeny dříve, než tyto společnosti plánovaly.

Tabulka 4

Hnědouhelná zařízení společnosti RWE: datum uvedení do provozu vs. datum uzavření

Provozovatel	Název zařízení	Datum uvedení do provozu	Datum uzavření
RWE	Niederaußem D	1968	31.12.2020
RWE	Niederaußem C	1965	31.12.2021
RWE	Neurath B	1972	31.12.2021
RWE	Weisweiler E nebo F ([38])	1965, 1967	31.12.2021
RWE	Neurath A	1972	1.4.2022
RWE	Frechen/Wachtberg (Brikettierung)	1962	31.12.2022
RWE	Neurath D	1975	31.3.2024
RWE	Neurath E	1976	31.3.2024
RWE	Weisweiler E nebo F ([39])	1965, 1967	1.1.2025
RWE	Weisweiler G nebo H	1974, 1975	1.4.2028
RWE	Weisweiler G nebo H	1974, 1975	1.4.2029
RWE	Niederaußem G nebo H	1974, 1974	31.12.2029
RWE	Niederaußem K	2003	31.3.2030
RWE	Neurath F (BoA 2)	2012	31.3.2030
RWE	Neurath G (BoA 3)	2012	31.3.2030
RWE	Niederaußem G nebo H	1974, 1974	31.12.2033

3.5.2. *Urychlení definitivního vyřazení tří jednotek z provozu – v roce 2030 místo roku 2038*

(57) Uzavření tří jednotek (Niederaußem K, Neurath F a Neurath G, každé o výkonu přibližně 1 000 MW) bude odloženo z 31. prosince 2038 na 31. březen 2030. Německo uvádí, že to znamená zkrácení zbývající doby provozu 3 GW nejnovějších a nejúčinnějších elektráren provozovaných společností RWE o téměř 50 %.

(58) Podle Německa mají dřívější termíny uzavření významný dopad i na oblasti těžby, které dodávají uhlí do těchto tří jednotek, jejichž uzavření je plánováno dříve, než se původně předpokládalo. V rámci pozměněného opatření RWE bylo konkrétně dohodnuto, že důl „Garzweiler“ bude v následujících letech těžit výrazně méně hnědého uhlí.

([38]) K tomuto datu byla nakonec k uzavření vybrána jednotka E.
([39]) K tomuto datu byla nakonec k uzavření vybrána jednotka F.

(59) Německá vláda může do 15. srpna 2026 rozhodnout o tom, zda tyto tři jednotky převede do rezervy (*Reserve*) do 31. prosince 2033. Tato nová rezerva nebyla dosud definována a toto rozhodnutí se jí nezabývá. Pokud by tato nová rezerva zahrnovala státní podporu, Německo by ji oznámilo v souladu se svou povinností stanovenou v čl. 108 odst. 3 SFEU. Pokud budou tyto jednotky pro tuto rezervu potřeba, nebudou v procesu plánování povrchových dolů nutné žádné další změny, než kdyby byly tyto jednotky definitivně uzavřeny do roku 2030. V nezměněné podobě bude navíc pokračovat i rekultivace, která bude zahájena v roce 2030.

3.5.3. *Žádná dodatečná kompenzace pro společnost RWE*

(60) Pozměněné opatření RWE nestanovuje žádnou dodatečnou kompenzaci pro společnost RWE nad rámec smlouvy z roku 2021, ale potvrzuje částku 2,6 miliardy EUR.

(61) Podle názoru Německa jsou ztráty příjmů v letech 2030 až 2038 z provozu přibližně 3 GW kapacity a dodatečné náklady na změnu harmonogramu kompenzovány mimo jiné vyššími než očekávanými příjmy, které plynou z dodatečných patnácti měsíců provozu jednotek Neurath D a E v období od roku 2023 do 1. čtvrtletí roku 2024.

(62) Pozměňující zákon (čl. 1 odst. 4) a pozměňující smlouva (odstavec 4) předpokládají, že počet plateb v rámci kompenzace společnosti RWE se sníží z patnácti na deset a že platby nebudou stejně vysoké, jak se dříve předpokládalo. Roční platby v letech 2020 až 2023 budou činit 173 milionů EUR, zatímco roční platby v letech 2024 až 2029 budou činit 318 milionů EUR. V souladu s pozměňujícím zákonem a pozměňující smlouvou je první platba společnosti RWE splatná dne 31. prosince 2020, s výhradou ustanovení o pozastavení, tedy v den, kdy společnost RWE uzavře svou první elektrárnu.

3.6. **Revidovaný výpočet**

(63) V rámci podání ze dne 23. prosince 2022 předložilo Německo Komisi revidované výpočty ušlého zisku pro devět jednotek společnosti RWE, které již byly uzavřeny nebo jejichž uzavření je plánováno do dne 31. března 2025 ([40]) v souladu s pozměňujícím zákonem (čl. 1 odst. 9) (dále jen „revidovaný výpočet“). Tento výpočet ze dne 16. prosince 2022 vypracovala společnost r2b energy consulting.

(64) Na základě tohoto výpočtu činí čistá současná hodnota ušlého zisku osmi zařízení společnosti RWE (která byla či budou uzavřena mezi 31. prosincem 2021 a 31. březnem 2025) přibližně 2,2 miliardy EUR (2,3 miliardy EUR v nominálním vyjádření), a je tedy vyšší než čistá současná hodnota dohodnuté kompenzace pro tuto společnost, která činí 1,7 miliardy EUR (2,6 miliardy EUR v nominálním vyjádření) ([41]). Německo tvrdí, že s ohledem na tento výpočet je výše kompenzace odůvodněná.

(65) Z revidovaného výpočtu vyplývá, že osmi z devíti jednotek společnosti RWE, které jsou zahrnuty do revidovaného výpočtu, vznikne podle odhadů v období let 2021–2026 ušlý zisk. Z osmi jednotek, kterým vznikne ušlý zisk, bylo pět již uzavřeno v letech 2021–2022 (Neurath A a B, Niederaußem C, Weisweiler E a Frechen/Wachtberg) a zbývající tři (Weisweiler F a Neurath D a E) mají být uzavřeny nejpozději v roce 2025. U všech devíti jednotek byl v revidovaném výpočtu ušlý zisk vypočten pouze za období od jejich uzavření do konce roku 2026. Ušlý zisk nikdy nepřesáhne tři roky po plánovaném datu uzavření každé příslušné jednotky. U deváté jednotky zahrnuté do revidovaného výpočtu (Niederaußem D), která byla uzavřena jako první jednotka ke dni 31. prosince 2020, není požadován žádný ušlý zisk.

(66) U sedmi jednotek, jejichž uzavření je naplánováno po roce 2026 (Weissweiler G a H, Niederaußem H, K a G a Neurath F a G), není v revidovaném výpočtu zahrnut žádný ušlý zisk, protože budou vyřazeny z provozu po roce 2026.

([40]) Pro účely revidovaného výpočtu se předpokládá, že jednotky Neurath D a E, u nichž je ve výše uvedené tabulce 3 uvedeno, že budou uzavřeny dne 31. března 2024, budou uzavřeny dne 31. března 2025, jako kdyby spolková vláda již rozhodla o tom, že budou ponechány na trhu po dobu jednoho roku (viz 47. bod odůvodnění). Podle Německa je tak revidovaný výpočet konzervativnější, protože předpokládaný delší provoz snižuje odhadovaný ušlý zisk.

([41]) Z nominálního hlediska se částka kompenzace jeví vyšší než částka ušlého zisku, protože platby kompenzace jsou rozloženy do delšího období (do roku 2030) než ušlý zisk (do roku 2026).

(67) Revidovaný výpočet používá pro odhad ušlého zisku devíti jednotek, pro které byly předloženy údaje, následující hlavní parametry:

(1) Výpočet předpokládá, že elektrárny mají jediný zdroj příjmů prodej elektřiny v základním zatížení za tržní sazby, které odpovídají kotacím na německé komoditní burze EEX. Konkrétněji:

a) U jednotek, které již byly v době předložení revidovaného výpočtu Komisi uzavřeny (Neurath A a B, Niederaußem C a D, Weisweiler E), se ve výpočtu používají předpoklady týkající se cen elektřiny a CO_2, inflace a regulačního prostředí ([42]) na základě očekávání trhu bezprostředně před příslušnými daty uzavření. Pro ceny elektřiny a CO_2 se při výpočtu používá průměr cen futures na dodávky v příslušném měsíci, čtvrtletí nebo roce (v závislosti na dostupnosti produktu) v letech 2021–2026 tak, jak byly zaznamenány na burze EEX dva týdny před příslušnými daty uzavření.

b) Pro čtyři jednotky, které mají být uzavřeny mezi 31. prosincem 2022 a 31. březnem 2025 (Frechen/Wachtberg, Weisweiler F a Neurath D a E) byly předpoklady týkající se cen elektřiny a CO_2, inflace a regulačního prostředí ([43]) stanoveny na základě posledních tržních očekávání, jež byla k dispozici v době předložení revidovaného výpočtu. Pro ceny elektřiny a CO_2 se při výpočtu používá průměr cen futures na dodávky v příslušném měsíci, čtvrtletí nebo roce (v závislosti na dostupnosti produktu) v letech 2021–2026 tak, jak byly zaznamenány na burze EEX v období od 21. října 2022 do 4. listopadu 2022.

(2) U nákladů na palivo v souvislosti s dodávkami hnědého uhlí byly předpokládány variabilní náklady na těžbu hnědého uhlí ve výši 1,5 EUR/MWh(th), zatímco fixní náklady na těžbu hnědého uhlí byly předpokládány ve výši 4,7 EUR/MWh(th). Tyto předpoklady byly převzaty z nezávislé studie vypracované společností Öko-Institut a zveřejněny v lednu 2022 ([44]). Při rozdělení na jednotku produkce se předpokládá, že celkové náklady na těžbu jsou vzhledem ke krátkému období trvání hypotetického srovnávacího scénáře stabilní. Fixní náklady, které tvoří největší část celkových nákladů na těžbu, se obvykle přizpůsobují měnícím se objemům těžby déle.

(68) Výpočet využívá klíčové technické charakteristiky každé elektrárny, jako je účinnost, elektrický výkon, fixní náklady, typická dostupnost a míra využití. Fixní náklady vycházely z reprezentativních hodnot pro příslušnou třídu elektráren a odpovídají výsledkům studie společnosti Öko-Institut.

(69) Do revidovaného výpočtu nebyly zahrnuty příjmy z výroby tepla a z vyrovnávacího trhu.

(70) U jednotek, které mají být uzavřeny mezi 31. prosincem 2022 a 31. březnem 2025, se při výpočtu uplatňuje strop tržních příjmů od 1. prosince 2022 do 30. dubna 2024. Právním základem pro zavedení stropu tržních příjmů je německý zákon o cenové brzdě elektřiny. Pokud očekávané ceny elektřiny tento strop překročí, 90 % tržních příjmů převyšujících tento strop obdrží německý stát. Výše stropu, jež je stanovena v německém zákoně o cenové brzdě elektřiny, je ovlivněna cenou povolenek CO_2. Cena CO_2 ve výši 81 EUR/t (což byla průměrná cena na spotovém trhu v roce 2022) má za následek strop v přibližné výši 160 EUR/MWh. Německý zákon o cenové brzdě elektřiny předpokládá, že strop bude uplatňován od 1. prosince 2022 do 30. června 2023, a stanoví, že může být rozhodnutím německé vlády prodloužen do 30. dubna 2024. Německá vláda se však rozhodla, že uplatňování stropu po 30. červnu 2023 neprodlouží. Německé orgány poukazují na to, že strop tržních příjmů má vliv na ušlý zisk pouze u jedné elektrárny (Frechen/Wachtberg), protože ostatní jednotky vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí společnosti RWE byly po skončení období uplatňování stropu buď uzavřeny, nebo byly uzavřeny dříve, než německá vláda přijala konkrétní plány pro zavedení stropu.

([42]) Týká se to zavedení stropu pro tržní příjmy.
([43]) Týká se to zavedení stropu pro tržní příjmy.
([44]) Öko-Institut (2022): Die deutsche Braunkohlenwirtschaft 2021. Historische Entwicklungen, Ressourcen, Technik, wirtschaftliche Strukturen und Umweltauswirkungen. Studie im Auftrag von Agora Energiewende und der European Climate Foundation. K dispozici na adrese: https://www.oeko.de/publikationen/p-details/die-deutsche-braunkohlenwirtschaft-2021 Studie je aktualizací (obsahuje údaje až do roku 2021) předchozích studií zkoumajících ekonomiku těžby hnědého uhlí a výroby elektřiny z hnědého uhlí, které přispěly k postupu zjišťování v rámci Komise pro uhlí.

(71) U jednotek Neurath D a E, jejichž uzavření bylo odloženo na 31. března 2024 a jejichž uzavření je možné prodloužit až na 31. března 2025, výpočet zohledňuje pouze ušlý zisk dosažený ke dni 31. března 2025.

(72) Vážené průměrné náklady kapitálu (dále jen „WACC“ ([45])), použité pro účely diskontování ušlého zisku a plateb kompenzace, byly stanoveny na 7,5 milionu EUR.

(73) Vzhledem k tomu, že je objem výrobní kapacity vyřazené z trhu v důsledku předčasného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí významný, je zohledněn její systémový dopad na německé ceny elektřiny. V hypotetickém srovnávacím scénáři jsou totiž ceny elektřiny ve srovnání se skutečným scénářem nižší, protože v prvním případě je v provozu více jednotek a větší poptávku lze uspokojit relativně levnějšími výrobními kapacitami. Ke kvantifikaci tohoto účinku využívá revidovaný výpočet výsledky dvou analýz, které posuzují dopad postupného odstavení dvou jaderných elektráren (Isar 2 a Neckarwestheim 2) na německý trh s elektřinou ([46]). Německé orgány tvrdí, že odhadovaný dopad na ceny na německém trhu lze použít jako reprezentativní i pro výrobu elektřiny z hnědého uhlí, protože obě technologie mají relativně podobné postavení v žebříčku nabídkových cen a mívají vysokou míru využití. Dopad předčasného uzavření je zpočátku poměrně slabý (protože první jednotky, které byly uzavřeny podle plánu, jsou relativně malé), nicméně s přibývajícími roky a uzavřením dalších kapacit tento dopad sílí. Ceny elektřiny v hypotetickém srovnávacím scénáři jsou tak v roce 2023 nižší o 1,7 % a v roce 2026 o 3,2 % než ve faktickém scénáři.

(74) Německo uvedlo, že vzhledem k použité metodice není nutné předkládat aktualizovaný revidovaný výpočet založený na nejnovějších dostupných údajích (od druhého čtvrtletí roku 2023) pro tři jednotky, které byly uzavřeny v lednu a březnu 2025 (Weisweiler F a Neurath D a E) ([47]). Při výpočtu se jako dva hlavní parametry, které významně ovlivňují příjmy a náklady a podléhají nejistotě a častým výkyvům, používají ceny futures produktů elektřiny a povolenek CO_2, které provozovatelé hnědouhelných elektráren obvykle nakupují, aby si zabezpečili (nebo zajistili) provozní marži na měsíce a roky dopředu. Německý trh s elektřinou, jako jeden z nejrozvinutějších a nejlikvidnějších trhů v Evropě, umožňuje účastníkům trhu toto zajištění v dostatečném objemu až na tři roky dopředu před skutečnou dodávkou. ([48]) Německo proto vysvětlilo, že v hypotetickém srovnávacím scénáři by bylo možné, aby tyto tři jednotky vstoupily na trh mezi 21. říjnem 2022 a 4. listopadem 2022 (kdy byly údaje z trhu pro tyto jednotky pro účely revidovaného výpočtu získány) a zajistily si marži na několik měsíců nebo let provozu po datu uzavření, které je plánováno ve faktickém scénáři. Toho by bylo dosaženo prodejem plánovaných objemů elektřiny a nákupem odpovídajícího množství emisních povolenek, které pokryjí uhlíkovou stopu vyrobené elektřiny. Německo proto tvrdí, že revidovaný výpočet není třeba aktualizovat, protože tři jednotky společnosti RWE mohly v době, kdy byly získány údaje pro revidovaný výpočet, použít k zajištění vypočteného ušlého zisku standardní tržní nástroje.

([45]) WACC představuje náklady kapitálu podniku, v rámci kterých jsou jednotlivé kategorie kapitálu poměrně váženy. WACC se vypočítá tak, že se náklady každého zdroje kapitálu (cizího i vlastního) vynásobí jeho příslušnou váhou podle tržní hodnoty a poté se tyto hodnoty sečtou a určí se celková hodnota. Používá se také jako diskontní sazba pro budoucí peněžní toky v analýze diskontovaných peněžních toků.

([46]) Výsledky těchto analýz zveřejnila společnost Öko-Institut dne 6. září 2022 (https://blog.oeko.de/atomausstieg-mythen-zu-streckbetrieb-und-laufzeitverlaengerung/) a společnost enervis dne 29. září 2022 (https://enervis.de/wp-content/uploads/2022/09/20220929_enervis-Pressemitteilung_AKW-Weiterbetrieb-erhoeht-Versorgungssicherheit-und-reduziert-Gasverbrauch.pdf). Tyto dvě jaderné elektrárny měly celkovou kapacitu 2,8 GW, zatímco v tomto případě budou hnědouhelné jednotky o celkové kapacitě 3,2 GW vyřazeny z provozu do konce roku 2026, což je konečný bod revidovaného výpočtu.

([47]) Podíl těchto tří jednotek na celkové výši ušlého zisku v revidovaném výpočtu činí 22 % (neboli 479 milionů EUR) z hlediska čisté současné hodnoty. Z toho 348 milionů EUR připadá na rok 2025 a 131 milionů EUR na rok 2026.

([48]) Viz například BloombergNEF European Utility Hedging Profiles 2021, 21. dubna 2021, na internetu: https://about.bnef.com/

(75) Německo dále tvrdí, že zavedení mechanismu pro aktualizaci výpočtu kompenzace na základě nejnovějších předpokladů není u pozměněného opatření RWE odůvodněné, protože předpoklady použité pro výpočet ušlého zisku v revidovaném výpočtu se blížily skutečnému uzavření těchto jednotek (viz 67. bod odůvodnění bod 1). Německo poukazuje na to, že mechanismus pro aktualizaci podle bodu 433 pokynů CEEAG by byl v zásadě nutný pouze tehdy, pokud by k uzavření elektráren došlo více než tři roky po poskytnutí kompenzace za jejich uzavření. Podle Německa to slouží k zajištění toho, aby předpoklady, z nichž výpočet vychází, byly aktuální v době skutečného uzavření elektráren. Německo uvedlo, že u jednotek, které byly v době předložení revidovaného výpočtu Komisi již uzavřeny, ušlý zisk vypočítalo na základě předpokladů a tržních očekávání, které existovaly bezprostředně před příslušnými daty uzavření. Ostatní jednotky, jejichž ušlý zisk byl vypočten, budou uzavřeny v období od 31. prosince 2022 do 31. března 2025. Německo uvádí, že toto období nebude delší než tři roky od oznámení rozhodnutí Komise, což je okamžik poskytnutí podpory (viz 78. bod odůvodnění). Podle Německa proto není mechanismus pro aktualizaci nutný.

3.7. **Rozpočet**

(76) Rozpočet pozměněného opatření RWE činí 2,6 miliardy EUR a bude financován ze spolkového rozpočtu Německa. Kompenzace bude vyplacena v deseti ročních platbách: v letech 2020 až 2023 bude platba činit 173 milionů EUR a v letech 2024 až 2029 318 milionů EUR.

3.8. **Okamžik poskytnutí a doba trvání**

(77) Okamžikem poskytnutí pozměněného opatření RWE je oznámení rozhodnutí Komise. Ke konečnému vyplacení finančních prostředků dojde dne 31. prosince 2029.

3.9. **Příjemce**

(78) Oznámeným opatřením je poskytnutí podpory společnosti RWE Power AG. Společnost RWE Power AG zaměstnává 8 800 osob, přičemž přibližně 7 500 pracovních míst souvisí s hnědouhelným průmyslem. Společnost RWE Power AG je dceřinou společností společnosti RWE AG, která ji vlastní ze 100 %. Podle veřejně dostupných informací bylo ke dni 15. března 2023 odhadem 87 % akcií společnosti RWE AG drženo institucionálními investory a 13 % ve vlastnictví fyzických osob (včetně zaměstnanců). Ode dne 15. března 2023 je největším akcionářem společnosti RWE AG společnost Qatar Holding LLC s podílem 9,1 %.

(79) Společnost RWE AG je německá energetická společnost, která se zabývá výrobou elektřiny a obchodováním s ní. Podle studie trhu, kterou vypracoval německý Úřad pro hospodářskou soutěž, vyrobila společnost RWE AG v roce 2020 přibližně 25 % z celkového objemu německo-lucemburského trhu, což z ní činí výrobce s největší výrobní kapacitou ve výši 67,8 TWh ([49]). V roce 2021 činily celkové příjmy společnosti RWE AG přibližně 24,5 miliardy EUR.

(80) Německé orgány potvrzují, že ani společnost RWE AG, ani společnost RWE Power AG nejsou podniky v obtížích ve smyslu pokynů Komise pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích ([50]).

(81) Německé orgány rovněž potvrdily, že ani společnosti RWE AG, ani společnosti RWE Power AG nebyl vydán příkaz k navrácení podpory, a to na základě předchozího rozhodnutí Komise, kterým byla podpora prohlášena za protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem ([51]).

([49]) Na internetu: https://www.bundeskartellamt.de/SharedDocs/Publikation/DE/Berichte/Marktmachtbericht_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=3

([50]) Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (Úř. věst. C 249, 31.7.2014, s. 1).

([51]) Viz rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 13. září 1995, TWD v. Komise, T-244/93 a T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, bod 56. Viz rovněž sdělení Komise – Sdělení Komise o navracení protiprávních a neslučitelných státních podpor (Úř. věst. C 247, 23.7.2019, s. 1).

3.10. **Kumulace a transparentnost**

(82) Německo potvrzuje, že bude dodržovat body 56 a 57 pokynů CEEAG. Podporu poskytnutou v rámci oznámeného opatření nelze kumulovat s podporou *ad hoc* nebo *de minimis* nebo s financováním Unie, jež souvisí se stejnými způsobilými náklady.

(83) Německo zajistí, že budou dodrženy požadavky na transparentnost stanovené v bodech 58 až 61 pokynů CEEAG. Příslušné údaje o oznámeném opatření budou zveřejněny na vnitrostátních internetových stránkách, které budou odkazovat na rejstřík transparentnosti Komise: https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency

4. **PŘIPOMÍNKY TŘETÍCH STRAN**

(84) Po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení, veřejné konzultaci a rozhodnutí o rozšíření předložilo své připomínky velké množství třetích stran.

(85) Po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení předložil své připomínky velký počet třetích stran (27). Svá podání zaslali oba příjemci (společnosti LEAG a RWE), akcionáři společnosti LEAG (společností EPH a PPF Investments – PPFI) a podniková rada skupiny společnosti LEAG (*Konzernbetriebsrat*). Své podání zaslala společnost GPE, dále byla obdržena totožná podání od osmi místních energetických společností (dále jen „osm místních společností“) a totožná podání zaslaly i dvě další místní energetické společnosti (dále jen „dvě místní společnosti“). Svá podání zaslalo i sedm nevládních organizací a tři německé spolkové země, v nichž se nacházejí těžební pole společností LEAG a RWE, tedy Severní Porýní-Vestfálsko, Sasko a Braniborsko. Své připomínky předložilo také sdružení obcí (*Lausitzrunde*), na jejichž území se nacházejí těžební pole společnosti LEAG, a sdružení zastupující hnědouhelný průmysl v Německu (dále jen „DEBRIV“).

(86) Po zveřejnění veřejné konzultace předložil své připomínky velký počet třetích stran (19). Svá podání zaslali oba příjemci (společnosti LEAG a RWE), akcionáři společnosti LEAG (společnosti EPH a PPFI) a podniková rada skupiny společnosti LEAG. Své podání zaslala společnost GPE, dále byla obdržena totožná podání od osmi místních společností a totožná podání od dvou místních společností. Své připomínky zaslaly také organizace DEBRIV, Evropský úřad pro životní prostředí (European Environmental Bureau, dále jen „EEB“), organizace Greenpeace a ClientEarth.

(87) Dne 16. listopadu 2022 obdržela Komise spontánní totožná podání od osmi místních společností, jež se týkala pozměněného opatření RWE.

(88) Po zveřejnění rozhodnutí o rozšíření předložilo své připomínky několik třetích stran (12). Svá podání zaslali oba příjemci (společnosti LEAG a RWE) a totožná podání byla obdržena i od osmi místních společností, od společnosti GPE a od organizace ClientEarth.

(89) Připomínky předložené třetími stranami jsou shrnuty v níže uvedených bodech: i) připomínky k existenci podpory (viz oddíl 4.1), ii) připomínky k právnímu základu slučitelnosti (viz oddíl 4.2) a iii) připomínky ke slučitelnosti podpory (viz oddíl 4.3).

(90) Toto rozhodnutí se zaměřuje na připomínky třetích stran týkající se oblasti působnosti tohoto rozhodnutí.

4.1. **Existence podpory**

4.1.1. *RWE*

(91) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že opatření nepředstavuje státní podporu. Tvrdila, že se jedná o kompenzaci za škody, protože zákon o uzavření porušuje její vlastnické právo, a proto jí nevzniká žádná ekonomická výhoda.

(92) Podle společnosti RWE je takový zásah do vlastnického práva slučitelný s článkem 14 německého ústavního zákona (*Grundgesetz*, dále jen „GG“) pouze tehdy, pokud za něj stát poskytne odpovídající kompenzaci. Výše kompenzace závisí na ekonomickém významu dotčených právních zájmů, tj. na hodnotě majetkových poměrů a hodnotě zbavených majetkových práv, jakož i na dodatečné zátěži spojené se zásahem. Ochrana stanovená v článku 14 zákona GG se vztahuje na i) vlastnictví zařízení a pozemků a příslušnou využitelnost elektráren a dolů k výrobě elektřiny, a tím k dosahování zisku; ii) právo zřídit a provozovat celou „výrobu elektřiny z hnědého uhlí“ (společnost RWE uvedla, že obdobně lze použít ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu); iii) nepřevoditelný důlní majetek, který je povinným vyřazením z provozu zcela znehodnocen, a iv) neomezené provozní licence podle německého zákona o regulaci emisí pro elektrárny a doly, na něž se zákon o uzavření vztahuje.

(93) Společnost RWE uvedla, že vzhledem k tomu, že jsou pro projekty tohoto typu a velikosti nutné dlouhodobé kapitálové závazky a personální a investiční plány, požívá zvýšené a prominentní ústavní ochrany legitimního očekávání. S výrobou elektřiny z hnědého uhlí je neodmyslitelně spojena dlouhodobá perspektiva. Tato obzvláště silná ochrana legitimního očekávání výrazně zvyšuje intenzitu zásahu do majetkových poměrů společnosti RWE.

(94) Společnost RWE uvedla, že splnila své povinnosti v souvislosti se systémem EU ETS, který podle jejího názoru v plném rozsahu reguluje snižování emisí CO_2 produkovaných dotčenými elektrárnami. Povinné vyřazení z provozu podle zákona o uzavření nicméně vyžaduje, aby elektrárny společnosti RWE poskytly dodatečný příspěvek na ochranu klimatu, což způsobuje mimořádnou zátěž (*Sonderopfer*), jež musí být v kompenzaci zohledněna.

(95) Společnost RWE dále uvedla, že Německo při podpisu smlouvy z roku 2021 s provozovateli vystupovalo jako subjekt v tržním hospodářství. Německo muselo předem posoudit, zda je smluvně zajištěné řešení postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí vhodnější než čistě regulační řešení nebo je přinejmenším rovnocenné tomuto řešení, jehož ústavní formu nebo vymahatelnost bylo třeba rovněž předem posoudit. Společnost RWE tvrdí, že Německo v této souvislosti jednalo jako racionální subjekt, když uzavřelo smlouvu, která mu přiznává práva v ní uvedená a zároveň ho s právní jistotou zbavuje povinnosti zaplatit kompenzaci, kterou by jinak bylo nuceno zaplatit podle vnitrostátního nebo mezinárodního práva. Proto se podle názoru společnosti RWE nejedná o státní podporu.

(96) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření zopakovala, že opatření nepředstavuje podporu. Podle jejího názoru celková výše kompenzace nepokrývá celkovou výši škody, která společnosti RWE vznikla, a proto jí není poskytnuta žádná výhoda.

4.1.2. *LEAG*

(97) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení a k veřejné konzultaci vyjádřila společnost LEAG své pochybnosti ohledně toho, že by opatření mělo být považováno za státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Společnost LEAG se především domnívá, že jí opatření neposkytuje žádnou ekonomickou výhodu, neboť kompenzace nedosahuje výše finanční škody, kterou jí způsobil zákon o uzavření. Pokud by mu německé orgány neposkytly přiměřenou kompenzaci, měl by provozovatel právo na náhradu škody, neboť podle něj zákon o uzavření porušuje jeho právo na vlastnictví podle čl. 14 odst. 1 věty druhé zákona GG, článku 1 Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen „EÚLP“) a článku 13 Smlouvy o energetické chartě. Společnosti LEAG je podle jejího názoru zcela znemožněno, aby používala svůj majetek, což představuje obzvláště závažný zásah do jejích práv, a proto se na ustanovení o obsahu a omezení vztahují přísnější požadavky na proporcionalitu.

(98) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení společnost LEAG uvedla, že legitimní očekávání provozovatelů hnědouhelných dolů, která jsou patrná i ze schválených plánů hnědouhelných povrchových dolů, byla zmařena zákonem stanoveným předčasným postupným ukončením výroby elektřiny z uhlí až poté, co provozovatelé učinili zásadní investiční rozhodnutí o výstavbě elektráren a rozvoji povrchových dolů. Společnost LEAG je proto toho názoru, že lze legitimně očekávat, že bude pokračováno v těžební činnosti a provozu elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí.

(99) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení dále společnost LEAG tvrdila, že přechodné období poskytnuté pro postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí není v tomto případě dostatečné. Podle jejího názoru není postupné předčasné uzavření hnědouhelných elektráren, které je stanoveno v zákoně o uzavření, samo o sobě dostatečné k tomu, aby rozptýlilo ústavní obavy. Německo je proto povinno poskytnout finanční kompenzaci, aby bylo možné stanovit přiměřenost zásahu do dotčených majetkových poměrů. Společnost LEAG tvrdí, že finanční kompenzace musí provozovatelům hnědouhelných elektráren a povrchových dolů zajistit přinejmenším stejné postavení, které by měli, kdyby jim bylo poskytnuto přechodné období, jehož délku stanoví příslušné normy. Podle společnosti LEAG musí příslušná norma pro kompenzaci za uzavření povrchového dolu zohledňovat objem produkce, který je nezbytný pro amortizaci investic, jež byly a budou do povrchového dolu vloženy (včetně nákladů na rekultivaci), pro dosažení přiměřeného zisku a zároveň pro uvedení povrchového dolu do odpovídajícího konečného stavu schváleného pravomocným rozhodnutím soudu (potřebný zbytkový objem produkce). Doba potřebná k tomuto účelu se proto odvíjí od technicky možného objemu těžby a od požadavků hnědouhelných elektráren souvisejících s palivem. U elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí se musí jednat o výnosy nezbytné k umoření nákladů na výstavbu a modernizaci a k dosažení přiměřeného zisku. Elektrárna vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí může generovat příjmy pouze tehdy, pokud je zásobována palivem z přilehlého povrchového dolu. V rámci nezbytného přechodného období se proto předpokládá, že povrchový důl, který poskytuje dodávky, lze ještě po odpovídající dobu hospodárně provozovat, aby byly mimo jiné pokryty náklady na rekultivaci dolu. Výše kompenzace proto musí odpovídat alespoň výši příjmů, kterých mohlo být dosaženo v přechodném období.

(100) Společnost LEAG dále tvrdila, že dodatečné náklady představují následnou škodu způsobenou nuceným předčasným postupným ukončením výroby elektřiny z uhlí, neboť tyto náklady vznikly přímo v důsledku vyvlastnění (nebo zásahu, který je rovnocenný vyvlastnění). Podle jejího názoru je následná škoda majetkovou škodou, která nemá za následek ztrátu práv nebo podstaty, ale představuje mimořádnou zátěž (*Sonderopfer*), např. v důsledku snížení hodnoty.

(101) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci a k rozhodnutí o rozšíření společnost LEAG zopakovala svůj názor, že opatření nelze považovat za státní podporu.

(102) Své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení rovněž zaslaly společnosti EPH a PPFI, které jsou mateřskými společnostmi společnosti LEAG, přičemž se shodují na tom, že opatření nelze považovat za státní podporu, neboť poskytuje pouze kompenzaci za ztrátu práv, majetku a podnikatelské příležitosti. Společnosti EPH a PPFI se zejména domnívají, že v případě, že by ze strany Německa nebyla vyplacena žádná kompenzace, by hospodářské subjekty obdržely v každém případě kompenzaci za uzavření podle Smlouvy o energetické chartě.

4.1.3. *Podniky*

(103) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení se společnost GPE domnívala, že kompenzace představuje státní podporu, a vyjádřila politování nad tím, že podmínky zvýhodnění a selektivity byly posouzeny společně jako jedna podmínka.

(104) Osm místních společností ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení tvrdilo, že kompenzace představuje státní podporu. Podle těchto společností kompenzace přesahuje rámec pouhé náhrady škody, a proto poskytuje společnosti RWE selektivní výhodu. Připouštějí, že podle zákona GG je náhrada škody v zásadě možná, ale je poskytována pouze ve výjimečných případech, kdy vznikne mimořádná zátěž (*Sonderopfer*). Tvrdí, že neexistuje žádné právo na ochranu před regulačními změnami, dokud nejsou všechny investice plně amortizovány ([52]). Poukazují na právní dokument, který v roce 2018 zveřejnila vědecká služba (*Wissenschaftlicher Dienst*) německého parlamentu a který na základě rozsudku ústavního soudu ve věci uzavření jaderných elektráren dospěl k závěru, že podle německého práva by mělo být v zásadě možné uzavřít starší zařízení, která již byla amortizována, aniž by byla vyplacena kompenzace. ([53]) Podle nich bylo třináct z šestnácti jednotek společnosti RWE uvedeno do provozu před rokem 1976, a měly by proto již být amortizovány.

([52]) Standige Rechtsprechung des Bundesverfassungsgerichts (BVerfG), siehe nur das Urteil zum Atomausstieg BverfGE 143, 246ff., zuvor schon BverfGE 58, 137 ff.; BverfGE 100, 226 ff; s. auch BverfG NVwZ 2012, 429 (430 f.); BGH NVwZ 2010, 1444 (1447).

([53]) Ausarbeitung, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/18); Stilllegung von Kraftwerken, Kurzinformation, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/19).

(105) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení se dvě místní společnosti shodly na tom, že kompenzace představuje státní podporu, která přesahuje rámec pouhé náhrady škody, a poskytuje tak společnosti RWE selektivní výhodu. Poukazují na to, že vlastnické právo, které je zakotveno v článku 14 zákona GG, nechrání budoucí příjmy ani očekávaný zisk. Ačkoli připouštějí, že podle zákona GG je chráněno i omezení užívání majetku a vztahovalo by se na výrobní zařízení, v případě těžební činnosti tomu tak není. Vysvětlují, že povolení (*Hauptbetriebspläne*) se obvykle udělují pouze na dobu dvou až tří let, a proto užívání majetku v případě dolů tyto doby schválení nepřesahuje. Rovněž namítají, že diskuse o postupném ukončení výroby elektřiny z uhlí se vedou již delší dobu, a podniky proto nemohly očekávat, že příznivá regulační situace zůstane zachována. Dále vysvětlují, že nárok na kompenzaci vzniká podniku, který je omezen v užívání svého majetku, pouze v případě mimořádné zátěže (*Sonderopfer*) nebo závažných problémů (*Härtefall*). O tento případ závažných problémů se však s ohledem na dlouhá přechodná období, možnost přechodu na jiné palivo pro výrobu elektřiny a skutečnost, že řada zařízení již byla amortizována, nejedná.

4.1.4. *Sdružení / nevládní organizace*

(106) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení se organizace ClientEarth domnívala, že kompenzace představuje státní podporu. Podle jejího názoru je společnosti RWE poskytnuta selektivní výhoda, neboť je nepravděpodobné, že by vnitrostátní soud přiznal náhradu škody odpovídající částkám, které společnosti RWE přislíbily vyplatit německé orgány. Kompenzace by podle německého zákona GG byla přípustná pouze v případě, že by zásah státu měl za následek mimořádnou zátěž. Článek 14 zákona GG se nevztahuje na i) změny, zrušení nebo uplynutí doby povolení podle zákona o regulaci emisí (*Bundesimmissionsschutzgesetz*) ani podle zákona o těžbě (*Bundesberggesetz*) ([54]); ii) plně amortizované investice ([55]); iii) ušlé prodejní příležitosti a ušlý zisk nebo jiné plány, které jsou založeny na očekávání, že příznivá právní situace zůstane nezměněna ([56]). Organizace ClientEarth dále tvrdí, že negativní dopad nových předpisů na hodnotu aktiv nelze kompenzovat až poté, co byly investice amortizovány ([57]), a dodává, že provozovatelé hnědouhelných elektráren by museli tvrdit, že měli legitimní očekávání, že budou pokračovat v provozu svých zařízení, a že v důsledku zákonného postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí čelili mimořádně tvrdým a nepřiměřeným hospodářským závažným problémům. Organizace ClientEarth odkazuje na dokument vědecké služby německého parlamentu a studii zadanou ministerstvem životního prostředí ([58]), které poskytují podrobnější informace o právním rámci pro kompenzace v souvislosti s postupným ukončením výroby elektřiny z uhlí.

(107) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci sdružení DEBRIV uvedlo, že opatření neposkytuje dotčeným hnědouhelným společnostem žádnou výhodu. Hnědouhelné společnosti by se naopak mohly domáhat kompenzace podle německého ústavního práva, EÚLP a Smlouvy o energetické chartě, pokud by jim nebyla poskytnuta přiměřená kompenzace podle zákona o uzavření nebo smlouvy z roku 2021. Výše kompenzace za ušlý zisk a náklady, náhradu škody, dodatečné výdaje a hospodářské znevýhodnění způsobené postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí je přinejmenším stejná nebo dokonce výrazně vyšší než přiznaná kompenzace.

4.1.5. *Německé spolkové země*

(108) Po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení předložily připomínky tři německé státy (Braniborsko, Sasko a Severní Porýní-Vestfálsko). Připomínky týkající se výlučně opatření LEAG nebudou v tomto rozhodnutí podrobně popsány, neboť opatření LEAG nespadá do oblasti působnosti tohoto rozhodnutí (viz 13. a 14. bod odůvodnění).

([54]) Vgl. Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 6.12.2016, 1 BvR 2821/11, 1 BvR 321/12, 1 BvR 1456/23, Rn. 231 für atomrechtliche Genehmigungen.

([55]) Vgl. m.w.N. Klinskim, S. 4. Jedoch können haushaltsrechtliche Gründe (dazu unter 2) auch bei der verfassungsrechtlichen Betrachtung in Einzelfällen und in der Zusammenschau mit anderen Gründen eine Reduzierung der Entschädigung, z.B. für einen Ausgleich unter dem Verkehrswert, begründen, m.w.N. Schomerus/Franßen, S. 317f.

([56]) Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 6.12.2016, 1 BvR 2821/11, 1 BvR 321/12, 1 BvR 1456/23, Rn. 270; Jarass, in: Jarass/Pieroth, GG, 15. Auflage 2018, Art. 14 Rn. 19.

([57]) BVerwG NVwZ 2009, S. 1443.

([58]) Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, https://www.bet-energie.de/fileadmin/redaktion/PDF/Studien_und_Gutachten/Gutachten_Folgekosten/Gutachten_Folgekosten_Braunkohleausstieg_Abschlussbericht.pdf.

(109) Severní Porýní-Vestfálsko uvedlo, že aktuální datum postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí stanovené pro společnost RWE je mnohem dřívější, než se předpokládalo na základě konečných provozních licencí vydaných pro její elektrárny. Tento zákonem stanovený zákaz provozu nejpozději od roku 2038 (nebo od roku 2035, pokud by byla využita možnost předčasného vyřazení z provozu) představuje zásah do samotného řízení společnosti RWE. Podle Severního Porýní-Vestfálska by společnost RWE jistě mohla tyto zásahy do své podnikatelské činnosti a znehodnocení svého obchodního majetku napadnout v řízení před ústavním soudem, a to s odkazem na ochranu vlastnictví zaručenou zákonem GG.

4.2. **Právní základ slučitelnosti**

4.2.1. *RWE*

(110) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci se společnost RWE domnívá, že pokyny CEEAG nejsou použitelné ze dvou důvodů. Za prvé, společnost RWE odkazuje na své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, v nichž tvrdí, že opatření nepředstavuje státní podporu (viz 92. a následující body odůvodnění). Vzhledem k tomu, že v pokynech CEEAG jsou popsána kritéria, která Komise používá při posuzování slučitelnosti opatření, která jsou považována za státní podporu, není vstup pokynů CEEAG v platnost pro posouzení kompenzace relevantní.

(111) Za druhé, společnost RWE tvrdí, že pokyny CEEAG nejsou použitelné z důvodu časové působnosti pokynů. Podle bodu 466 pokynů CEEAG Komise tyto pokyny použije na všechny podpory, na které se vztahuje oznamovací povinnost a které byly nebo mají být poskytnuty od 27. ledna 2022, ale není výslovně stanoveno, zda a kdy se mají pokyny CEEAG použít také na podpory, které již byly před tímto datem oznámeny. Společnost RWE upozorňuje, že opatření bylo oznámeno před 27. lednem 2022, takže se na něj pokyny CEEAG nepoužijí. Domnívá se, že opatření bylo provedeno již v roce 2020, kdy po vstupu zákona o uzavření v platnost začal být realizován plán společnosti RWE na uzavření elektráren. První roční platby byly splatné v prosinci 2020 a v prosinci 2021, nicméně tyto platby byly pozastaveny v souladu s povinností pozastavit platby podle čl. 108 odst. 3 SFEU. Společnost RWE se proto domnívá, že údajná podpora byla poskytnuta před 27. lednem 2022 a že povinnost pozastavit platby byla splněna.

(112) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření uvedla, že i kdyby bylo opatření považováno za státní podporu, bylo by přesto slučitelné s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, a to bez ohledu na to, zda se použijí pokyny CEEAG, či nikoli. Společnost RWE uvedla, že se pokyny CEEAG na dané opatření nevztahují, a poukázala na to, že tyto pokyny byly přijaty až po přijetí rozhodnutí o zahájení řízení.

4.2.2. *LEAG*

(113) Ve svých připomínkách zaslaných po veřejné konzultaci společnost LEAG připustila, že ačkoli se na předmětný případ mohou pokyny CEEAG zpětně použít, není jejich použití odůvodněné. Posouzení podle pokynů CEEAG má za následek výrazné znevýhodnění a znemožňuje rychlé ukončení řízení.

(114) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost LEAG zopakovala, že pokyny CEEAG nejsou použitelné, protože podle bodu 466 těchto pokynů se použijí pouze na podporu poskytnutou od 27. ledna 2022. I kdyby bylo opatření považováno za podporu, bylo by v každém případě poskytnuto před 27. lednem 2022, protože zákon o uzavření a smlouva z roku 2021 vstoupily v platnost před přijetím pokynů CEEAG. Společnost LEAG dále uvedla, že i kdyby bylo opatření považováno za státní podporu a bylo posuzováno podle pokynů CEEAG, bylo by slučitelné s oddílem 4.12 těchto pokynů.

(115) Společnost LEAG rovněž odkazuje na judikaturu, která rozlišuje okamžik poskytnutí a vyplacení podpory. ([59]) Společnost LEAG tvrdí, že vzhledem k tomu, že nedošlo ke skutečnému vyplacení kompenzace, která v daném případě rovněž podléhá schválení Komisí podle článku 10 zákona o uzavření, nedošlo ani k porušení zákazu provádění podle článku 3 procesního nařízení o státní podpoře. Ze znění zákazu provádění je patrné, že rozlišuje mezi vznikem nároku na kompenzaci a skutečnou platbou, neboť podle článku 3 uvedeného nařízení nesmí být podpora poskytnuta dříve, než Komise přijme rozhodnutí, kterým se podpora povoluje, nebo se má za to, že takové rozhodnutí přijala.

([59]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH v. Finanzamt Magdeburg, C-129/12 P, ECLI:EU:C:2013:200, bod 40.

(116) Akcionáři společnosti LEAG (společnosti EPH a PPFI) ve svých připomínkách k veřejné konzultaci vyjádřili názor, že se pokyny CEEAG nepoužijí, protože se kompenzace nepovažuje za státní podporu. I kdyby se o státní podporu jednalo, byla poskytnuta před vstupem pokynů CEEAG v platnost, protože relevantními událostmi jsou vstup zákona o uzavření v platnost (srpen 2020) nebo podpis smlouvy z roku 2021 (únor 2021). I kdyby se na opatření pokyny CEEAG použily, bylo by opatření v každém případě slučitelné s vnitřním trhem, protože jsou splněny všechny podmínky stanovené v oddíle 3 a oddíle 4.12 těchto pokynů.

(117) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci podniková rada skupiny společnosti LEAG (*Konzernbetriebsrat*) uvedla, že se na tento případ pokyny CEEAG nepoužijí.

4.2.3. *Podniky*

(118) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení společnost GPE uvedla, že použití čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU jako právního základu pro posouzení je sporné, neboť toto ustanovení se zaměřuje na podporu, která má usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí. V tomto případě však nedochází k rozvoji žádné hospodářské činnosti/oblasti, ale spíše k ukončení hospodářské činnosti. K prokázání údajné nevhodnosti použití čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU odkázala společnost GPE na rozhodnutí Rady ze dne 10. prosince 2010 o uzavírání nekonkurenceschopných uhelných dolů ([60]), pro které byl jako právní základ použit čl. 107 odst. 3 písm. e) SFEU. Společnost GPE dále uvedla, že samotná skutečnost, že předchozí pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky ([61]) neobsahují žádná ustanovení týkající se podpory na uzavření, neznamená, že čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU je nutně a automaticky správným právním základem pro takové opatření.

(119) Ve svých připomínkách zaslaných po veřejné konzultaci společnost GPE poukázala na bod 466 pokynů CEEAG a uvedla, že podpora ve formě kompenzace byla společnostem RWE a LEAG poskytnuta v době přijetí zákona o uzavření v roce 2020 a nejpozději v době podpisu smlouvy z roku 2021 mezi Německem a společností RWE (únor 2021), a proto se pokyny CEEAG nepoužijí. Za tímto účelem se společnost GPE odvolává na rozsudek ve věci Magdeburg ([62]), v němž bylo rozhodnuto o tom, že podpora je poskytnuta, pokud na její obdržení vznikne právní nárok. Společnost GPE se proto domnívala, že vzhledem k tomu, že pokyny CEEAG byly přijaty až poté, co byla podpora údajně poskytnuta, mělo by být posouzení provedeno přímo podle Smlouvy.

(120) Ve svých připomínkách zaslaných k rozhodnutí o rozšíření společnost GPE zopakovala názory shrnuté ve 120. bodě odůvodnění a dodala, že skutečnost, že pozměňující smlouvou byly provedeny určité změny, nemá za následek to, že byly změněny klíčové prvky opatření, které by měly být posuzovány přímo podle Smlouvy.

(121) Ve svých připomínkách zaslaných po veřejné konzultaci osm místních společností uvedlo, že pokyny CEEAG potvrzují protiprávnost podpory a dávají za pravdu kritice, kterou tyto společnosti vznesly po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(122) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci dvě místní společnosti uvedly, že se mají použít pokyny CEEAG. Odvolávají se na bod 466 pokynů CEEAG a na ustanovení o pozastavení obsažené ve smlouvě z roku 2021 a poznamenávají, že vzhledem k tomu, že v tomto případě ještě platba kompenzace nebyla poskytnuta, neboť právně závisí na schválení Komisí, lze pokyny CEEAG ve smyslu bodu 466 těchto pokynů použít.

([60]) Rozhodnutí Rady 2010/787/EU ze dne 10. prosince 2010 o státní podpoře k usnadnění uzavírání nekonkurenceschopných uhelných dolů (Úř. věst. L 336, 21.12.2010, s. 24).

([61]) Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020 (Úř. věst. C 200, 28.6.2014, s. 1).

([62]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH v. Finanzamt Magdeburg, ECLI:C-129/12 P, EU:C:2013:200.

4.2.4. *Sdružení / nevládní organizace*

(123) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci sdružení DEBRIV uvedlo, že i když opatření představuje státní podporu (*quod non*, viz 108. bod odůvodnění), nelze na něj použít pokyny CEEAG, protože tyto pokyny jsou použitelné pouze na podporu poskytnutou od 27. ledna 2022. Pokud by se v tomto případě předpokládalo, že opatření představuje podporu, bylo by v každém případě poskytnuto před 27. lednem 2022, protože zákon o uzavření vstoupil v platnost již 14. srpna 2020 a smlouva z roku 2021 byla podepsána 10. února 2021. Podle judikatury ([63]) je jediným relevantním okamžikem poskytnutí podpory okamžik, kdy příjemci podpory vznikne na podporu právní nárok podle platného vnitrostátního práva, takže podpora již byla poskytnuta v okamžiku vzniku tohoto nároku. I kdyby navíc Komise shledala, že jsou pokyny CEEAG použitelné, opatření by bylo v každém případě slučitelné s vnitřním trhem a mělo by být posouzeno podle oddílu 4.12.1, protože se opatření týká ukončení ziskových činností souvisejících s uhlím a společnosti RWE a LEAG nejsou podniky v obtížích ve smyslu pokynů Komise pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích ([64]). Bod 425 pokynů CEEAG se plně vztahuje jak na ušlý zisk, tak na další náhradu škody a hospodářské znevýhodnění, a prvky kompenzace v tomto případě proto spadají do oblasti působnosti pokynů CEEAG.

(124) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci organizace ClientEarth uvedla, že podpora, která byla stanovena v zákoně o uzavření, již byla poskytnuta podpisem smlouvy z roku 2021. Ačkoli smlouva obsahuje ustanovení, která odkazují na schválení Komisí, právní platnost této smlouvy technicky nepodléhá schválení státní podpory, a proto v souladu s judikaturou přiznává společnosti RWE právo obdržet kompenzaci ([65]). Pozměňující smlouva toto právo nemění. Vzhledem k tomu, že se z důvodů uvedených výše ve 124. bodě odůvodnění pokyny CEEAG nepoužijí, je jediným možným právním základem slučitelnosti čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Toto ustanovení však považuje za slučitelná pouze opatření podpory, která jsou zaměřena na rozvoj hospodářské činnosti, přičemž předmětné opatření toto kritérium nesplňuje, neboť je zaměřeno na ukončení činnosti. Jedinou hospodářskou činností, která je opatřením podporována, je přechod od výroby elektřiny z uhlí k obnovitelným zdrojům energie, pro taková opatření však existují další specifická pravidla pro posuzování slučitelnosti veřejné podpory, která v tomto případě nejsou splněna. Organizace ClientEarth dále uvedla, že další možností by bylo použít čl. 107 odst. 3 písm. e) SFEU, jenž stanoví, že Rada může přijmout pravidla týkající se slučitelnosti jiných kategorií podpory, které určí Rada na návrh Komise rozhodnutím.

(125) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření organizace ClientEarth zopakovala, že se pokyny CEEAG nepoužijí. Podle jejího názoru je odkaz na rozsudek ve věci Freistaat Sachsen ([66]), který má odůvodnit použitelnost pokynů CEEAG, nesprávným výkladem tohoto rozsudku. Hmotněprávní unijní pravidla musí být podle bodu 44 tohoto rozsudku vykládána tak, že se vztahují na „situace vzniklé před jejich vstupem v platnost pouze tehdy, pokud z jejich znění, cíle a struktury jasně vyplývá, že jim musí být přiznán takový účinek“. V tomto případě se německé orgány rozhodly poskytnout společnosti RWE kompenzaci za uzavření hnědouhelných elektráren, přičemž si byly plně vědomy toho, že neexistují pokyny Komise, které by se týkaly slučitelnosti tohoto typu podpory. Německo tedy v době, kdy byla společnosti RWE kompenzace přiznána, vědělo, že posouzení tohoto zásahu bude provedeno přímo podle Smlouvy. S odkazem na bod 46 tohoto rozsudku organizace ClientEarth rovněž tvrdí, že je třeba rozlišovat mezi „nabytím účinnosti“ a „poskytnutím podpory“. Soud se v bodě 49 uvedeného rozsudku domníval, že čl. 4 odst. 1 procesního nařízení o státní podpoře, který stanoví, že Komise přezkoumá oznámení „ihned po jeho obdržení“, ukládá tomuto orgánu pouze povinnost zvláštní řádné péče, a nepředstavuje tedy pravidlo použití *ratione temporis* kritérií posouzení slučitelnosti oznámené podpory.

([63]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH v. Finanzamt Magdeburg, ECLI:C-129/12, EU:C:2013:200, bod 40.

([64]) Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (Úř. věst. C 249, 31.7.2014, s. 1).

([65]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. března 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH v. Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, bod 41.

([66]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. prosince 2008, Komise v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709.

(126) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci organizace Greenpeace uvedla, že se na opatření s ohledem na bod 466 pokynů CEEAG tyto pokyny nepoužijí, neboť zákon o uzavření vstoupil v platnost již 21. prosince 2020, a proto musí být posouzení provedeno přímo podle čl. 107 odst. 3 SFEU. Podle jejího názoru by podpora mohla spadat do oblasti působnosti oddílu 4.12.1 pokynů CEEAG, ale není nezbytná, vhodná a přiměřená. Oddíl 4.12.2 pokynů CEEAG se nepoužije, protože celý postup Komise pro uhlí a důvodová zpráva k zákonu o uzavření hovoří proti tomu, aby byl použit.

4.3. **Slučitelnost podpory**

4.3.1. *Rozvoj hospodářské činnosti*

4.3.1.1. RWE

(127) Společnost RWE uvedla, že opatření významně přispívá k podpoře rozvoje hospodářské činnosti ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.

(128) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení odkázala na rozhodnutí Komise o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu ([67]) a zdůraznila, že stejná argumentace platí i pro postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, a to dokonce ve větším rozsahu, neboť přínos urychleného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí pro životní prostředí je ještě větší. Specifické emise CO_2 jsou při výrobě elektřiny z hnědého uhlí sice vyšší než při výrobě elektřiny z černého uhlí. Náklady na výrobu elektřiny z hnědého uhlí jsou však nižší, takže další rozšiřování elektráren pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie by bez dalších vládních opatření pravděpodobně nevytlačilo z trhu elektrárny pro výrobu elektřiny z hnědého uhlí. Závazek Německa zrušit ušetřené povolenky na emise CO_2 (viz 19. bod odůvodnění) navíc vylučuje, aby mohly být emise převedeny do jiných odvětví nebo jiných členských států, což ještě více zesiluje účinnost německého ukončení výroby elektřiny z uhlí.

(129) Společnost RWE dále uvedla, že opatření poskytuje předvídatelnost a právní jistotu, a podporuje tak rozvoj nejen hospodářské činnosti v oblasti výroby elektřiny z hnědého uhlí, ale i celého odvětví energetiky, neboť všichni účastníci trhu potřebují pro svá budoucí investiční rozhodnutí spolehlivý plán vyřazování hnědouhelných elektráren z provozu. Týká se to společností vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí, které musí dlouhodobě měnit plánování povrchových dolů, ale také účastníků trhu, kteří chtějí využít vzniklý nedostatek kapacity jako příležitost k novým investicím, protože i oni by nesli nadbytečná investiční rizika a případně by od investic upustili, pokud by samotná vymahatelnost zákonem stanoveného plánu uzavření byla z důvodu soudních sporů řadu let sporná. Tato nejistota by mohla ohrozit i další fáze hodnotového řetězce v odvětví energetiky, například spolehlivé plánování sítě, jež by bylo rovněž narušeno, pokud by plán vyřazování z provozu byl nejistý.

(130) Společnost RWE dále poukázala na to, že Německo při navrhování možností v plánu vyřazování z provozu zohlednilo bezpečnost dodávek, neboť s ohledem na celý systém dodávek spolupracovalo s provozními společnostmi a uzavřelo s nimi smlouvy, čímž poskytlo spolehlivé investiční pobídky k doplnění výrobních kapacit. Opatření tedy slouží k urychlení energetické transformace a zároveň k zajištění bezpečnosti dodávek.

(131) Společnost RWE ve svých připomínkách k veřejné konzultaci odkázala na své podání zaslané po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení, jež je shrnuto ve 129. až 131. bodě odůvodnění, a uvedla, že opatření RWE je v souladu s bodem 426 pokynů CEEAG. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost RWE znovu zdůraznila, že pozměněné opatření RWE významně přispívá k urychlené dekarbonizaci a transformaci odvětví energetiky, a usnadňuje tak rozvoj hospodářské činnosti v souladu s bodem 426 pokynů CEEAG.

4.3.1.2. LEAG

(132) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost LEAG uvedla, že postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí usnadní rozvoj dalších kapacit výroby elektřiny, jež jsou založeny na jiných technologiích, zejména na obnovitelných zdrojích energie. Podle názoru společnosti LEAG bude mít toto opatření navíc pozitivní dopad na životní prostředí a zajistí předvídatelnost ohledně předčasného uzavření elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí.

([67]) Rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu, 100.–109. bod odůvodnění.

4.3.1.3. Podniky

(133) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení společnost GPE uvedla, že podporu nelze považovat za podporu hospodářské činnosti, protože nedochází k rozvoji hospodářské činnosti ani oblasti, ale spíše k ukončení hospodářské činnosti. Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost GPE uvedla, že není zcela jasné, jakou hospodářskou činnost kompenzace usnadní. Pokud se kompenzace týká nákladů na dřívější uzavření uhelné elektrárny, než se předpokládalo, je sporné, do jaké míry lze ukončení činnosti považovat za usnadnění hospodářské činnosti. Společnost GPE dále uvedla, že pokud kompenzace není *de facto* spojena s náklady na uzavření elektrárny a bude použita na investice do výroby energie z obnovitelných zdrojů, měla by být slučitelnost státní podpory posuzována na základě platných ustanovení pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost GPE zopakovala svůj názor, že podporu nelze považovat za podporu hospodářské činnosti.

4.3.1.4. Sdružení / nevládní organizace

(134) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení, veřejné konzultaci a rozhodnutí o rozšíření vyjádřila organizace ClientEarth pochybnosti o tom, zda podpora na předčasné ukončení hospodářské činnosti splňuje podmínku stanovenou v čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU v tom smyslu, že podpora má usnadnit rozvoj hospodářské činnosti, neboť přímým účelem podpory je ukončení určité hospodářské činnosti, ačkoli její ukončení může nepřímo vést k rozvoji nových činností.

(135) Úřad EEB ve svých připomínkách zaslaných po veřejné konzultaci uvedl, že německá vláda neuvedla hospodářské činnosti, které budou díky podpoře usnadněny.

4.3.2. *Motivační účinek*

4.3.2.1. RWE

(136) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že opatření má motivační účinek. Pokud by nedošlo k zásahu státu nebo by nebyla uzavřena smluvní ujednání s německou vládou, společnost RWE by nadále vyráběla elektřinu z hnědého uhlí v mnohem větší míře, než je nyní povoleno, aby dosáhla dalších příspěvků na úhradu, a mohla tak zachovat původní plán povrchové těžby. Bez kompenzace stanovené v zákoně o uzavření a dohodnuté ve smlouvě z roku 2021 by společnost RWE nesouhlasila s předčasným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí. Společnost RWE by případné regulační uzavření napadla u soudu.

(137) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost RWE tyto argumenty zopakovala a uvedla, že opatření je v souladu s bodem 427 pokynů CEEAG. Podle názoru společnosti RWE je kompenzace mnohem nižší než celková škoda, která jí byla způsobena předčasným uzavřením, a to s ohledem na ušlý zisk a dodatečné náklady v porovnání s hypotetickým srovnávacím scénářem. V porovnání s hypotetickým srovnávacím scénářem bez postupného ukončení výroby z hnědého uhlí není společnost RWE zbavena zátěže v podobě činnosti, kterou by stejně musela vykonávat, ani jí není kompenzováno její obvyklé podnikatelské riziko. Za škodu způsobenou zásahem státu se naopak poskytuje pouze částečná kompenzace.

(138) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření zopakovala, že od roku 2020 by předčasně neuzavřela žádnou hnědouhelnou elektrárnu a neuzavřela by předčasně ani žádnou další elektrárnu, pokud by nebyla uzavřena smlouva a přijata právní úprava týkající se úplného předčasného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí výměnou za poskytnutí kompenzace. Podle názoru společnosti RWE je z vývoje na trhu patrné, že výroba elektřiny z hnědého uhlí je pro společnost RWE zisková. Vzhledem k nízkým variabilním nákladům, dlouhodobě vysokým cenám zemního plynu a postupnému ukončování výroby elektřiny z jaderné energie v Německu je výroba elektřiny z hnědého uhlí nejkonkurenceschopnější technologií. To platí zejména při pokračování provozu stávajících zařízení, protože vzhledem k již vynaloženým investičním nákladům na povrchové doly a elektrárny jsou tyto náklady pro provozní rozhodnutí irelevantní.

4.3.2.2. LEAG

(139) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost LEAG uvedla, že opatření má motivační účinek, neboť ji přiměje k tomu, aby změnila své ekonomické chování a uzavřela své elektrárny dříve, než se původně předpokládalo, a to řádnějším a předvídatelnějším způsobem.

4.3.2.3. Podniky

(140) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost GPE uvedla, že uzavření některých uhelných elektráren bylo předvídáno ještě před přijetím opatření, čímž se otázka motivačního účinku stala obzvláště důležitou. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření byla společnost GPE toho názoru, že finanční znevýhodnění provozu hnědouhelných elektráren (tj. samotné zvýšení cen systému ETS) by vedlo společnost RWE k tomu, aby uzavřela elektrárny dříve, než se předpokládalo, a to pravděpodobně před rokem 2030. Společnost GPE se proto domnívá, že kompenzace nemá žádný motivační účinek.

(141) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení a k veřejné konzultaci se dvě místní společnosti domnívaly, že opatření nemotivuje společnost RWE k tomu, aby změnila své chování tak, aby se zlepšila ochrana životního prostředí. Podle společností bude mít platba opačný účinek, než se zamýšlelo, neboť elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí budou v důsledku vyplacení kompenzace nadále v provozu. Společnosti uvádějí, že bez kompenzačních plateb by byly elektrárny již dávno odpojeny od sítě ([68]).

4.3.2.4. Sdružení / nevládní organizace

(142) Sdružení DEBRIV ve svém vyjádření k veřejné konzultaci uvedlo, že opatření má motivační účinek v souladu s bodem 427 pokynů CEEAG. Životnost aktiv, která byla rovněž použita pro model výpočtu ušlého zisku, výrazně přesahuje rok uzavření 2038, což je nejzazší rok pro uzavření uvedený v zákoně o uzavření a ve smlouvě z roku 2021. Opatření má tedy motivační účinek ve smyslu pokynů CEEAG, neboť přiměje dotčené podniky k tomu, aby uzavřely své elektrárny dříve, než se předpokládalo, a změní jejich chování, které by jinak bez tohoto opatření nezměnily.

(143) Organizace Greenpeace ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že opatření nemá motivační účinek, protože nevede ke změně chování.

(144) Organizace ClientEarth ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření uvedla, že opatření nemá motivační účinek, a poukázala na 70. bod odůvodnění rozhodnutí o rozšíření, podle něhož ušlý zisk společnosti RWE v minulosti a blízké budoucnosti již převyšuje, a tím i odůvodňuje kompenzaci, která má být společnosti RWE poskytnuta. Podle jejího názoru je v takovém případě logické, že jsou společnosti RWE kompenzovány již vzniklé ztráty v podobě ušlého zisku, a že kompenzace tedy nemá za cíl urychlit uzavření elektráren, ale pouze snížit náklady společnosti RWE vzniklé v souvislosti s uzavřením některých elektráren.

(145) Ve svých připomínkách zaslaných po veřejné konzultaci úřad EEB zpochybnil skutečnost, že by příjemci v případě nevyplacení kompenzace nezměnili své chování, protože obě společnosti již postupně přecházejí na čistší technologie výroby energie, což dokládají jejich veřejně učiněná oznámení. Vzhledem k různým tržním scénářům lze předpokládat, že zařízení a doly na hnědé uhlí by byly v každém případě v určitém okamžiku uzavřeny. Podnikatelské plány příjemců by tedy měly počítat nejen s náklady a zisky spojenými s otevřením a využíváním dolu, ale také s jeho uzavřením a rekultivací.

4.3.3. *Porušení práva Unie*

4.3.3.1. RWE

(146) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že náklady, které by vznikly i v případě hypotetického srovnávacího scénáře, nebyly do výpočtu celkové škody zahrnuty. Argument vznesený třetími stranami, že kompenzace nákladů na těžbu může být v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“ (83. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), je proto neopodstatněný, neboť kompenzovány mají být pouze dodatečné náklady na těžbu, které by nevznikly, pokud by stát nezasáhl.

([68]) Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments (Posouzení plánovaných kompenzačních plateb za vyřazení německých hnědouhelných elektráren z provozu v kontextu současného vývoje), 29. června 2020, s. 30, k dispozici zde: https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments;
Sandbag, smarter climate policy, „The cash cow has stopped giving: Are Germany's lignite plants now worthless?“ (Zlaté časy skončily: jsou německé hnědouhelné elektrárny nyní bezcenné?), k dispozici zde: https://ember-climate.org/insights/research/the-cash-cow-has-stopped-giving/

4.3.3.2. Podniky

(147) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení společnost GPE tvrdila, že kompenzace porušuje zásadu „znečišťovatel platí“ stanovenou v článku 191 SFEU. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost GPE uvedla, že náklady a příjmy, které byly zohledněny při stanovení kompenzace, nelze určit na základě informací, které má Německo k dispozici, ani na základě informací uvedených v rozhodnutí Komise. Nelze vyloučit, že náklady, které bude muset společnost RWE vynaložit a které vyplývají z dodržování zásady „znečišťovatel platí“, budou pokryty kompenzací. To je v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“ a v důsledku toho nelze toto podpůrné opatření považovat za slučitelné s pravidly stanovenými v SFEU. Společnost GPE se rovněž domnívá, že kompenzace je v rozporu s opatřeními EU na ochranu klimatu, neboť snižuje účinnost taxonomie.

4.3.3.3. Sdružení / nevládní organizace

(148) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení a k veřejné konzultaci organizace Greenpeace uvedla, že opatření porušuje zásadu „znečišťovatel platí“, pokud kompenzace pokrývá i náklady na těžbu.

(149) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení organizace ClientEarth uvedla, že náklady na rekultivaci dolů musí nést provozovatelé dolů v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“. Soulad kompenzací za uzavření se zásadou „znečišťovatel platí“ je samostatnou otázkou, jež musí být řešena odděleně od části kompenzací, které jsou určeny k odškodnění provozovatelů za jejich ušlý zisk a jiné ztráty. Kompenzace nákladů ze strany státu spojených s řízením znečištění snižuje náklady příjemce, které by za běžných okolností měl vynaložit. ([69]) Organizace ClientEarth dále uvedla, že provozovatelé dolů jsou v souvislosti s náklady na rekultivaci povrchových dolů po celou dobu jejich provozu i po jejich uzavření identifikováni a jsou za ně právně odpovědní.

(150) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení se úřad EEB domníval, že kompenzace porušuje zásadu „znečišťovatel platí“ stanovenou v čl. 191 odst. 2 SFEU a z ní vyplývající právo v oblasti životního prostředí. Kompenzace nezohledňuje rostoucí cenu emisí uhlíku, která se bude nadále zvyšovat s ohledem na nové cíle EU pro rok 2030 (v rámci balíčku „Fit for 55“) a mezinárodní závazky EU v rámci Pařížské dohody. Do roku 2039 budou náklady na emisní povolenky činit 19,5 miliardy EUR v případě společnosti RWE a 39 miliard EUR v případě společnosti LEAG, a proto by bylo dosažení jakéhokoli zisku nemožné. Kompenzace tedy nemá žádný rozumný základ a je v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“. Úřad EEB se rovněž domníval, že zásada „znečišťovatel platí“ je porušena také z toho důvodu, že zahrnuje kompenzace pro znečišťovatele bez jasných výpočtů, přičemž nezohledňuje negativní externality jejich činnosti. Nedochází k internalizaci nákladů na škodu způsobenou znečištěním ovzduší, kterou upravuje směrnice o průmyslových emisích (dále jen „IED“) ([70]). Nejlepší dostupné techniky EU pro velká spalovací zařízení v současné době nejsou dodržovány a jsou překračovány úrovně znečištění ovzduší rtutí předepsané nejlepšími dostupnými technikami. Pokud by největší hnědouhelné elektrárny musely uplatňovat přísnější úrovně výkonnosti dosažené v důsledku používání nejlepších dostupných technik, mohla by se zátěž spojená s poškozením zdraví vlivem pokračujícího provozu hnědouhelných elektráren snížit o miliardy ročně, pokud jde o náklady týkající se zdraví a další náklady související se znečištěním ovzduší. Kromě toho úřad EEB tvrdil, že německé orgány nedodržely prováděcí rozhodnutí Komise 2018/1135 o podávání zpráv o provádění směrnice IED; údaje za vykazované roky 2017 a 2018. V neposlední řadě nedošlo k internalizaci poplatků za vodu a nákladů na škody a daňoví poplatníci nesou břemeno hnědouhelného podnikání společností RWE a LEAG tím, že si hradí náklady na zdravotní péči. Náklady na vodu nejsou stanoveny v souladu s článkem 9 rámcové směrnice o vodě ([71]) dotčenými německými spolkovými zeměmi a v těchto nákladech nejsou internalizovány environmentální náklady v žádné ze spolkových zemí.

([69]) Rozhodnutí Komise ze dne 1. prosince 2004 o státní podpoře C 39/2004 – Agentura pro vyřazení jaderných zařízení z provozu (Úř. věst. C 315, 21.12.2004, s. 4).

([70]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) (Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17).

([71]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

(151) Organizace Health and Environment Alliance (dále jen „HEAL“) ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že německá vláda nepřijala všechna opatření k tomu, aby zajistila, že provozovatelé hnědouhelných elektráren do postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí omezí znečištění na minimum. Poukázala na to, že tento názor je podepřen rozhodnutím ve věci Hinkley Point C ([72]) a že je třeba vzít v úvahu cíle v oblasti klimatické neutrality, znečištění a spravedlivé transformace podle Zelené dohody pro Evropu.

4.3.4. *Nezbytnost*

4.3.4.1. RWE

(152) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení společnost RWE uvedla, že zásah státu prostřednictvím zákona o uzavření a smlouvy z roku 2021 je nezbytný k tomu, aby bylo dosaženo předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí a aby hnědouhelné odvětví dodatečně a významně přispělo ke snížení emisí CO_2, neboť bez tohoto zásahu by společnost RWE spalovala hnědé uhlí až do poloviny století, jak jí bylo umožněno.

(153) Společnost RWE dále poukázala na postupné ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu a uvedla, že posouzení Komise obsažené v tomto rozhodnutí ([73]), tj. že je nepravděpodobné, že by takové množství výrobní kapacity elektřiny z uhlí opustilo trh bez zásahu státu, se vztahuje i na postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí. Výroba elektřiny z hnědého uhlí je totiž konkurenceschopnější než výroba elektřiny z černého uhlí, a proto by elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí trh pravděpodobně neopustily. Provozovatelé provedli značné investice (do povrchových dolů a elektráren), které jsou bez ohledu na to, zda jsou elektrárny využívány, považovány za fixní náklady. U stávajících elektráren kombinace vysokých fixních nákladů a nízkých variabilních nákladů zajišťuje, že výroba elektřiny stávajícími elektrárnami zůstává ekonomicky výhodná i v době, kdy se nové investice již nevyplatí.

(154) Společnost RWE rovněž uvedla, že hnědouhelné elektrárny neopustí trh bez zásahu státu, a to i s ohledem na dopad na doly. Pokud se množství uhlí přeměněného na elektřinu výrazně sníží, musí se změnit plánování dolů a tato změna plánování dolů způsobuje obrovské dodatečné náklady. Proto může být dokonce ekonomicky výhodnější přijmout nižší příspěvky na úhradu, pokud se na ně pohlíží samostatně, než snížit výrobu elektřiny.

(155) Podle názoru společnosti RWE je opatření nezbytné i v podobě kompenzovaného zásahu do trhu, neboť odchod z trhu bez kompenzace by byl protiústavní. V případě neuzavření smlouvy z roku 2021 by nebylo postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí právně proveditelné, a to s ohledem na dopady na uhelné regiony, zaměstnance a bezpečnost dodávek a na dopad na úspěch energetické transformace.

(156) Společnost RWE ve svých připomínkách k veřejné konzultaci a k rozhodnutí o rozšíření zopakovala svůj názor, že opatření je nezbytné, a uvedla, že toto opatření je v souladu s bodem 428 pokynů CEEAG.

4.3.4.2. LEAG

(157) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost LEAG uvedla, že bez tohoto opatření by trh s elektřinou sám o sobě nedosáhl srovnatelných úspor, takže opatření je nezbytné k dosažení příslušných cílů. Vzhledem k tomu, že dochází k postupnému ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu a že pokračuje přerušení dodávek energie z Ruska, bude výroba elektřiny z hnědého uhlí i nadále konkurenceschopná i v případě, že dojde k výraznému nárůstu výroby energie z obnovitelných zdrojů, a proto by provozovatelé elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí nebyli motivováni k jejich uzavření před rokem 2038. Jak je uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení (4. bod odůvodnění), elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí vypustily v roce 2018 130,74 milionu tun CO_2. Toto množství odpovídá přibližně 40 % emisí CO_2 v odvětví energetiky v tomto roce. Zákon o uzavření a smlouva z roku 2021 vytvářejí právní jistotu a předvídatelnost, že v Německu bude dosaženo úspor emisí CO_2.

([72]) Rozsudek ze dne 22. září 2020, Rakouská republika v. Evropská komise, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742.
([73]) Rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu, 110.–117. bod odůvodnění.

4.3.4.3. Podniky

(158) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení a k veřejné konzultaci společnost GPE uvedla, že německé orgány určily elektrárny způsobilé pro odškodnění, aniž by zohlednily skutečné stáří elektrárny, úroveň její amortizace a předpokládané datum jejího uzavření. Opatření není nezbytné, protože normálně fungující trh by každopádně vedl k uzavření uhelných elektráren s ohledem na tyto skutečnosti: i) návrh postupného ukončení provozu uhelných elektráren je již nějakou dobu veřejně známý a podniky měly tuto politiku zohlednit při stanovování svých obchodních/investičních plánů a ii) některé jednotky zastarávají a jejich uzavření již bylo plánováno. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost GPE dodala, že elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí by v krátkodobém horizontu vytlačily z trhu také účinky politiky v oblasti klimatu, cenový strop příjmů platný pro všechny výrobce elektřiny, rostoucí cena a budoucí nedostatek licencí systému ETS a rychlý a účinný rozvoj čistších zdrojů energie, čímž by se vyloučila potřeba státního zásahu.

(159) Osm místních společností se ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení domnívalo, že tržní mechanismy (tj. rostoucí náklady na povolenky na emise uhlíku) by vedly k předčasnému uzavření hnědouhelných elektráren ([74]).

(160) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení a k veřejné konzultaci dvě místní společnosti uvedly, že opatření není nezbytné, a uvedly příklady toho, jak jiné členské státy postupně ukončily výrobu elektřiny z uhlí, aniž by vyplatily kompenzace ([75]).

4.3.4.4. Sdružení / nevládní organizace

(161) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci sdružení DEBRIV uvedlo, že opatření je nezbytné, a proto splňuje požadavek podle pokynů CEEAG, protože bez tohoto opatření by trh s elektřinou sám o sobě nevytvořil srovnatelné úspory emisí. Vzhledem k tomu, že dochází k postupnému ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu a že byly přerušeny dodávky energie z Ruska, bude výroba elektřiny z hnědého uhlí i nadále konkurenceschopná i v případě, že dojde k výraznému nárůstu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, a proto by provozovatelé elektráren nebyli motivováni k jejich uzavření před rokem 2038. Opatření je tedy zaměřeno na situaci, kdy může přinést podstatné zlepšení, které trh sám o sobě nemůže zajistit.

(162) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení organizace Greenpeace uvedla, že toto opatření není nezbytné vzhledem k tomu, že: i) k tomu, aby byl zákon o uzavření v souladu se základními právy, by bylo dostačující žádné odškodnění nebo pouze omezené odškodnění, a ii) podpora nemůže přinést žádné podstatné zlepšení, které by nemohl zajistit samotný trh. Přestože zákon o uzavření vede k předvídatelnému a jasnému postupnému ukončení výroby elektřiny z uhlí pro energetické účely, podpora v něm nehraje žádnou skutečnou roli.

(163) Organizace ClientEarth ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že toto opatření není nezbytné. Hnědouhelné elektrárny a související doly by se za tržních podmínek uzavřely samy a dříve než v roce 2038 (zejména kvůli rostoucím nákladům na dodržování environmentálních předpisů a cenám systému ETS), a proto opatření pouze oddálí úplné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření organizace ClientEarth dodává, že dopady politik v oblasti klimatu a změn na trhu s elektřinou by hnědouhelné elektrárny brzy postupně vytlačily z trhu. Organizace ClientEarth rovněž odkázala na rozhodnutí SA.54537 – Zákaz využívání uhlí k výrobě elektřiny v Nizozemsku, v němž nizozemské orgány poskytly kompenzaci jediné elektrárně – Hemweg – která jako ostatní elektrárny, na které se zákon o uzavření vztahuje, nevyužila přechodného období. ([76])

([74]) Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments (Posouzení plánovaných kompenzačních plateb za vyřazení německých hnědouhelných elektráren z provozu v kontextu současného vývoje), 29. června 2020, s. 25 a násl., k dispozici zde: https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments

([75]) *Power ENGINeering International*, Spain's remaining coal-fired plants likely to be phased out by 2025 (Zbývající uhelné elektrárny ve Španělsku budou pravděpodobně postupně vyřazeny z provozu do roku 2025), 5. srpna 2020, na internetu: https://www.powerengineeringint.com/coal- fired/spains-remaining-coal-fired-plants-likely-to-be-phased-out-by-2025/

([76]) Rozhodnutí Komise ze dne 12. května 2020 ve věci státní podpory SA.54537 (2020/NN) – Nizozemsko – Zákaz využívání uhlí k výrobě elektřiny v Nizozemsku (Úř. věst. C 220, 3.7.2020, s. 1). Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 16. listopadu 2022, Nizozemské království v. Evropská komise, T-469/20, ECLI:EU:T:2022:713. Proti tomuto rozsudku bylo podáno odvolání k Soudnímu dvoru (věc C-40/23 P).

(164) Úřad EEB ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedl, že historicky se uhelné elektrárny celosvětově odstavují v průměru po 46 letech, a vypočítal, že kompenzace předpokládá dřívější než očekávané datum odstavení tří z patnácti jednotek společnosti RWE a sedmi z jedenácti jednotek společnosti LEAG. Zbývající jednotky by proto neměly mít nárok na žádnou kompenzaci, protože buď již měly být uzavřeny, nebo by měly být uzavřeny brzy, aby se snížily ztráty způsobené stále horší ekonomikou uhlí. Kromě toho, jak je uvedeno ve 151. bodě odůvodnění, úřad EEB rovněž tvrdil, že kompenzace nezohledňuje rostoucí cenu emisí uhlíku.

(165) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení se organizace CAN domnívala, že k uzavření uhelných elektráren by mohla být dostatečná dynamika trhu. Organizace CAN poukázala na rostoucí ceny systému EU ETS a uvedla, že přímým dopadem současných cen systému EU ETS je, že po roce 2024 téměř o polovinu snižují ziskovost moderních hnědouhelných elektráren v Německu ([77]), což na základě současných očekávání vede ke ztrátovosti téměř poloviny hnědouhelných elektráren v zemi.

4.3.5. *Vhodnost*

4.3.5.1. RWE

(166) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že toto opatření je vhodné a že Komise pro uhlí a v návaznosti na ni německá vláda ve srovnání s jinými opatřeními pečlivě posoudily a přijaly rozhodnutí ve prospěch nástroje v podobě vyjednaného, právně a smluvně zajištěného plánu ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí. V rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí ([78]) Komise uvedla výhody smluvně zajištěného a kompenzovaného ukončení výroby elektřiny z uhlí oproti jiným nástrojům, jako je systém EU ETS, minimální cena CO_2 nebo čistě regulační zásahy. Hlavní výhodou smluvního řešení je možnost cíleně řídit plán postupného ukončení s ohledem na bezpečnost dodávek a dotčená pracovní místa a právně jej zajistit. Bylo nezbytné řešení, které by stanovilo individuální plán vyřazování z provozu, který by byl celkově koherentní, který by bylo možné realizovat v příslušných výrobních systémech z hlediska technického a regulačního práva a který by byl spojen s co nejnižšími provozními, ekonomickými a sociálními náklady.

(167) Společnost RWE ve svých připomínkách k veřejné konzultaci a k rozhodnutí o rozšíření znovu zdůraznila, že opatření je vhodné, neboť zvolený přístup, který spočívá ve stanovení uceleného plánu vyřazování z provozu od začátku až do konce po konzultaci s provozními společnostmi a jeho vymezení právně jasným způsobem tak, aby se zabránilo přerušení provozu systému a přetížení dotčených uhelných regionů, je zcela v souladu s bodem 429 pokynů CEEAG.

4.3.5.2. LEAG

(168) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost LEAG uvedla, že opatření je vhodné. Německo v rámci činnosti Komise pro uhlí analyzovalo různé scénáře a alternativy snížení emisí CO_2 a zvolilo toto řešení s ohledem na právní nejistotu, která by vznikla provozovatelům elektráren v důsledku možných nároků na náhradu škody.

4.3.5.3. Podniky

(169) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení, veřejné konzultaci a rozhodnutí o rozšíření společnost GPE tvrdila, že Komise nedostatečně analyzovala vhodnost opatření, a uvedla, že opatření, které poskytuje náhradu za ušlý zisk, aniž by rozlišovalo mezi různými zařízeními, nemůže být vhodné. Společnost GPE rovněž odkázala na případ polské státní podpory, který se týkal podpory poskytnuté na uzavření uhelných dolů, v němž Komise dospěla k závěru, že podpora poskytnutá na mimořádné sociální a environmentální náklady je slučitelná ([79]), a poznamenala, že není jasné, zda náklady zohledňované u opatření RWE odpovídají mimořádným sociálním a environmentálním nákladům, jako v polském případě, nebo zda se jedná o jiné typy nákladů.

([77]) Modern German lignite plant margins halve from 2024 (Marže moderních německých hnědouhelných elektráren klesnou od roku 2024 na polovinu) | Argus Media.

([78]) Rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu, 118. bod odůvodnění.

([79]) Rozhodnutí Komise ve věci státní podpory SA.100533 (2021/NN) – Polsko – Změny plánu na ukončení těžby uhlí v Polsku (Úř. věst. C 231, 30.6.2023, s. 8).

(170) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení osm místních společností tvrdilo, že není vhodné, že platby jsou paušální a nejsou nijak dynamizovány, a že pro zajištění postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí by byl vhodnější dynamický cenový model, který by zároveň omezil kompenzace na nezbytnou úroveň.

(171) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci dvě místní společnosti uvedly, že existují vhodnější alternativy, které jsou při dosahování cíle ochrany klimatu stejně účinné, a že by se mělo nejprve prozkoumat, zda lze použít jiné politiky a opatření, jako jsou poplatky za CO_2 nebo cenové mechanismy, například systém ETS. Společnosti rovněž uvedly příklady toho, jak jiné členské státy postupně ukončily výrobu elektřiny z uhlí, aniž by vyplatily kompenzace ([80]).

4.3.5.4. Sdružení / nevládní organizace

(172) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci sdružení DEBRIV uvedlo, že opatření je v souladu s bodem 429 pokynů CEEAG vhodné. Sdružení DEBRIV poukázalo na to, že Německo prověřilo alternativy k dosažení plánovaného snížení emisí CO_2 (viz 25. bod odůvodnění) a že toto opatření je nejvhodnější k dosažení sledovaného cíle (tj. právně jistého a spolehlivého snížení emisí CO_2).

(173) Organizace ClientEarth ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení, k veřejné konzultaci a k rozhodnutí o rozšíření uvedla, že toto opatření není vhodné. Ačkoli mohou existovat případy, kdy Komise shledá, že sjednání kompenzace prostřednictvím smlouvy, aby se zajistila právní jistota a zabránilo se nákladným soudním řízením, je vhodnou formou podpory ([81]), není to tento případ, protože: i) k uzavření by došlo v každém případě i bez kompenzace, protože většina jednotek by byla uzavřena pouze na základě tržních sil; ii) německé právní předpisy v tomto případě takovou kompenzaci za nové vymezení vlastnických práv provozovatele nevyžadují, takže zákonnost povinnosti spočívající v uzavření elektráren mohla být zajištěna i bez finanční kompenzace (viz k existenci podpory 107. bod odůvodnění); iii) vhodnější formou podpory než paušální kompenzace by byla dobře koncipovaná nabídková řízení; iv) pokud by nabídkové řízení nebylo v tomto případě vhodnou formou podpory, byla by vhodnější kompenzace založená na parametrech úpravy (to rovněž souvisí s přiměřeností podpory). Organizace ClientEarth rovněž odkázala na případ polské státní podpory, který se týkal podpory poskytnuté na uzavření uhelných dolů, v němž Komise dospěla k závěru, že podpora poskytnutá na mimořádné sociální a environmentální náklady je slučitelná ([82]), a poznamenala, že skutečnost, že hnědouhelné doly jsou úzce spojeny s elektrárnami, sama o sobě neodůvodňuje to, aby byly zahrnuty do výpočtu kompenzace, a že není jasné, zda náklady zohledňované u opatření RWE odpovídají mimořádným sociálním a environmentálním nákladům, jako v polském případě, nebo zda se jedná o jiné typy nákladů.

(174) Úřad EEB ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení předložil dvě alternativy, které mohla německá vláda provést. Za prvé, německá vláda pečlivě nezvážila minimální strop ceny uhlíku jako nákladově efektivnější přístup k dosažení stejného výsledku při současném uplatňování zásady „znečišťovatel platí“, aniž by se musela uchýlit ke státní podpoře. Za druhé, kompenzace měla být podmíněna tím, že budou v plném rozsahu zavedeny normy Unie, například nejlepší dostupné techniky pro velká spalovací zařízení, a měla zahrnovat úrovně energetické účinnosti. V tomto ohledu úřad EEB srovnává přístup Nizozemska ve výše zmíněném případě kompenzace za zákaz využívání uhlí při výrobě elektrické energie ([83]), kde zákon o uzavření stanovil závazné úrovně elektrické účinnosti. Úřad EEB se domnívá, že v případě Německa by bylo možné podmínit jakoukoli kompenzaci dodržením úrovní energetické účinnosti, jež souvisejí s nejlepšími dostupnými technikami, a že by bylo rozumnější, aby jako opatření pro snižování emisí skleníkových plynů byl použit přístup založený na výkonnosti a aby byly nejprve uzavřeny jednotky produkující více emisí skleníkových plynů.

([80]) *Power ENGINeering International*, Spain's remaining coal-fired plants likely to be phased out by 2025 (Zbývající uhelné elektrárny ve Španělsku budou pravděpodobně postupně vyřazeny z provozu do roku 2025), 5. srpna 2020, na internetu: https://www.powerengineeringint.com/coal- fired/spains-remaining-coal-fired-plants-likely-to-be-phased-out-by-2025/

([81]) Viz například podpora poskytnutá na předčasné uzavření jaderné elektrárny Fessenheim ve Francii.

([82]) Rozhodnutí Komise ve věci státní podpory SA.100533 (2021/NN) – Polsko – Změny plánu na ukončení těžby uhlí v Polsku (Úř. věst. C 231, 30.6.2023, s. 8).

([83]) Rozhodnutí Komise ze dne 12. května 2020 ve věci státní podpory SA.54537 (2020/NN) – Nizozemsko – Zákaz využívání uhlí k výrobě elektřiny v Nizozemsku (Úř. věst. C 220, 3.7.2020, s. 1).

4.3.6. *Proporcionalita*

4.3.6.1. RWE

(175) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že opatření nemá za následek poskytnutí nadměrné kompenzace, a je proto přiměřené. Za prvé, kompenzace nepřevyšuje celkovou náhradu škody, protože veškeré ztráty společnosti RWE (společnost RWE vyčíslila celkovou náhradu škody způsobené předčasným uzavřením na 8,7 miliardy EUR) převyšují částku kompenzace pro společnost RWE. Společnost RWE dále uvedla, že v případě hnědého uhlí nepřipadá v úvahu soutěžní nabídkové řízení, protože by vzhledem k malému počtu účastníků trhu a malému počtu výrobních systémů provozovaných v Německu, které zahrnují elektrárny a povrchové doly, nezajistilo účinnost hospodářské soutěže.

(176) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost RWE uvedla, že opatření je přiměřené i podle pokynů CEEAG, a to z následujících důvodů:

a) V souladu s bodem 430 pokynů CEEAG by nabídkové řízení nebylo vhodné vzhledem k tomu, že existují pouze dva provozovatelé a malý počet výrobních systémů a že hrozí přerušení provozu.

b) V souladu s bodem 432 pokynů CEEAG je cílem této částky kompenzace ušlého zisku a dodatečných nákladů, které společnosti RWE vznikly v důsledku předčasného uzavření. V roce 2019 vyčíslila společnost RWE celkové škody způsobené předčasným uzavřením na 8,7 miliardy EUR: 5,5 miliardy EUR ušlého zisku a 3,2 miliardy EUR dodatečných nákladů.

c) Mechanismus pro aktualizaci podle bodu 433 pokynů CEEAG s cílem zamezit nadměrné kompenzaci není nezbytný a přiměřený, protože nadměrné kompenzaci již brání skutečnost, že výše kompenzace zdaleka nedosahuje výše ekonomického znevýhodnění, které společnosti RWE skutečně vzniklo. Mechanismus pro aktualizaci není vhodný ani pro Německem zvolený model úplného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, který je dlouhodobě plánován a právně a smluvně zajištěn, neboť by podkopal právní jistotu, o kterou tento model usiluje. Tento mechanismus navíc nelze použít na dodatečné náklady, protože tyto náklady nevznikají v důsledku uzavření jednotlivých elektráren, ale průběžně vlivem nového plánování dolů, a proto jednotlivé doby vyřazování z provozu nejsou vhodným časovým okamžikem pro „nejnovější předpoklady“ ve smyslu bodu 433 pokynů CEEAG. Společnost RWE rovněž poukázala na to, že zavedení tohoto mechanismu *ex post* by oslabilo obchodní rozměr smluvního postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, když společnost RWE již uzavřela své první jednotky a zahájila nové plánování těžebních činností. Zákon o uzavření a smlouva z roku 2021 byly navíc projednány a schváleny dlouho před tím, než byly zavedeny pokyny CEEAG a jejich požadavek na mechanismus pro aktualizaci, a proto by jeho zavedení nyní narušilo legitimní očekávání společnosti RWE. Tento mechanismus v neposlední řadě není pro veřejnoprávní kompenzační opatření typický; pokud by společnost RWE získala kompenzaci v rámci vnitrostátního soudního řízení, vnitrostátní soud by nepodmiňoval výši kompenzace následným vývojem státního zásahu.

(177) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření uvedla, že i) nabídkové řízení by nebylo vhodné z výše uvedených důvodů; ii) z výpočtu části celkové škody, který Německo provedlo, a z naběhlých zisků v období do roku 2026 vyplývá, že kompenzace vyplacená společnosti RWE zdaleka nedosahuje výše celkově vzniklé škody; iii) společnost RWE nadále významně přispívá k dekarbonizaci tím, že uspíšila postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí na rok 2030, a iv) mechanismus pro aktualizaci není nezbytný, protože kompenzační platby jsou již odůvodněny hospodářským znevýhodněním, které bylo během výše uvedeného tříletého období způsobeno. Nebyl by nezbytný ani v případě, že by byl posouzen a zohledněn i ušlý zisk v letech 2025 a 2026 u jednotek uzavřených v letech 2021 a 2022, vzhledem k tomu, že pokyny CEEAG se vztahují pouze na období mezi poskytnutím podpory a okamžikem uzavření, nikoli však na období mezi poskytnutím podpory a vznikem kompenzované škody, a vzhledem k tomu, že výpočty Německa do roku 2026 vycházejí ze skutečných, a tudíž spolehlivých tržních údajů, takže ani v tomto ohledu není třeba výši kompenzace přezkoumávat.

(178) K pochybnostem Komise uvedeným v rozhodnutí o zahájení řízení společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření konkrétně uvedla, že:

a) Revidovaný výpočet ušlého zisku společnosti RWE, který se týká kratšího období a je konzervativnější, rozptýlil pochybnosti uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení ohledně nejistot, které souvisejí s dlouhodobými prognózami a s dobou provozu hnědouhelných zařízení. Všechny jednotky, jež byly zahrnuty do revidovaného výpočtu, mohly snadno pokračovat v provozu další tři roky (i déle). Rovněž byla rozptýlena pochybnost Komise ohledně životnosti jednotky Niederaußem D (viz 127. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), neboť tato elektrárna nebyla do revidovaného výpočtu ušlého zisku společnosti RWE zahrnuta.

b) Nepanuje žádná nejistota ohledně cen elektřiny a CO_2, protože Německo mohlo v revidovaném výpočtu použít skutečné údaje z trhu, které poskytují spolehlivé informace o ceně a nákladech na CO_2, za které mohl provozovatel elektrárny v příslušné době prodávat své kapacity. S odkazem na 115. bod odůvodnění rozhodnutí o rozšíření souhlasí společnost RWE s tím, že Komise správně poukázala na to, že ve skutečnosti probíhá prodej energetických kapacit na forwardovém trhu a že použití těchto skutečných tržních údajů zajišťuje spolehlivost výpočtů.

c) Analýzy citlivosti jsou nadbytečné, protože ceny elektřiny a náklady na CO_2 nebyly odvozeny z modelování trhu, které by bylo založeno na možných nejistých předpokladech.

d) Pokud jsou použity skutečné tržní údaje, je výsledek výpočtů významně ovlivněn dvěma faktory: časovým okamžikem a posuzovaným obdobím. Německo zvolilo oba faktory tak, že vypočtený ušlý zisk je značně podhodnocen, a proto je přístup Německa konzervativní. Omezení doby na tři roky provozu je velmi restriktivní a tato doba je kratší než ve věci Sicherheitsbereitschaft ([84]), v němž Komise schválila kompenzaci za ušlý zisk za čtyři roky provozu zařízení. I v případě konzervativního výpočtu minimální škody, který by měl s ohledem na údaje o trhu s elektřinou vycházet pouze ze skutečných tržních údajů, by bylo vhodnější předpokládat, že jednotky uzavřené v letech 2021 a 2022 by pokračovaly v provozu alespoň v letech 2025 a 2026.

e) Pokud jde o volbu dvoutýdenního období od 21. října do 4. listopadu 2022, je třeba nejprve poznamenat, že se jedná o relativně nedávné uplynulé období, které mohlo být pro výpočet provedený společností r2b energy consulting dne 16. prosince 2022 jen stěží aktuálnější. Použití průměrných hodnot za dvoutýdenní období se rovněž jeví jako účelné, aby se vyvážil cíl získat co nejvyšší kvalitu údajů se snahou použít smysluplnou hodnotu, která není ovlivněna náhodnými krátkodobými cenovými růsty nebo poklesy.

f) Kompenzace za předčasné uzavření v rámci opatření a mechanismus odloženého uzavření byly od počátku koncipovány jako dva různé nástroje, které kompenzovaly různá ekonomická znevýhodnění, aniž by se překrývaly. Ušlý zisk, který Německo určilo pro roky 2021 až 2026, nesouvisí s omezením provozu jednotek Niederaußem G nebo H v letech po roce 2029.

g) I v případě pozměněného harmonogramu uzavření vzniknou dodatečné náklady na předčasné postupné ukončení, například značné výdaje na upravené plánování dolů a také na významnou restrukturalizaci zaměstnanců. Společnost RWE však vzala na vědomí, že Komise nepovažuje v této fázi za nutné tyto dodatečné náklady dále zkoumat, aby zjistila slučitelnost pozměněného opatření RWE, protože částečná škoda, kterou Německo určilo v podobě zisku vytvořeného v letech 2021 až 2026, je dostatečná k tomu, aby se zajistilo, že nebude vyplacena nadměrná kompenzace.

h) Revidovaný výpočet je nejen konzervativní z důvodů, které jsou shrnuty výše v tomto bodě odůvodnění, ale je také pouhým výpočtem částečné škody, neboť nebylo zohledněno několik dalších nákladů, tj. ušlý zisk jednotek uzavřených od roku 2026, příjmy z dodávek tepla a vyrovnávacího trhu, jakož i značné dodatečné náklady společnosti RWE.

([84]) Rozhodnutí Komise ze dne 27. května 2016 ve věci státní podpory SA.42536 – Německo – Uzavření německých hnědouhelných elektráren (Úř. věst. C 258, 15.7.2016, s. 1).

4.3.6.2. LEAG

(179) Společnost LEAG uvedla, že v rozhodovací praxi Komise lze nalézt přiměřenou analogii z hlediska proporcionality i vhodnosti, a to uzavření hnědouhelných elektráren v Německu v roce 2016 ([85]), předčasné uzavření jaderné elektrárny Fessenheim ([86]) a postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu. Ačkoli se jedná o zásadně odlišné opatření, lze určitá vodítka pro přiměřenost výše kompenzace, o kterou se zde jedná, nicméně odvodit z rozhodnutí Komise z roku 2016, v němž Německo předpokládalo náklady na tyto jednotky ve výši přibližně 1,6 miliardy EUR. ([87]) Úplné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v tomto případě navíc nejenže vyvolává předčasné uzavření větších a novějších elektrárenských jednotek, než kterých se týká rozhodnutí Komise z roku 2016, ale především vyvolává předčasné ukončení provozu povrchových dolů. Částky kompenzace proto musí zahrnovat i značné investice do povrchových dolů a dodatečné náklady, jež jsou způsobeny dalšími důsledky předčasného ukončení provozu povrchových dolů. ([88])

(180) Na rozdíl od schváleného uzavření v roce 2016, kdy byly jednotlivé jednotky elektrárny dočasně uzavřeny na čtyři roky před konečným vyřazením z provozu, je třeba v tomto případě zohlednit delší kompenzační období až do konečného vyřazení z provozu v roce 2038. Tento dlouhý časový horizont je v tomto případě opodstatněný, neboť pro výpočet ušlého zisku, tj. zisku, kterého by elektrárny dosáhly na trhu s elektřinou bez zákonem nařízeného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, je rozhodující hypotetický srovnávací scénář. Tento přístup je rovněž v souladu s rozhodnutím Komise z roku 2021, kterým byla schválena francouzská státní podpora pro společnost EDF na předčasné uzavření jaderné elektrárny Fessenheim ([89]), v němž Komise shledala částku přiměřenou, neboť kompenzovala náklady a nevýhody, které společnosti EDF vznikly a byly prokázány.

(181) Podle názoru společnosti LEAG navíc existují podobnosti mezi tímto případem a kompenzací provozovatelů jaderných elektráren za postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie-. Dne 5. března 2021 se německá vláda dohodla se společnostmi E.ON, RWE, EnBW a Vattenfall, že provozovatelé obdrží finanční kompenzaci ve výši přibližně 2,4 miliardy EUR za objem elektřiny, který nelze využít, a znehodnocené investice. Na oplátku se společnosti zavázaly ukončit všechny právní spory, které probíhaly v souvislosti s rozhodnutím o ukončení výroby elektřiny z jaderné energie, jakož i probíhající správní řízení. Souhlasili také s tím, že se vzdají všech opravných prostředků. Za tímto účelem přijala německá vláda návrh osmnácté novely zákona AtG, která schválila podpis veřejnoprávní smlouvy. Tímto návrhem se provádí rozhodnutí Spolkového ústavního soudu ze dne 6. prosince 2016 o třinácté novele zákona AtG, a to s přihlédnutím k rozhodnutí ze dne 29. září 2020 o šestnácté novele zákona AtG. Soud v tomto rozhodnutí prohlásil postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie za přípustné, ale zároveň přiznal provozovatelům jaderných elektráren přiměřenou kompenzaci, kterou jim předtím německá vláda odmítla poskytnout nebo ji neposkytla v požadovaném rozsahu.

(182) Společnost LEAG tvrdila, že kompenzace poskytnutá provozovatelům jaderných elektráren je výrazně vyšší než kompenzace poskytnutá podle zákona o uzavření a smlouvy z roku 2021 provozovatelům hnědouhelných elektráren, pokud se bere v úvahu EUR/MWh, přestože je zdokumentovaný a ověřitelný rozsah škod způsobených předčasným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí výrazně vyšší než u jaderné energie. Zatímco v návrhu osmnácté novely zákona AtG-ÄndG se specifická kompenzace pohybuje mezi 28,7 EUR/MWh a 33,2 EUR/MWh, […]. Proto ani v přímém srovnání s kompenzací podle zákona AtG pro provozovatele jaderných elektráren není kompenzace plánovaná pro provozovatele hnědouhelných elektráren nepřiměřená ani neoprávněná. Naopak, je stanovena na nejnižší hranici toho, co je požadováno podle zákona.

([85]) Rozhodnutí Komise ze dne 27. května 2016 ve věci státní podpory SA.42536 – Německo – Uzavření německých hnědouhelných elektráren (Úř. věst. C 258, 15.7.2016, s. 1), 11. bod odůvodnění.

([86]) Rozhodnutí Komise ze dne 23. března 2021 ve věci státní podpory SA.61116 – Francie – Předčasné uzavření jaderné elektrárny Fessenheim ve Francii (Úř. věst. C 275, 9.7.2021, s. 1).

([87]) Rozhodnutí Komise ze dne 27. května 2016 ve věci státní podpory SA.42536 – Německo – Uzavření německých hnědouhelných elektráren (Úř. věst. C 258, 15.7.2016, s. 1), 15. bod odůvodnění.

([88]) K povinnosti kompenzovat následnou škodu viz Papier, v: Maunz/Dürig, GG (k lednu 2018), čl. 14 odst. 631 a násl.

([89]) Komise, Denní zprávy, 23. března 2021, na internetu: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_21_1347

(183) Společnost LEAG dále tvrdila, že odměna v rámci mechanismu odloženého uzavření se týká dodatečné služby, je nezávislá, a proto ji nelze zaměňovat s kompenzací za předčasné uzavření.

(184) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost LEAG uvedla, že při posuzování přiměřenosti kompenzace je třeba zohlednit i další faktory a aspekty, včetně zřeknutí se všech opravných prostředků stanoveného ve smlouvě z roku 2021, které zamezuje složitým a zdlouhavým soudním sporům.

(185) Společnost LEAG uvedla, že relevantním okamžikem pro srovnání s hypotetickým srovnávacím scénářem je okamžik oznámení opatření. Pokud jde o použití bodu 432 pokynů CEEAG na postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí v Německu, vzhledem k celkové délce trvání tohoto postupu postupného ukončení a volatilitě dotčených trhů se zdá být vhodné, aby Komise přijala řádně odůvodněné předpoklady, které byly projednány a dohodnuty s příjemci a které jí Německo předložilo v okamžiku oznámení opatření. V opačném případě by Komise nakonec, i vzhledem k délce řízení o státní podpoře, zasáhla do smluvně dohodnutého rozdělení rizik: očekávání trhu se mohou v budoucnu vždy změnit a kompenzace se pak může ukázat jako příliš vysoká nebo příliš nízká. Účelem smlouvy je však právě dosažení co nejkonkrétnější dohody o rozdělení těchto rizik. Takový výklad je v souladu s obecnou zásadou právních předpisů v oblasti státní podpory, podle níž musí být o souladu opatření rozhodnuto *ex ante* před jeho provedením ([90]).

(186) Podle názoru společnosti LEAG trvá nezbytné plánování sociálně přijatelného postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí několik let. Aby se zamezilo hospodářským a sociálně-politickým strukturálním dopadům způsobeným politicky stanoveným předčasným postupným ukončením výroby elektřiny z uhlí na dotčené společnosti a regiony, stanovilo Německo v zákoně o uzavření a ve smlouvě z roku 2021 po dlouhých a intenzivních diskusích v Komisi pro uhlí se všemi dotčenými zúčastněnými stranami, že dojde k postupnému ukončení výroby elektřiny z německého černého a hnědého uhlí nejpozději do roku 2038. Aby nebyl tento zdlouhavý a složitý postup ohrožen, je nutné zajistit, aby opodstatněné předpoklady a rozhodnutí založená na prognózách v rámci tohoto postupu nebyly později znovu zpochybněny nejistým vývojem. V opačném případě by posouzení záviselo na nepředvídatelných budoucích událostech, což by opět ohrozilo právní jistotu a jistotu plánování, jichž musí být v takto složitých postupech dosaženo. Riziko tohoto nahodilého načasování se v současnosti projevuje například v cenách elektřiny na spotových a termínovaných trzích, které jsou v době oznámení výrazně vyšší než očekávané ceny elektřiny. Dotčené strany se dále dohodly, že se vzdají všech práv na odvolání. Pokud by se ve srovnání s dohodou změnilo příslušné datum posouzení hypotetického srovnávacího scénáře, byl by celý balíček a z něj vyplývající právní jistota a jistota plánování ohroženy v důsledku kolísavých cen elektřiny.

(187) Společnost LEAG dále uvedla, že mechanismus pro aktualizaci podle bodu 433 pokynů CEEAG není zapotřebí, protože se použije výjimka v podobě výjimečných okolností. Vzhledem k tomu, že pokyny CEEAG definici těchto okolností neuvádí, odkazuje společnost LEAG na judikaturu, podle které jsou okolnosti výjimečné, pokud jsou charakter a rozsah těchto okolností neobvyklé a nepředvídatelné ([91]). Společnost LEAG tvrdí, že současná situace je výjimečná z následujících důvodů:

a) Zákon o uzavření a smlouva z roku 2021 upravují postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí pro všechny hnědouhelné elektrárny a povrchové doly v Německu, což má dalekosáhlé a do určité míry nepředvídatelné důsledky pro celé regiony. […].

b) Kompenzace pro provozovatele elektráren, která je rozložena do patnácti ročních plateb, má na jedné straně rozložit rozpočtovou zátěž spolkové vlády a na druhé straně […]. To je zajištěno pouze v případě, že […], což umožní regionu a podnikům […].

([90]) Viz sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, C/2016/2946 (Úř. věst. C 262, 19.7.2016, s. 1), bod 78, podle něhož se posouzení, zda je zásah státu v souladu s tržními podmínkami, musí provádět *ex ante*, přičemž se přihlédne k informacím, které byly dostupné v okamžiku, kdy bylo rozhodnutí o zásahu přijato.

([91]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. prosince 2013, Evropská komise v. Rada Evropské unie, C-118/10, ECLI:EU:C:2013:787, bod 105; rozsudek Soudního dvora ze dne 4. prosince 2013, Evropská komise v. Rada Evropské unie, C-117/10, ECLI:EU:C:2013:786, bod 114.

c) Během probíhajícího postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí se […]. K tomu mají významně přispět příjemci tohoto opatření, […].

d) Dohoda o poskytnutí kompenzace uzavřená mezi členskými státy a dotčenými společnostmi rovněž slouží k tomu, aby se předešlo zdlouhavým soudním řízením prostřednictvím smírného narovnání, což bylo rovněž uvedeno v bodě 424 pokynů CEEAG. […].

e) Legitimní zájem na tom, aby se zamezilo narušení hospodářské soutěže nadměrnou kompenzací, musí být vyvážen legitimním zájmem dotčených společností […]. Je třeba vzít v úvahu, že impulsem pro poskytnutí státní kompenzace obvykle není přání podniku získat klasickou investiční podporu, která podporuje a rozšiřuje podnikatelskou činnost. […].

(188) Akcionáři společnosti LEAG (společnosti EPH a PPFI) ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedli, že plně podporují stanovisko společnosti LEAG v tom smyslu, že opatření představuje slučitelnou podporu podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, protože je přiměřené a nevede k tomu, že společnosti LEAG bude poskytnuta nadměrná kompenzace. Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci vyjádřili názor, že opatření je přiměřené, neboť výše ušlého zisku a dodatečných škod výrazně převyšuje částku kompenzace. Relevantním okamžikem pro porovnání skutečného stavu s hypotetickým srovnávacím scénářem by měl být okamžik oznámení opatření Německem, protože jakýkoli jiný přístup by mohl znamenat, že by hrozilo opětovné otevření základu pro postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí a hnědého uhlí. Mechanismus pro aktualizaci v neposlední řadě není nutný (bod 433 pokynů CEEAG), protože se v tomto případě uplatní výjimka v podobě výjimečných okolností, jelikož ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu představuje bezpochyby neobvyklou a nepředvídatelnou událost.

4.3.6.3. Podniky

(189) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci osm místních společností uvedlo, že opatření není přiměřené, neboť poskytuje mnohem vyšší kompenzaci než pouze ušlý zisk a dodatečné náklady spojené s uzavřením uhelných elektráren, jak to umožňuje bod 425 pokynů CEEAG. Společnosti rovněž tvrdily, že absence soutěžního nabídkového řízení není odůvodněná, protože neexistují žádné okolnosti, které by odůvodňovaly výjimku z pravidla nabídkového řízení. Pro společnost RWE neexistovala žádná zvláštní situace, která by jí znemožňovala zadat zakázku na větší hnědouhelné elektrárny, jakož i na menší hnědouhelné elektrárny v příslušných nabídkových řízeních. Dále tvrdily, že podpora pro společnost RWE nesplňuje požadavky pokynů CEEAG také proto, že byla založena na (*ex ante*) nerealistické prognóze ziskovosti a nebyla porovnána s hypotetickým srovnávacím scénářem. Z bodu 55 pokynů CEEAG jasně vyplývá, že existuje potřeba dynamického opatření, které není stanoveno ani v zákoně o uzavření, ani ve smlouvě z roku 2021. Ustanovení o významných regulačních změnách v bodech 20 a 21 smlouvy z roku 2021 v tomto ohledu nejsou nápomocná, protože nejsou určena pro změny na trhu.

(190) Ve svém podání ze dne 16. listopadu 2022 osm místních společností uvedlo, že pozměněné opatření RWE opět ukazuje, že kompenzace pro společnost RWE byla stanovena netransparentně a pevně, tj. způsobem, který nezohledňuje možné budoucí změny. Společnosti se ptaly, jak je možné, že výše kompenzace, která má být poskytnuta společnosti RWE, zůstává stejná, a to navzdory změnám provedeným v pozměněném opatření RWE a dramatickým změnám, k nimž došlo na trhu s energií. Podle jejich názoru Německo založilo svůj odhad ušlého zisku společnosti RWE v důsledku předčasného uzavření na nejistých prognózách ziskovosti a nezohlednilo dynamický vývoj cen elektřiny a CO_2. Podle jejich názoru lze již nyní do budoucna předpokládat, že po roce 2030 se na jedné straně sníží poptávka po elektřině vyráběné z fosilních paliv a na druhé straně se výrazně zvýší náklady na CO_2.

(191) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření osm místních společností uvedlo, že revidovaný výpočet a odůvodnění výše kompenzace jsou stále nedostatečné. Revidovaný výpočet neprokazuje, že výše výhody poskytnuté společnosti RWE je skutečně omezena na částku, která je přípustná podle právních předpisů o státní podpoře. Naopak kompenzuje strategicky nesprávná rozhodnutí společnosti RWE a ještě více posiluje její tržní sílu prostřednictvím státem financované změny paliva. Vysoké ceny elektřiny v důsledku ruské války proti Ukrajině jsou využívány jako odůvodnění pomoci, která byla přislíbena za zcela jiných podmínek a nemá nic společného s legitimním očekáváním zisků společnosti RWE chráněných vlastnictvím. Revidovaný výpočet, který nezohledňuje nejnovější vývoj energetické krize, je metodicky nedostatečný a obsahuje nerealistická očekávání ziskovosti.

(192) Výpočet selektivních očekávaných zisků pro jednotlivé elektrárny ve vhodném referenčním období navíc sám o sobě nenahrazuje potřebný celkový pohled na situaci elektráren. Výpočet navíc neopravňuje k tomu, aby byla výhoda použita v plném rozsahu, protože není zohledněna státní podpora na rozšíření plynových elektráren na vodík v místech uzavřených hnědouhelných jednotek, což je pro investory na kapitálových trzích a podmínky financování společnosti RWE mimořádně důležité. Proto musí být po uzavření pozměňující smlouvy zakázáno také poskytnutí platby ve výši 2,6 miliardy EUR společnosti RWE a také možnost, aby tato společnost získala podporu na přechod na plynové elektrárny na vodík.

(193) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost GPE uvedla, že z informací uvedených v tomto rozhodnutí nejsou jasné důvody, proč se po roce 2026 nepožaduje ušlý zisk; nebylo zveřejněno žádné vysvětlení důvodu, proč bylo použito toto datum, ani dopadu na výši kompenzace. Německý zákon o dani z neočekávaných příjmů ([92]) má za následek to, že pro provozovatele některých hnědouhelných elektráren platí o 20 EUR/MWh vyšší cenový strop než pro ostatní hnědouhelné elektrárny. Kombinace tohoto vyššího cenového stropu a již předpokládané kompenzace může vést k nadměrným platbám a nadměrné kompenzaci. Společnost GPE dále předložila studii německého institutu Forum Ökologische Soziale Marktwirtschaft, která tvrdí, že kromě kompenzací za předčasné uzavření je těžba hnědého uhlí a výroba elektřiny z hnědého uhlí v Německu dotována řadou opatření, např. financováním výzkumu, osvobozením od poplatků za těžbu, osvobozením od poplatků za odběr vody a daňovými úlevami v oblasti energetiky.

(194) Společnost GPE rovněž uvedla, že je zapotřebí mechanismus pro aktualizaci podle bodu 433 pokynů CEEAG. Za prvé, výpočty byly revidovány v období kratším než dva roky, což ukazuje, jak křehké a citlivé tyto typy odhadů jsou, a proto je riziko, že podpora nebude přiměřená a povede k nadměrné kompenzaci, značné. Za druhé, vzhledem k tomu, že Komise připustila, že se nebude konat nabídkové řízení, měla by být provedena podrobná a důkladná analýza, která by se neměla opírat pouze o to, co se podle 102. bodu odůvodnění rozhodnutí o rozšíření „jeví jako rozumné“. Kompenzace se vztahuje na dlouhé časové období a zahrnuje poskytování značných částek podpory v pravidelných a předem stanovených platbách. Již tyto prvky samy o sobě odůvodňují začlenění mechanismu pro aktualizaci.

(195) Společnost GPE rovněž tvrdila, že Komise zřejmě nezkoumala dopady možného převedení některých jednotek do mechanismu odloženého uzavření. Doplnila, že i když je výslovně uvedeno, že tento případ jejich převedení nezahrnuje, může to přesto mít podstatný dopad na výši kompenzace, kterou lze společnosti RWE přiznat. Společnost GPE však nevysvětlila, jak velký tento dopad bude a čeho bude výsledkem. V 34. bodě odůvodnění rozhodnutí o rozšíření Komise vysvětluje, že německá vláda může rozhodnout o tom, že převede tři jednotky (Niederaußem K, Neurath F a Neurath G) do rezervy do konce roku 2033. Pokud by vláda toto rozhodnutí přijala, konečné vyřazení z provozu by se uskutečnilo až v roce 2033, a nikoli v roce 2030, což by mělo dopad na ušlý zisk.

(196) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení dvě místní společnosti uvedly, že kompenzace není přiměřená vzhledem k následujícím skutečnostem:

a) Ušlý zisk nepředstavuje náklady vyplývající z předčasného ukončení výroby elektřiny z uhlí. Za prvé, panují pochybnosti o tom, zda bude provoz hnědouhelných zařízení v budoucnu vůbec ziskový, zejména v souvislosti s rostoucími cenami uhlíku. Za druhé, panují pochybnosti o tom, zda předčasné ukončení výroby elektřiny z uhlí vůbec povede ke vzniku dodatečných nákladů na povrchovou těžbu. Vždy totiž existuje riziko, že povrchové doly přestanou být provozovány, protože povolení k provozování povrchových dolů se obvykle uděluje pouze na dva až tři roky. Za třetí, není jasné, zda byly při výpočtu platby kompenzace zohledněny také nadbytečné investice a náklady na údržbu, které provozovatelé nebudou muset v důsledku ukončení výroby elektřiny z uhlí vynaložit.

([92]) Gesetz zur Einführung einer Strompreisbremse (Strompreisbremsegesetz – StromPBG), na internetu: https://www.gesetze-im-internet.de/strompbg/BJNR251210022.html

b) Výše kompenzace nebyla stanovena správně, protože při výpočtu kompenzace byla použita nesprávná kompenzační období a byly použity nepružné a zastaralé hodnoty povolenek CO_2 a fixních nákladů. Stát se měl intenzivněji zabývat konkrétními tržními podmínkami.

c) Byla použita nesprávná maximální intenzita podpory. Podpora pro podniky, které zlepšují ochranu životního prostředí nad rámec požadavků norem Unie, může podle přílohy 1 pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020 pokrýt 40 % až 50 % způsobilých nákladů ([93]). To znamená, že i kdyby byla kompenzace ušlého zisku a dodatečných nákladů považována za přípustnou, mohla by být dotována pouze necelá polovina vzniklých nákladů.

(197) Dvě místní společnosti dále uvedly, že skutečnost, že kompenzace byla s ohledem na výpočet ziskovosti a očekávání trhu stanovena netransparentním způsobem, je v rozporu se zásadami státní podpory. Na rozdíl od transparentního nabídkového řízení byla kompenzace dohodnuta individuálně mezi státem a příjemcem. V případě hnědého uhlí nelze provést soutěžní nabídkové řízení pouze pro dva provozovatele hnědouhelných elektráren s přidruženými povrchovými doly, a to zejména s ohledem na kompenzaci očekávaného zisku z provozu povrchových dolů. Výpočty ziskovosti by však mohly být provedeny alespoň pro elektrárny příjemce – například na základě konkrétního data uvedení do provozu, hodin provozu, účinnosti, již provedených odpisů atd. – které by bylo možné poměřovat s jinými uhelnými elektrárnami a porovnávat je s nimi. Dále bylo možné i přes zásadní rozdíly v charakteristikách elektráren a struktuře nákladů zahrnout malé hnědouhelné elektrárny do nabídkových řízení na vyřazení černouhelných elektráren z provozu v souladu s článkem 43 zákona o uzavření.

4.3.6.4. Sdružení / nevládní organizace

(198) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení sdružení DEBRIV uvedlo, že přiměřená kompenzace musí zahrnovat nejen ušlý zisk, ale také značné dodatečné náklady vzniklé v celém hodnotovém řetězci povrchové těžby, dopravu do elektrárny, náklady na elektrárnu a související náklady na přeměnu, pokud jsou způsobeny předčasným uzavřením podle zákona. Dále je třeba při posuzování přiměřenosti kompenzace zohlednit dodatečné náklady na sociální zabezpečení způsobené opatřením. Sdružení DEBRIV rovněž tvrdí, že kompenzační platby plně nepokryjí nevýhody a škody, které hospodářským subjektům skutečně vznikly.

(199) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci sdružení DEBRIV uvedlo, že opatření je přiměřené podle oddílu 4.12.1.5 pokynů CEEAG. Skutečnost, že nebylo provedeno nabídkové řízení, je odůvodněná, protože na trhu působí pouze dva hlavní subjekty (společnosti RWE a LEAG) a těžba a výroba energie z hnědého uhlí jsou spolu úzce propojeny. Pokud jde o dodatečné náklady a ekonomické nevýhody způsobené opatřením, je třeba kromě následných nákladů na povrchové hnědouhelné doly (včetně dodatečných nákladů na obnovu a souvisejících ztrát na úrocích a financování) zohlednit také veškeré (předběžné) škody způsobené provozovatelům předčasným postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí, které nařídil stát, dodatečné náklady na změnu plánování a přeměnu a ekonomické (majetkové) nevýhody. Dále by mělo být zohledněno vzdání se opravných prostředků deklarované v zákoně o uzavření.

(200) Sdružení DEBRIV je toho názoru, že mechanismus pro aktualizaci podle bodu 433 pokynů CEEAG není v tomto případě odůvodněný, protože postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu má výjimečný a nepředvídatelný rozsah, tj. existují výjimečné okolnosti. Za prvé, zákon o uzavření a smlouva z roku 2021 neupravují pouze určitou jednotlivou jednotku, ale upravují postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí pro všechny hnědouhelné elektrárny a povrchové doly v Německu, což má dalekosáhlé a někdy nepředvídatelné důsledky pro celé regiony. Takto rozsáhlý zásah vyžaduje společenskou shodu, které bylo dosaženo tím, že byla zřízena Komise pro uhlí a projednány její návrhy. Bez této shody – včetně kompenzačních plateb – by postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí, které zahrnuje veškerou výrobu elektřiny z hnědého uhlí v Německu, nebylo myslitelné. Zavedení mechanismu pro aktualizaci by ohrozilo celkovou shodu, které bylo ve společnosti dosaženo. Za druhé, neexistuje riziko nadměrné kompenzace, kterému má mechanismus pro aktualizaci zabránit, protože náklady nebo škody způsobené postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí jsou vyšší, než činí dohodnutá částka kompenzace.

([93]) Úř. věst. C 200, 28.6.2014, s. 1.

(201) Sdružení DEBRIV v neposlední řadě uvedlo, že legitimní zájem na tom, aby bylo zamezeno narušení hospodářské soutěže nadměrnou kompenzací, musí být porovnán s legitimním zájmem dotčených podniků na plánování a jistotě investic. Je třeba mít na paměti, že v tomto případě není důvodem poskytnutí státní kompenzace přání hnědouhelných podniků získat investiční podporu. Hlavním cílem je spíše kompenzace zásahu státu do chráněného právního postavení podniků a ukončení předchozí zákonné podnikatelské činnosti, která souvisí s hnědým uhlím. Z tohoto důvodu by nebylo rozumné jednostranně uložit dotčeným hnědouhelným podnikům mechanismus pro aktualizaci. Je tedy zřejmé, že vzhledem k tomu, že existují výjimečné okolnosti, je nutné upustit od zavedení mechanismu pro aktualizaci do probíhajícího postupu pro postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu.

(202) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení organizace Greenpeace uvedla, že opatření není přiměřené, protože parametry, které německé orgány použily pro výpočet kompenzace, jsou nereálné a neprůkazné. Problematické jsou zejména tři klíčové předpoklady, které vedou k systematickému nadhodnocování kompenzace. Za prvé, předpoklady týkající se cen elektřiny a CO_2 jsou nahodilé, protože ziskovost elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí v průběhu času neustále klesá. Za druhé, uzavření elektráren nebo ukončení povrchové těžby může snížit fixní náklady, což však není zohledněno. Vyřazením z provozu se ušetří téměř všechny fixní náklady na elektrárny a přibližně 20 % fixních nákladů na doly. Už jen tím by došlo ke snížení kompenzace o více než polovinu. Za třetí, pro předčasné uzavření elektrárny se předpokládá kompenzační období, nicméně výpočet Německa zahrnuje příliš dlouhé období, neboť počítá s kompenzací za čtyři nebo pět let v závislosti na datu uzavření elektrárny, tento předpoklad však nijak neodůvodňuje. Na základě studie provedené společností Öko-Institut by měla být kompenzace omezena na tři roky. ([94]) Každý z těchto tří předpokladů by samostatně výrazně snížil výši kompenzace, přičemž souhrnně by se kompenzace snížila ze 4,4 miliardy EUR na maximálně 154 milionů EUR pro společnost RWE a 189 milionů EUR pro společnost LEAG.

(203) Organizace Greenpeace ve svých připomínkách k veřejné konzultaci dodala, že není jasně oddělena kompenzace za provoz elektrárny a těžební činnost, což je v rozporu s pravidly státní podpory. Transparentnost státní podpory EU zahrnuje nejen uvedení celkové částky vyplacené kompenzace, ale také zveřejnění a vysvětlení výchozích předpokladů pro stanovení výše kompenzace. Poskytnutá podpora nesmí v žádném případě kompenzovat nehospodárné chování v budoucnu v důsledku očekávaného dalšího zvýšení cen CO_2. Dále nesmí být ohroženy cíle obchodování s emisemi. Nebylo ani provedeno soutěžní nabídkové řízení, což je v rozporu se zásadami stanovenými v pokynech CEEAG. V rámci individuálního posouzení požadovaného podle bodu 432 pokynů CEEAG z posouzení přiměřenosti opatření (viz 199. a 204. bod odůvodnění) vyplývá, že opatření je v každém případě nepřiměřené.

(204) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení organizace ClientEarth uvedla, že opatření není přiměřené. Není jasné, zda byly kompenzace stanoveny na základě vyjednávání nebo vypočteny dle vzorce. Organizace ClientEarth podobně jako organizace Greenpeace (viz 203. bod odůvodnění) tvrdí, že některé parametry jsou problematické: ceny elektřiny a CO_2 byly zvoleny libovolně; předpokládalo se, že předčasným uzavřením se neušetří žádné fixní náklady a že provozovatelé hnědouhelných elektráren budou kompenzováni po dobu čtyř až pěti let po uzavření jednotek, což je příliš dlouhé období, například společnost Öko-Institut doporučuje maximálně tři roky ([95]). Organizace ClientEarth rovněž poukázala na to, že výpočet by měl zohlednit také i) mechanismus odloženého uzavření a ii) skutečnost, že všechny uhelné elektrárny uvedené v příloze 2 zákona o uzavření před rokem 2025 budou ušetřeny případných investičních nákladů na přijetí nezbytných kroků k dosažení souladu s nižšími mezními hodnotami emisí, tj. budou ušetřeny povinných investic k zajištění omezení emisí na zákonem stanovenou úroveň. Podle jejího názoru by kompenzace měla zahrnovat proměnlivé parametry, aby se vyloučilo riziko nadměrné kompenzace. Vzhledem k tomu, že termíny uzavření elektráren jsou velmi vzdálené (až do roku 2038) a že se v případě každého provozovatele plánuje vyplácení kompenzací v patnácti ročních platbách, mohou být platby a celková výše podpory a měly by být přizpůsobeny skutečnému očekávanému ušlému zisku elektráren, který se aktualizuje podle vývoje tržních podmínek, pomocí maximální částky. Organizace ClientEarth proto kritizovala absenci mechanismu pro aktualizaci.

([94]) Öko-Institut, Assessment of the planned compensation payments for decommissioning German lignite power plants in the context of current developments (Posouzení plánovaných kompenzačních plateb za vyřazení německých hnědouhelných elektráren z provozu v kontextu současného vývoje), 29. června 2020, s. 30, k dispozici zde: https://www.oeko.de/publikationen/p-details/assessment-of-the-planned-compensation-payments-for-decommissioning-german-lignite-power-plants-in-the-context-of-current-developments

([95]) https://www.oeko.de/fileadmin/oekodoc/Einordnung-der-geplanten-Entschaedigungszahlungen-fuer-deutsche-Braunkohlekraftwerke.pdf

(205) Organizace ClientEarth tvrdila, že v Německu není problém s bezpečností dodávek, jak tvrdí Německo, aby tak odůvodnilo jak dlouhý harmonogram uzavření, tak existenci mechanismu odloženého uzavření. Na německém trhu s energií je nadbytečná kapacita a v Německu byla přijata řada opatření pro zabezpečení dodávek, která mají zamezit jakémukoli riziku. I kdyby bylo prokázáno, že existuje problém s bezpečností dodávek a že je potřeba přijmout vhodná opatření, mělo by se tak stát v souladu s nařízením o trhu s elektřinou Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ([96]). Umělé zpoždění nebo odložení uzavření některých jednotek společností LEAG a RWE po jejich přirozeném datu uzavření (podle obvyklého scénáře, který je řízen tržními silami), aby tím zvýšily bezpečnost dodávek, se jeví jako obcházení příslušných pravidel.

(206) Organizace ClientEarth nakonec uvedla, že v souvislosti s opatřením mohou nastat potenciální problémy s kumulací. Za prvé, v roce 2016 nebyla ve věci Sicherheitsbereitschaft vyplacena žádná adaptační platba (*Anpassungsgeld* (dále jen „APG")). ([97]) Tato vyrovnávací platba je nyní vyplácena přímo pracovníkům starším 58 let, kteří ztratí zaměstnání v důsledku postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí. Ve věci Sicherheitsbereitschaft nebyly fixní personální náklady odečteny od příjmů z trhu s elektřinou, protože nebyly považovány za krátkodobé mezní náklady. Ve skutečnosti byly společnostem prostřednictvím plateb ve věci Sicherheitsbereitschaft poskytnuty také platby za náklady na personální změny. Jelikož jsou však náklady na personální změny nyní hrazeny prostřednictvím platby APG, neměly by být zahrnuty do kompenzací za uzavření vyplacených provozovatelům. Představují přibližně 29 % nákladů provozovatelů. ([98]) Za druhé, článek 50 zákona o uzavření stanoví, že by měl být zaveden mechanismus odloženého uzavření (*Zeitlich gestreckte Stilllegung*), který vychází z modelu věci Sicherheitsbereitschaft podle článku 13 g zákona o energetice (EnWG). ([99]) V případě mechanismu odloženého uzavření jsou příjmy z trhu s elektřinou opětovně hrazeny po dobu trvání tohoto mechanismu. Tato kompenzace má být vyplacena společně s kompenzací za předčasné ukončení a představuje dvojí kompenzaci, protože stejná rozpětí příspěvků již byla uhrazena v rámci částky ve výši 4,35 miliardy EUR. Provozovatelům by tedy neměla být vedle mechanismu uzavření vyplácena kompenzace za mechanismus odloženého uzavření. Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření organizace ClientEarth dále uvedla, že Komise nezkoumala možnou kumulaci s jinými opatřeními podpory, jako jsou kapacitní mechanismy atd.

(207) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření organizace ClientEarth zopakovala, že mechanismus pro aktualizaci by byl nezbytný, zejména s ohledem na to, že výpočty již byly jednou revidovány, a s ohledem na globální změny na trhu s elektřinou. Mechanismus, který by umožnil upravit kompenzace na základě skutečného ušlého zisku a nákladů na uzavření, by umožnil zamezit riziku nadměrné náhrady. Organizace ClientEarth vznesla podobné námitky jako společnost GPE k rozhodnutí o rozšíření (viz 194. až 196. bod odůvodnění) a dále poukázala na to, že by měla být zohledněna všechna další relevantní opatření v oblasti energetiky, aby se zamezilo nadměrné kompenzaci, včetně stropu cen energie a skutečnosti, že některé uhelné elektrárny společnosti RWE v současné době těží ze zákona o náhradní údržbě elektráren (*Ersatzkraftwerkebereithaltungsgesetz*). Organizace ClientEarth tvrdila, že není možné určit, zda bude zaveden mechanismus zpětného získávání, který má zamezit nadměrné kompenzaci. Odkázala rovněž na rozhodnutí ve věci SA.54537 ([100]) a obecný přístup, který Komise v tomto rozhodnutí použila, pokud jde o proporcionalitu. Nakonec se organizace ClientEarth dotázala, proč bylo vyřazení dvou jednotek (Neurath D a E) odloženo o dva roky, a uvedla, že analýza Komise v této věci není dostatečná a že nezohlednila její možný dopad na výpočet kompenzace.

([96]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou (Úř. věst. L 158, 14/06/2019, s. 54).

([97]) Viz článek 57 zákona o uzavření.

([98]) Öko-Institut (2017): Die deutsche Braunkohlenwirtschaft. Historische Entwicklungen, Ressourcen, Technik, wirtschaftliche Strukturen und Umweltauswirkungen. Studie im Auftrag von Agora Energiewende und der European Climate Foundation. https://www.agora-energiewende.de/projekte/die-deutsche-braunkohlenwirtschaft/, tabulka 8-3, s. 112.

([99]) Vzorec kompenzace z přílohy zákona EnWG do značné míry odpovídá vzorci kompenzace z přílohy 2 zákona KVBG.

([100]) Rozhodnutí Komise ze dne 12. května 2020 ve věci státní podpory SA.54537 (2020/NN) – Nizozemsko – Zákaz využívání uhlí k výrobě elektřiny v Nizozemsku (Úř. věst. C 220, 3.7.2020, s. 1). V tomto rozhodnutí Komise provedla posouzení přímo podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Kompenzace byla založena na ušlém zisku a její výše vycházela z jednání mezi příjemcem a ministerstvem s podporou nezávislých odborníků. Komise přezkoumala předpoklady, z nichž výpočet vychází, a dospěla k závěru, že jsou přiměřené.

(208) Ve svých připomínkách zaslaných po veřejné konzultaci úřad EEB namítal, že v hypotetickém srovnávacím scénáři měly být použity alternativní a realističtější předpoklady, zejména věrohodnější cena uhlíku. Úřad EEB dále vyjádřil stejné obavy jako organizace Greenpeace v tom smyslu, že tři klíčové předpoklady vedly k systematickému nadhodnocování kompenzačních plateb (viz výše uvedený 204. bod odůvodnění).

(209) Organizace HEAL se ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení domnívala, že výpočet kompenzace nebyl proveden transparentním a odpovědným způsobem a že do něj nebyla zapojena občanská společnost. Organizace HEAL se rovněž domnívala, že externalizované náklady na zdravotní péči uhelné energetiky nebyly zahrnuty do výpočtu ušlého zisku ani do nákladů na rekultivaci dolů. Předpokládané náklady na zdravotní péči způsobené znečištěním měly být odečteny od ušlého zisku pro zvolený časový rámec, takže externalizované náklady měly být internalizovány, čímž by se dosáhlo realistické ceny.

(210) V připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení organizace CAN uvedla, že transparentnost částek kompenzací je problematická. Částky kompenzací se skládají z ušlého zisku, nákladů na rekultivaci a zřeknutí se soudních sporů, není však jasné, jaká částka se vyplácí za kterou položku a zda je výsledek vypočten na základě vzorce. Organizace CAN se domnívá, že částky nejsou přiměřené nákladům na rekultivaci, zejména pokud jde o společnost LEAG ([101]).

4.3.6.5. Německé spolkové země

(211) Sasko uvedlo, že pro posouzení přiměřenosti kompenzace je třeba vzít v úvahu všechny ekonomické nevýhody pro podniky, které jsou přímo spojeny se snížením emisí CO_2 z výroby elektřiny z hnědého uhlí a kterých se postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí týká, zejména náklady na sociálně přijatelné personální změny.

(212) Severní Porýní-Vestfálsko uvedlo, že ve svém zásadním rozhodnutí ze dne 23. března 2021 o ustanoveních zákona o uzavření pro územní plánování spolkové země zdůraznilo, že ustanovení zákona o uzavření pro územní plánování ve spolkové zemi mají význam. Všechny povrchové doly musí splňovat požadavky na řádnou rekultivaci ve smyslu spolkového horního zákona. Není pochyb o zákonnosti kompenzace, která byla smluvně dohodnuta mezi spolkovou vládou a společností RWE a kterou schválil Spolkový sněm jako zákonodárce, jako kompenzace za dodatečné náklady, které podniku nutně vzniknou v důsledku zákonného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí do roku 2038 nebo do roku 2035. Přiměřená kompenzace poskytnutá společnosti RWE má zásadní význam pro veřejný zájem spolkové země Severní Porýní-Vestfálsko, neboť je předpokladem dobrého a perspektivního rozvoje Porýní. Důležité je, aby společnost byla schopna splnit své zákonné povinnosti a odstranila škody, které v dané oblasti způsobila.

4.3.7. *Zamezení nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod*

4.3.7.1. RWE

(213) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že ekonomické nevýhody, které plynou pro společnost RWE, jsou větší než poskytnutá kompenzace, a proto kompenzace nezpůsobuje žádné narušení hospodářské soutěže, ale naopak vede, alespoň do určité míry, k vyrovnání narušení hospodářské soutěže v neprospěch společnosti RWE v důsledku předčasného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí.

([101]) https://www.bet-energie.de/fileadmin/redaktion/PDF/Studien_und_Gutachten/Gutachten_Folgekosten/Gutachten_Folgekosten_Braunkohleausstieg_Abschlussbericht.pdf

(214) Společnost RWE ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření znovu zdůraznila, že pozitivní účinky pozměněného opatření RWE do značné míry převažují nad případnými negativními účinky. Pozměněné opatření RWE povede k bezpečnému snížení emisí CO_2 a podpoří transformaci odvětví energetiky tím, že vytvoří bezpečné investiční podmínky pro nové technologie šetrné ke klimatu. Právě smluvní zajištění plánu odchodu z trhu vytváří investiční jistotu pro všechny účastníky trhu, protože pozastavené snižování kapacity elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí není předmětem mnohaletých soudních řízení, která by se dala očekávat, kdyby Německo zavedlo zákaz uzavření pouze regulačními prostředky. Tyto účinky pozměněného opatření RWE ještě zesiluje předčasné postupné ukončení do roku 2030. Tyto pozitivní účinky nejsou vyváženy negativními účinky na hospodářskou soutěž, které by mohly v důsledku vyplacení kompenzace vzniknout. Kompenzace je vypočtena tak, aby nahradila pouze část škody způsobené společnosti RWE předčasným postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí, a proto je pro společnost RWE předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí z ekonomického hlediska i nadále ztrátové. Kromě toho již posiluje i všechny konkurenty, protože nedostatek nabídky způsobený uzavřením elektráren má vliv na ceny.

4.3.7.2. LEAG

(215) Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci společnost LEAG uvedla, že i kdyby Komise na základě široké oblasti působnosti tohoto kritéria předpokládala, že opatření naruší hospodářskou soutěž, protože na trhu si budou provozovatelé konkurovat s jinými provozovateli, jak je uvedeno například ve 110. až 113. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, opatření by v žádném případě nemělo výrazný negativní dopad. V důsledku uzavření hnědouhelných elektráren by se dokonce zhoršilo postavení provozovatele na trhu.

(216) Navíc by v hypotetickém případě byly jakékoli výhody pro společnost LEAG zjevně druhořadé vzhledem k tomu, že převažují pozitivní účinky opatření, zejména pokud jde o snížení emisí CO_2. Postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí usnadní rozvoj dalších kapacit výroby elektřiny, jež jsou založeny na jiných technologiích, zejména na obnovitelných zdrojích energie. Toto opatření bude mít navíc pozitivní dopad na životní prostředí a zajistí předvídatelnost ohledně předčasného uzavření elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí. Opatření tudíž nemění obchodní podmínky v rozsahu, který by byl v rozporu se společným zájmem, a proto by pozitivní účinky opatření v každém případě převážily nad případnými negativními účinky na hospodářskou soutěž a obchod.

4.3.7.3. Podniky

(217) Společnost GPE ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení cituje z analýzy údajných rušivých účinků opatření, kterou provedla třetí strana. První údajné riziko rušivého účinku spočívá v tom, že společnosti RWE a LEAG budou moci proniknout na sousední trhy nebo na nich posílit své postavení na úkor svých konkurentů, zejména pokud budou investovat do kapitálově náročných elektráren na výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Druhá obava spočívá v tom, že kompenzace bude mít za následek zpožděné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, které by jinak bylo řízeno trhem a proběhlo by mnohem dříve. V připomínkách k veřejné konzultaci společnost GPE dodala, že Komise měla posoudit, zda má opatření potenciálně negativní účinky na hospodářskou soutěž, a že analýza účinku kompenzace měla být provedena nejen na trhu s elektřinou vyrobenou z uhelných elektráren, ale také na sousedních trzích, jako je trh s elektřinou vyrobenou z obnovitelných zdrojů energie.

(218) Ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření společnost GPE uvedla, že pravidelné předem stanovené platby kompenzace přímo posílí tržní sílu společnosti RWE a budou narušovat trh se zelenou elektřinou. Společnost GPE upozorňuje na to, že účastníci trhu musí při investicích do obnovitelných zdrojů energie obvykle překonat dvě hlavní překážky: i) vyhledání vhodných oblastí pro projekty a ii) financování zařízení. Společnost RWE (a společnost LEAG) již nyní těží ze snadnějšího přístupu k pozemkům pro nové větrné a solární elektrárny, tj. využívá pozemky, které byly dříve určeny pro těžbu hnědého uhlí. Roční platby navíc poskytují společnosti RWE (a společnosti LEAG) finanční likviditu pro investice.

(219) Osm místních společností ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedlo, že poskytnutí podpory provozovatelům hnědouhelných elektráren je v rozporu se základními zásadami práva hospodářské soutěže EU, neboť tyto společnosti přímo konkurují společnosti RWE na krátkodobém velkoobchodním trhu s elektřinou. Vyplacení paušální a nadhodnocené výlučné prémie za vyřazení elektráren z provozu, která nebyla stanovena na základě pravidel hospodářské soutěže, je v rozporu s článkem 106 ve spojení s článkem 102 SFEU z následujících důvodů: i) upevňuje postavení dominantního výrobce elektřiny na trhu, společnosti RWE, s pomocí finančních zdrojů v situaci, kdy se trh i tak zmenšuje ve prospěch společnosti RWE; ii) vytváří strukturálně nerovné konkurenční podmínky na trhu; zvyšuje možnost, že společnost RWE může ve srovnání s ostatními konkurenty využít strategický potenciál svých elektráren na trhu počátečního prodeje, a posílit tak své vedoucí postavení na trhu v oblasti obnovitelných zdrojů energie, a proto iii) existuje zvýšené riziko, že konkurenti budou vytlačeni. Tyto společnosti tvrdily, že situace, kdy členský stát vytváří nerovné podmínky hospodářské soutěže, které mohou podporovat převody a zneužívání tržní síly, se podle precedentu Komise a Soudního dvora Evropské unie považuje za porušení ustanovení primárního práva o hospodářské soutěži ([102]).

(220) Ve svém podání ze dne 16. listopadu 2022 osm místních společností uvedlo, že pozměněné opatření RWE narušujícím způsobem posiluje dominantní postavení společnosti RWE a podporuje ekologickou transformaci. Tvrdí, že cílem pozměněného opatření RWE je udržet tržní sílu společnosti RWE na novém trhu s ekologickou elektřinou a že přechod společnosti RWE na jiné palivo je dotován německým státem, zatímco ostatní výrobci musí o tento přechod soutěžit. Odkazují zejména na plány společnosti RWE postavit na místě hnědouhelných elektráren, které budou v roce 2030 uzavřeny, plynové elektrárny na vodík o přibližné kapacitě 3 GW a na údajný závazek německého státu podporovat výstavbu těchto elektráren, a to i v případě nabídkových řízení.

(221) Argumenty shrnuté ve 220. bodě odůvodnění uvedly rovněž dvě místní společnosti ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení. Ve svých připomínkách k veřejné konzultaci dodaly, že opatření poškodí menší výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a uměle zvýší ceny elektřiny. Společnosti se v neposlední řadě domnívaly, že pozitivní účinky kompenzace nemohou být vyváženy jejími negativními účinky, a to z důvodu jejích účinků na hospodářskou soutěž a údajné nadměrné kompenzace (viz připomínky v oddíle 4.3.6 výše).

4.3.7.4. Sdružení / nevládní organizace

(222) Sdružení DEBRIV ve svých připomínkách k veřejné konzultaci uvedlo, že neexistují žádné důkazy o tom, že by kompenzace narušila hospodářskou soutěž a obchod. Za prvé, opatření přináší kvantifikovatelné přínosy pro životní prostředí, protože postupné uzavírání elektráren v průběhu příslušného období sníží emise CO_2. Za druhé, kompenzace vyplacená hnědouhelným společnostem je pouhou náhradou ušlého zisku a dodatečných škod a hospodářských nevýhod, a proto neposkytuje podnikům žádnou konkurenční výhodu.

(223) Organizace Greenpeace ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že nepřiměřená výše podpory, jak je popsána ve 199. bodě odůvodnění, povede k rozsáhlému narušení trhu.

(224) Organizace ClientEarth ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že opatření narušuje hospodářskou soutěž a že přínosy pro životní prostředí významným způsobem nedokáží vyvážit narušení hospodářské soutěže. Podle jejího názoru mohou provozovatelé křížově subvencovat své další činnosti, zejména výrobu energie z čistších zdrojů. Zpožděné uzavření elektráren stanovené harmonogramem v zákoně o uzavření navíc také ze své podstaty vytváří konkurenční nevýhodu pro čistší zdroje energie, které budou na trh vstupovat s většími obtížemi nebo pomaleji, než by tomu bylo v případě, kdy by hnědouhelné elektrárny byly uzavřeny za běžných obchodních podmínek a nesly by veškeré náklady na své uzavření.

([102]) Například státní opatření ovlivňující řecký trh s energií, kterým byla dominantnímu řeckému výrobci elektřiny (z hnědého uhlí), společnosti Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE (DEI), udělena výhradní práva na těžbu, a tedy výhody oproti ostatním výrobcům, bylo považováno za jasné porušení článku 106 ve spojení s článkem 102 SFEU (nebo jejich předchozích ustanovení). Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 17. července 2014, věc C-553/12 P, marže č. 41 – „Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE v. Komise“, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Evropské komise C(2008) 824 final ze dne 5. února 2008.

(225) Organizace ClientEarth dále odkázala na tzv. klimatické rozhodnutí německého ústavního soudu ze dne 24. března 2021 ([103]), které zpochybňuje skutečnost, že je tímto opatřením účinně sledován cíl Německa snížit emise skleníkových plynů. V čl. 2 odst. 1 zákona o uzavření se uvádí, že hlavním cílem postupného ukončení výroby elektřiny z uhlí je snížení emisí skleníkových plynů v Německu. Ústavní soud však rozhodl v tom smyslu, že Německo se svými současnými opatřeními, mezi něž patří i zákon o uzavření, neplní svou povinnost snižovat emise a přijímat účinná opatření k předcházení změně klimatu. Lze tedy říci, že negativní účinky převažují nad pozitivními, neboť opatření nepomáhá dosáhnout potřebných cílů Německa v oblasti klimatu. V reakci na toto rozhodnutí německá vláda navrhla, aby byl stanoven vnitrostátní cíl snížení emisí o 65 % do roku 2030, což by vyžadovalo, aby byla výroba elektřiny z uhlí postupně ukončena nikoli do roku 2038, ale do roku 2030.

(226) Organizace ClientEarth tvrdila, že by měla být přijata další opatření, která by zabránila narušení hospodářské soutěže, a jako příklad uvedla případ restrukturalizace společnosti British Energy plc ([104]). Nezbytná opatření by měla zahrnovat zákaz křížového subvencování jejich různých obchodních činností (výroba elektřiny z hnědého uhlí, výroba elektřiny z jiného paliva než z hnědého uhlí, prodej na velkoobchodním trhu, přímé dodávky pro podniky atd.), aby se zabránilo zneužití podpory na uzavření elektráren k rozvoji nových činností.

(227) Organizace ClientEarth ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření dále uvedla, že toto rozhodnutí potvrzuje obavy z narušení hospodářské soutěže, neboť sama společnost RWE uvedla, že bude masivně investovat do energetické transformace, a to více než 50 miliard EUR hrubých investic celosvětově do rozšíření své zelené hlavní činnosti, z čehož 15 miliard EUR je určeno pro Německo (viz 22. bod odůvodnění rozhodnutí o rozšíření). Pokud je kompenzace skutečně použita na zavádění výroby energie z obnovitelných zdrojů, Komise pro posuzování poskytování podpory na tyto činnosti vydala zvláštní pravidla a posouzení by muselo být provedeno v souladu s těmito pravidly. Toto posouzení není součástí rozhodnutí o rozšíření.

(228) Úřad EEB v návaznosti na veřejnou konzultaci uvedl, že poskytnutí tak vysokých veřejných finančních prostředků pouze dvěma subjektům by značně narušilo vnitřní trh a ovlivnilo hospodářskou soutěž a obchod na vnitrostátní úrovni, a to vzhledem k velikosti společností RWE a LEAG na úrovni EU. Domníval se, že společnostem RWE a LEAG pomůže udržet si své postavení a že konkurenti, kteří přijali strategická rozhodnutí na podporu výroby čistší energie, budou z trhu vytlačeni.

5. **PŘIPOMÍNKY NĚMECKA**

(229) Po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení a rozhodnutí o rozšíření předložily německé orgány připomínky, které jsou shrnuty níže v tomto oddíle.

5.1. **Existence podpory**

(230) V návaznosti na rozhodnutí o zahájení řízení Německo ve svém vyjádření ze dne 1. dubna 2021 uvedlo, že otázku existence podpory lze ponechat otevřenou, neboť opatření je v každém případě přiměřené. Německo proto neposkytlo žádné posouzení, zda je opatřením společnostem RWE a LEAG poskytnuta nějaká výhoda.

(231) Dne 6. září 2021 německé orgány ve svém vyjádření k připomínkám třetích stran odmítly jako nesprávný názor některých třetích stran, že dohodnutá kompenzace poskytuje společnostem RWE a LEAG výhodu, která je vyšší než částka, kterou by získaly v případě, že by zákonem stanovené uzavření bylo řešeno v následném soudním sporu. Zdůraznily, že tento názor přehlíží mnohé výhody, které má vyjednané řešení zvolené pro postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí. Německo věc předložilo Komisi pro uhlí, která po dlouhých a intenzivních diskusích mimo jiné doporučila, aby postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí bylo řešeno konsensem. Německá vláda se tímto doporučením řídila z několika důvodů:

([103]) BVerfG, rozhodnutí prvního senátu ze dne 24. března 2021 – 1 BvR 2656/18 –, Rn. 1-270, k dispozici na http://www.bverfg.de/e/rs20210324_1bvr265618.html

([104]) Rozhodnutí Komise ze dne 27. listopadu 2002 ve věci státní podpory NN 101/2002 – Spojené království – Podpora na záchranu společnosti British Energy plc.

(232) Sociální pacifikace: Vyjednané řešení mělo velký význam pro to, aby bylo přijato postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí v celém Německu. V opačném případě bez konsensu mohlo dojít k tomu, že by různé subjekty plánované postupné ukončení zmařily, což by značně ztížilo sociální a politické provádění a prosazování.

(233) Větší právní jistota a předvídatelnost: Vyjednané řešení poskytuje včas všem zúčastněným stranám právní jistotu a předvídatelnost. Omezení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu je velkou strukturální výzvou zejména v regionech ve středním a východním Německu, v nichž provozovatelé hnědouhelných elektráren a dolů hrají významnou roli jako zaměstnavatelé a hospodářští činitelé. Aby bylo možné omezit výrobu elektřiny z hnědého uhlí v souladu se strukturálními a sociálními politikami, je důležité, aby byl vypracován spolehlivý plán vyřazování z provozu.

(234) Hnědé uhlí jako ucelený systém elektráren a povrchových dolů: U hnědého uhlí existuje přímá provozní vazba mezi elektrárnami a povrchovými doly. Proto je nezbytné, aby plánování a logistika uzavření elektráren a povrchové těžby byly úzce koordinovány. Obzvláště problematické je například řízení zbytkových vrtů, rekultivace povrchových těžebních oblastí nebo řízení nadloží. Vyjednané řešení vyřazování elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí z provozu tyto problémy náležitě zohledňuje a zajišťuje, aby omezení výroby elektřiny z hnědého uhlí bylo pro celý systém co nejúčinnější.

(235) Jednotlivá pravidla je možné stanovit pouze smluvně: Dohoda mezi Německem a provozovateli (tj. smlouva z roku 2021) je veřejnoprávní smlouvou, která společně s uzavřením elektráren upravuje i další práva a povinnosti smluvních stran. Smlouva z roku 2021 obsahuje mimo jiné i) ustanovení o opravných prostředcích, ii) pravidla pro zajištění kompenzace za obnovu povrchových dolů a iii) možnost posunout postupné ukončení o tři roky bez nároku na dodatečnou kompenzaci. Tyto předpisy mají peněžní hodnotu a v případě právního řešení by nebyly proveditelné nebo by nebyly proveditelné stejným způsobem.

(236) Ustanovení o opravných prostředcích: Ve smlouvě z roku 2021 provozovatelé prohlašují, že se v plném rozsahu vzdávají opravných prostředků, a to jak před vnitrostátními soudy, tak před mezinárodními rozhodčími soudy. I když je ekonomickou hodnotu tohoto vzdání se obtížné vyčíslit, má toto vzdání se zásadní politický a hospodářský význam, neboť Německo díky tomu těží z právní jistoty a nemusí se obávat rozpočtových rizik, která by plynula z případných žalob. Smlouva z roku 2021 navíc obsahuje ustanovení o rovnocennosti smlouvy s ohledem na následné regulační změny a přezkumy opatření.

(237) Zajištění kompenzace za obnovu povrchových dolů: Smlouva z roku 2021 obsahuje obecná ustanovení o zajištění částek kompenzace za rekultivaci povrchových dolů. Tato ustanovení jsou pro společnosti RWE a LEAG odlišná, protože situace obou společností je vzhledem ke struktuře skupiny a ochranným nástrojům uplatňovaným báňskými úřady odlišná. V případě společnosti RWE se proto klade důraz na strukturu skupiny a jsou zavedena ochranná opatření pro případ, že ve skupině dojde k významným změnám. V případě společnosti LEAG se částka kompenzace vyplácí zvláštním účelovým jednotkám, které již byly zřízeny a jsou zastaveny ve prospěch spolkových zemí Braniborsko a Sasko, a částka kompenzace se tedy převádí do zvláštního fondu.

(238) Možnost předčasného vyřazení z provozu: Možnost předčasného vyřazení z provozu upravuje smlouva z roku 2021: Ve 30. letech 21. století mohou být všechny elektrárny uzavřeny o tři roky dříve, než je plánováno, a to bez nároku na kompenzaci, pokud jejich předčasné uzavření bude Německo vyžadovat nejpozději pět let před datem předčasného uzavření. Provozovatelé toto předčasné uzavření přijmou, aniž by obdrželi jakoukoli další kompenzaci. Možnost předčasného vyřazení z provozu je proto zahrnuta v dohodnutých částkách kompenzace. Pro německou vládu má tato možnost velkou přídavnou výhodu, protože jí dává větší manévrovací prostor pro další snižování emisí CO_2 v budoucnu a zároveň nebrání dosažení jiných politických cílů ani nenarušuje jiné politické oblasti, jako je bezpečnost dodávek, socioekonomická situace zasažených oblastí atd. Tato možnost bez nároku na kompenzaci by mohla být jen stěží upravena zákonem tak, aby poskytovala právní jistotu.

(239) Spolehlivé snížení emisí CO_2: Vyjednané řešení vede ke spolehlivému dosažení cíle opatření, kterým je snížení emisí CO_2. Není důvod se obávat, že by společnosti RWE a LEAG uzavření elektráren napadly u vnitrostátního soudu. Nemůže tedy nastat situace, kdy by nedošlo k dohodnutému uzavření elektráren nebo by došlo k jejich zpožděnému uzavření a v důsledku toho k nadměrné produkci emisí CO_2.

(240) Německo ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření setrvalo na svém původním stanovisku, že lze otázku, zda je možné pozměněné opatření RWE považovat za podporu, ponechat otevřenou, neboť současná hodnota kompenzace je nižší než odhadovaný ušlý zisk.

5.2. **Základ slučitelnosti**

(241) Německo po veřejné konzultaci nepředložilo žádné připomínky k použitelnosti a uplatnění pokynů CEEAG v tomto případě, ani se nevyjádřilo k připomínkám třetích stran, které byly předloženy v rámci této konzultace.

5.3. **Slučitelnost podpory**

5.3.1. *Motivační účinek*

(242) Německo tvrdí, že pozměněné opatření RWE nesnižuje motivační účinek, který mělo opatření RWE na společnost RWE při uzavření šesti jednotek od roku 2020.

(243) Společnost RWE již uzavřela šest jednotek v souladu s postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí, které je stanoveno v zákoně o uzavření a ve smlouvě z roku 2021. Jelikož je však v článku 10 zákona o uzavření obsažena odkladná doložka, nebyla společnosti RWE dosud poskytnuta žádná kompenzace. Společnost RWE tyto jednotky uzavřela pouze proto, že se s Německem dohodla na tom, že jejich předčasné uzavření bude kompenzováno. Jinými slovy, při uzavírání jednotek společnost RWE očekávala, že Německo zaplatí kompenzaci, která je stanovena v zákoně. Očekávání společnosti RWE, že obdrží kompenzaci, bylo posíleno zejména tím, že s Německem uzavřela právně závaznou veřejnoprávní smlouvu, tj. smlouvu z roku 2021. Společně se zákonem o uzavření, který vstoupil v platnost v srpnu 2020, tato smlouva stanoví, že společnost RWE má nárok na kompenzaci za předčasné uzavření elektráren. Společnost RWE bude díky smluvně dohodnutým kompenzacím motivována k tomu, aby v budoucnu uzavřela další jednotky. Proto má opatření RWE, a to jak v původní, tak i v pozměněné podobě, pro společnost RWE motivační účinek.

(244) K bodu 427 pokynů CEAAG Německo uvedlo, že urychlení postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v porýnské oblasti těžby hnědého uhlí nepředstavuje ani opatření podpory, jež má zvýšit bezpečnost dodávek podle bodů 325 až 370 pokynů CEAAG, ani obcházení těchto pravidel. Urychlení postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí společností RWE není opatřením, které by řešilo dlouhodobé nebo krátkodobé obtíže, které souvisejí s bezpečností dodávek v odvětví elektřiny. Ve zprávě německé Spolkové agentury pro sítě o současném stavu a vývoji bezpečnosti dodávek zveřejněné na začátku roku 2023 („*Versorgungssicherheitsbericht Strom*“) se uvádí, že postupné ukončení výroby elektřiny z uhlí v Německu do roku 2030 je možné, aniž by mělo dopad na bezpečnost dodávek na straně trhu nebo sítě.

(245) Německo dodalo, že pozměněné opatření RWE se jednoznačně zaměřuje na předčasné a konečné vyřazení hnědouhelných elektráren společnosti RWE z provozu. Kompenzováno je právě toto konečné uzavření elektráren, přičemž se neposkytuje žádná platba za kapacitu. Odložení původně dohodnutých termínů vyřazení elektráren Neurath D a Neurath E z provozu o dva roky není s tímto posouzením v rozporu, protože kompenzace společnosti RWE nebude vyplacena za toto odložení termínů, ale za předčasné vyřazení elektráren z provozu. Skutečnost, že úspora zemního plynu díky delšímu provozu dvou jednotek *de facto* pomáhá zajistit bezpečnost dodávek v jiných odvětvích, není kompenzována. Posouzení pozměněného opatření RWE jako opatření k vyřazení z provozu nemění ani právo německé vlády rozhodnout v pozdější fázi o tom, že některé jednotky společnosti RWE budou převedeny do rezervy (viz 278. bod odůvodnění).

5.3.2. *Porušení práva Unie*

(246) Německo ve svých připomínkách předložených dne 6. září 2021 uvedlo, že opatření neporušuje zásadu „znečišťovatel platí“, neboť:

(247) Nezasahuje se do povinností provozovatelů vyplývajících ze zákona o těžbě a nešetří se žádné náklady (viz také bod 7 smlouvy z roku 2021). Společnosti zároveň „nezpůsobily“ dodatečné náklady, které jsou způsobeny předčasným postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí. Tyto dodatečné náklady byly proto zohledněny při stanovení výše kompenzace.

(248) Dodatečné náklady na těžbu se týkají dodatečných nákladů v povrchových dolech, které vznikly v důsledku předčasného uzavření, jako je odložení tvorby rezerv (vliv úrokových sazeb) a dodatečné výdaje způsobené například tím, že bylo nutné změnit harmonogram. Na druhé straně nejsou dodatečné náklady na povrchovou těžbu náklady na pravidelnou obnovu povrchové těžby, které by společnosti musely nést tak jako tak ve scénáři bez dohodnutého ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí.

(249) Smlouva z roku 2021 obsahuje další ochranná opatření týkající se využívání povrchových dolů. Kromě stávajících zákonných povinností provozovatelů obsahuje smlouva individuálně vypracovaná ochranná opatření pro oba provozovatele, která snižují riziko, že společnosti neponesou v plném rozsahu náklady na povrchovou těžbu a že způsobí značnou zátěž pro lidské zdraví a životní prostředí.

5.3.3. *Vhodnost*

(250) Německo ve svých připomínkách předložených dne 6. září 2021 uvedlo, že opatření je vhodné pro to, aby postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí bylo provedeno nákladově efektivním, předvídatelným, sociálně přijatelným a právně bezpečným způsobem. Nejsou zřejmá žádná alternativní a stejně vhodná opatření. Německo poukázalo na to, že:

(251) Postupné ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v jiných členských státech EU (např. v Nizozemsku nebo Španělsku) není srovnatelné s postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu. V těchto zemích všechny uhelné elektrárny používají černé uhlí, které lze za dobrou cenu získat na světovém trhu, a nejsou zde žádné povrchové doly. Podle názoru Německa je však právě spojení elektráren a povrchových dolů do systémového celku tím, co činí postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí obzvláště náročným a složitým, a to i kvůli významu regionálních ekonomik a snaze propojit postupné a řádné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí se strukturálními politikami. Kromě toho hraje uhlí jako zdroj energie ve Španělsku a Nizozemsku menší roli než v německé skladbě zdrojů energie.

(252) Dohodnuté řešení týkající se hnědého uhlí má mnoho výhod, jako je sociální pacifikace a právní jistota a předvídatelnost (viz výše uvedený 232. bod odůvodnění).

5.3.4. *Proporcionalita*

(253) Německo ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení uvedlo, že samotný ušlý zisk již převyšuje částky kompenzace, a proto se nejedná o nadměrnou kompenzaci.

(254) Německo ve svých připomínkách k rozhodnutí o rozšíření vzalo na vědomí předběžný závěr Komise o přiměřenosti pozměněného opatření RWE.

(255) Německo tvrdí, že kompenzace pro společnost RWE se vyplácí za různé aspekty, mezi něž patří zejména ušlý zisk a dodatečné náklady, které společnost RWE nesla a musí dále nést, neboť v zájmu ochrany klimatu souhlasila s tím, že svá zařízení uzavře před skončením jejich technické/ekonomické životnosti. Pokud by tak neučinila, mohla by generovat příjmy prodejem elektřiny z těchto zařízení na trhu a dodatečné náklady by jí nevznikly.

(256) Německo tvrdí, že ušlý zisk společnosti RWE již nyní kompenzaci pro tuto společnost převyšuje, a tím ji ospravedlňuje. Společnost r2b energy consulting GmbH vypracovala pro německé ministerstvo revidovaný výpočet týkající se elektráren společnosti RWE, v němž byl ušlý zisk porovnán s kompenzací, která je vyplácena společnosti RWE, aby se prokázalo, že nedochází k nadměrné kompenzaci (popis tohoto výpočtu viz 63. až 75. bod odůvodnění).

(257) Z výpočtu vyplývá, že čistá současná hodnota ušlého zisku v letech 2022 až 2025 (přibližně 2,03 miliardy EUR), vypočtená na základě cen elektřiny a CO_2 očekávaných na trhu v letech následujících po uzavření elektrárny, je již nyní vyšší než čistá současná hodnota kompenzace, která má být vyplacena společnosti RWE (přibližně 1,72 miliardy EUR). Zahrnutí roku 2026 zvyšuje ušlý zisk o dalších 131 milionů EUR (v čisté současné hodnotě v roce 2022).

(258) Německo dále poukazuje na to, že výpočet byl proveden konzervativním způsobem, který podhodnotil zisk, jehož by uzavřené jednotky mohly jinak dosáhnout. Konkrétně:

(1) Výpočet předpokládá, že strop tržních příjmů stanovený pro výrobce elektřiny, který byl v době vypracování revidovaného výpočtu platný do 30. června 2023, bude prodloužen do 30. dubna 2024, což sníží ušlý zisk elektrárny Frechen/Wachtberg. Německá vláda se však nakonec platnost stropu tržních příjmů po 30. červnu 2023 rozhodla neprodloužit. Pokud by tato skutečnost byla v revidovaném výpočtu zohledněna, ušlý zisk elektrárny Frechen/Wachtberg by byl z hlediska čisté současné hodnoty vyšší o 181 milionů EUR.

(2) Výpočet předpokládá, že jednotky Neurath D a E budou uzavřeny ke dni 31. března 2025 a vznikne jim ušlý zisk až k tomuto datu, nicméně ve skutečnosti by mohly být uzavřeny o rok dříve, a mít tak vyšší ušlý zisk, pokud německá vláda samostatným rozhodnutím nerozhodne o tom, že si jednotky ponechá až do 31. března 2025 (viz 51. bod odůvodnění).

(3) Výpočet nezohledňuje příjmy z dodávek tepla a vyrovnávacího trhu, což rovněž snižuje ušlý zisk.

(259) Německo dále uvádí, že revidovaný výpočet byl vypracován tak, aby komplexně odrážel ekonomiku výroby elektřiny z hnědého uhlí, v níž jsou doly neoddělitelné od elektráren. Revidovaný výpočet tedy zohledňuje nejen variabilní náklady na těžbu, ale také fixní náklady hnědouhelných dolů, které jsou při přepočtu na jednotku vyrobené elektřiny mnohem vyšší než variabilní náklady na těžbu. To výrazně zvyšuje celkové náklady na palivo na jednotku produkce a snižuje ušlý zisk.

(260) Pokud jde o pochybnosti uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení, nejsou již podle Německa pro společnost RWE tyto pochybnosti vzhledem k revidovanému výpočtu relevantní (viz 63. až 75. bod odůvodnění), zejména proto, že výpočet upouští od nutnosti komplexního dlouhodobého modelování.

(261) Německo konkrétně tvrdí, že pochybnosti uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení, pokud jde o zisky sahající daleko do budoucnosti (viz 123. až 132. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), jsou s ohledem na pozměněné opatření RWE již bezpředmětné, protože revidovaný výpočet zohledňuje pouze ušlý zisk vyjádřený omezeným počtem let, které nejsou příliš vzdáleny od data uzavření, a protože tento ušlý zisk již převyšuje kompenzaci.

(262) Německo je dále toho názoru, že pochybnosti Komise o investičních nákladech (viz 126. a 127. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení) na modernizaci elektráren za účelem dosažení dlouhé životnosti jsou u pozměněného opatření RWE irelevantní, a to vzhledem k mnohem kratšímu období, pro které se předpokládaný ušlý zisk zohledňuje. Pokud jde o elektrárnu Niederaußem D, u níž Komise vyjádřila pochybnosti o tom, zda bude schopna provozu po roce 2020 s ohledem na dodržování směrnice o průmyslových emisích (2010/75/EU) a souvisejících přísnějších norem pro velká spalovací zařízení týkajících se hlavních procesů probíhajících v elektrárně, Německo uvádí, že tyto pochybnosti již nejsou v souvislosti s pozměněným opatřením RWE relevantní, neboť v revidovaném výpočtu není u této konkrétní jednotky uváděn žádný ušlý zisk (viz 65. bod odůvodnění).

(263) V souvislosti s pochybnostmi vyjádřenými ve 129. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, zda diskontní sazba ve výši 7,5 % dostatečně zohledňuje vysoká rizika a nejistoty spojené s dlouhým časovým horizontem prognózy, nebo zda by mělo být počítáno s dalšími korekčními mechanismy, Německo dále uvádí, že diskontní sazba ve výši 7,5 % je přiměřená. Podle studie společnosti KPMG ([105]) je průměrná hodnota WACC v odvětví 5,2 % a hodnota, kterou společnost RWE používá ve svých výpočtech, je 3,5 %. Německo tvrdí, že tato pochybnost již není v souvislosti s pozměněným opatřením RWE relevantní, protože časové období ocenění je krátké, a i kdyby byla hodnota WACC stanovena nižší nebo vyšší, nemění výsledek srovnání ušlého zisku a kompenzace. Je tomu tak zejména díky krátkému časovému rámci požadovaného ušlého zisku, jehož čistá současná hodnota není příliš ovlivněna změnami WACC, v kombinaci se skutečností, že čistá současná hodnota ročních kompenzačních plateb, které jsou rozprostřeny do delšího časového období, je snížena také vlivem inflace (podle cíle Evropské centrální banky se po roce 2025 očekává ve výši 2 % ([106])).

(264) Pokud jde o pochybnosti ohledně budoucích cen paliva a CO_2, které byly podle názoru Komise zastaralé (viz 130. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), Německo tvrdí, že ani tato otázka již není v souvislosti s pozměněným opatřením RWE relevantní, neboť ušlý zisk obsažený v revidovaném výpočtu dle pozměněného opatření RWE vychází z nezávisle zjištěných tržních očekávání v době uzavření jednotek (v případě již uzavřených jednotek) nebo z nedávných nezávisle zjištěných tržních očekávání ohledně cen paliva a CO_2 (v případě jednotek uzavřených po předložení revidovaného výpočtu).

(265) Pochybnosti vyjádřené ve 131. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, v němž Komise poukazuje na to, že neobdržela údaje o každé z jednotek, jež mají být uzavřeny, jsou podle názoru Německa v případě pozměněného opatření RWE rovněž rozptýleny, neboť revidovaný výpočet obsahuje údaje o každé z jednotek společnosti RWE určených k uzavření, které již byly uzavřeny nebo u nichž se předpokládá, že jim v blízké budoucnosti až do roku 2026 vznikne ušlý zisk. ([107])

(266) Německo tvrdí, že pochybnosti Komise ohledně nedostatečné analýzy citlivosti uvedené ve 132. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení jsou vyvráceny pozměněným opatřením RWE také rozptýleny, neboť namísto původně předloženého modelu trhu s elektřinou s předpokládanými parametry, jako jsou ceny elektřiny, paliva a CO_2, se v revidovaném výpočtu ušlého zisku u pozměněného opatření RWE používají skutečná tržní očekávání zjištěná z nezávislých zdrojů a uplatňuje se zde všeobecně zavedená praxe v odvětví, v rámci které elektrárny zajišťují svou provozní marži pomocí finančních produktů zakoupených na komoditních burzách (viz 75. bod odůvodnění).

(267) Podle názoru Německa jsou pozměněným opatřením RWE rozptýleny rovněž pochybnosti Komise ohledně alternativních scénářů, které Německo uvedlo ve 134. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení. Důvodem je skutečnost, že na základě pozměněného opatření RWE bylo konečné uzavření elektráren společnosti RWE posunuto z roku 2038 na rok 2030. Proto možnost předčasného vyřazení z provozu (tj. možnost posunout uzavření z roku 2038 na rok 2035) již není relevantní a v revidovaném výpočtu ušlého zisku společnosti RWE nebyla tato možnost zvažována (viz 63. až 75. bod odůvodnění).

(268) Pokud jde o dodatečné náklady společnosti RWE na rekultivaci dolů (viz 136. až 138. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), Německo poukazuje na to, že v revidovaném výpočtu byl zohledněn pouze ušlý zisk elektráren společnosti RWE (viz 63. až 75. bod odůvodnění), aniž by se při výpočtu zohlednily dodatečné náklady na rekultivaci dolů. Tyto dodatečné náklady na rekultivaci dolů nebyly v revidovaném výpočtu zahrnuty, neboť ušlý zisk společnosti RWE již přesahuje výši její kompenzace, a je tedy pro odůvodnění této kompenzace dostatečný. Německo nicméně zdůraznilo, že dodatečné náklady na rekultivaci dolů by obecně byly jako odůvodnění plateb kompenzace pro společnost RWE rovněž vhodné.

([105]) KPMG: Cost of Capital Study 2019 (Studie kapitálových nákladů z roku 2019).

([106]) Na internetu: https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202309_ecbstaff~4eb3c5960e.en.html#:~:text=Overall%2c%20with%20medium-term%20inflation%2cthe%20third%20quarter%20of%202025

([107]) Německo nepředložilo konkrétní dlouhodobé výpočty pro sedm jednotek, které budou uzavřeny po roce 2027, neboť se domnívá, že stávající údaje a výpočty týkající se jednotek, jež mají být uzavřeny před rokem 2027, jsou již dostatečné pro odůvodnění výše kompenzace podle pozměněného opatření RWE.

(269) Německo poukazuje na to, že revidovaný výpočet a předložené argumenty se týkají pouze pozměněného opatření RWE a jsou pro situaci pozměněného opatření RWE specifické.

(270) Německo rovněž poukazuje na to, že situace menších hnědouhelných elektráren je odlišná vzhledem k jejich rozmanitější vlastnické struktuře (v Německu je provozováno přibližně 45 různých menších hnědouhelných zařízení); jejich majiteli jsou obvykle průmysloví uživatelé, kteří spotřebovávají elektřinu (a často také teplo), kterou si sami vyrobí. U některých menších zařízení, která rovněž vyrábějí teplo v kogenerační konfiguraci, bylo datum vyřazení z provozu stanoveno v jiném dekarbonizačním nástroji (*Kraft-Wärme Kopplungsgesetz*, zákon o kombinované výrobě tepla a elektřiny).

(271) Německo ve svém vyjádření k připomínkám třetích stran k rozhodnutí o rozšíření uvedlo, že kritika metodiky výpočtu ušlého zisku v revidovaném výpočtu není přesvědčivá. Německo ve svých podáních prokázalo, že čistá současná hodnota ušlého zisku společnosti RWE je výrazně vyšší než čistá současná hodnota kompenzace. Revidovaný výpočet ukazuje, že výše kompenzace je omezena na nezbytné minimum a že nedochází ke vzniku nadměrné náhrady.

(272) Německo dále uvedlo, že německá vláda nepřislíbila poskytnout společnosti RWE žádnou státní podporu na rozšíření plynových elektráren na vodík v místech, kde dojde k uzavření hnědouhelných jednotek. Německé orgány potvrzují, že v souvislosti s postupným ukončením výroby elektřiny z uhlí v Německu připravuje německá vláda různá nová opatření, která mají zajistit přechod na klimaticky neutrální výrobu elektřiny. To však neznamená, že by společnost RWE měla zaručenou jakoukoli podporu. Vzhledem k tomu, že Německo hodlá tuto podporu poskytnout prostřednictvím obecných a transparentních nabídkových řízení, která budou otevřena všem účastníkům trhu, nemá společnost RWE žádnou záruku, že podporu v rámci nových opatření získá. Německo dále uvádí, že tato opatření nesouvisejí s opatřením RWE nebo s pozměněným opatřením RWE ani s tímto řízením.

5.3.5. *Zamezení nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod*

(273) Německo ve svém vyjádření ze dne 6. září 2021 zpochybňuje tvrzení třetích stran, že kompenzace poskytuje výhody společnostem RWE a LEAG jak ve srovnání s konkurenty na německém trhu, tak ve srovnání s konkurenty na evropském trhu, a tvrdí, že opatření nenarušuje hospodářskou soutěž, ani nehrozí, že ji naruší, a ani neovlivňuje obchod mezi členskými státy.

(274) Německo dále považuje za neopodstatněné tvrzení třetí strany o údajném porušení čl. 106 odst. 1 ve spojení s článkem 102 SFEU, jež je popsáno ve 220. bodě odůvodnění. Toto porušení předpokládá, že podnik, kterému členský stát udělil zvláštní nebo výlučná práva, má dominantní postavení na trhu. V daném případě však orgány již v několika rozhodnutích o spojení konstatovaly, že společnost RWE nemá dominantní postavení na relevantním výrobkovém a zeměpisném trhu ([108]).

5.3.6. *Mechanismus odloženého uzavření*

(275) Německo tvrdí, že mechanismus odloženého uzavření by měl být od pozměněného opatření RWE oddělen, neboť se jedná o dva různé nástroje, které se týkají různých časových období a mají odlišnou logiku. Kompenzace pro společnost RWE za předčasné uzavření je stanovena v zákoně o uzavření a ve smlouvě z roku 2021. Byla vypočtena na základě ušlého zisku, který vznikl po konečném uzavření konkrétní jednotky. Doba, po kterou může být konkrétní jednotka v mechanismu odloženého uzavření (tj. mezi předběžným a konečným datem uzavření), se při výpočtu ušlého zisku nezohledňuje.

(276) Odměna za odložené uzavření se vypočítává na základě vzorce pro výpočet kompenzace pro příslušnou jednotku a pouze za období, kdy je jednotka v mechanismu odloženého uzavření. Tato odměna tedy není pro výpočet ušlého zisku pro kompenzaci podle pozměněného opatření RWE relevantní a neměla by být při posuzování proporcionality pozměněného opatření RWE zohledněna.

([108]) BKartA, rozhodnutí ze dne 26. února 2019, ref. č. B8-28/19; Evropská komise, rozhodnutí ze dne 26. února 2019, M.8871 – Aktiva RWE/E.ON; viz také Evropská komise, rozhodnutí ze dne 17. září 2019, M.8870 – E.ON/Innogy.

5.3.7. *Nové potenciální rezervy*

(277) Pokud jde o další potenciální rezervy (*Reserve*) uvedené v pozměněném opatření RWE (viz 51. a 59. bod odůvodnění), Německo uvádí, že tyto možnosti rezerv nejsou v pozměňujícím zákoně ani v pozměňující smlouvě stanoveny. Pokud by Německo chtělo těchto možností využít, musely by je Německo a společnost RWE nejprve definovat. V této fázi prozatím tyto možnosti rezerv nebyly podrobně právně definovány. Vzhledem k tomu, že tyto rezervy dosud neexistují a že zatím není jisté, zda budou tyto možnosti v budoucnu využity, Německo tvrdí, že tyto možnosti nejsou pro posouzení pozměněného opatření RWE relevantní. Pokud by se německá vláda rozhodla rezervu využít, jednalo by se o nové opatření. V závislosti na tom, jakou by měla podobu, by Německo tato opatření oznámilo samostatně podle práva EU o státní podpoře.

6. **POSOUZENÍ OZNÁMENÉHO OPATŘENÍ**

6.1. **Existence podpory**

(278) Podle čl. 107 odst. 1 SFEU „*[p]odpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem*“.

(279) Aby se opatření považovalo za státní podporu ve smyslu tohoto ustanovení, je tedy nutné, aby byly splněny tyto kumulativní podmínky: i) opatření musí být přičitatelné státu a financováno ze státních prostředků; ii) musí příjemci poskytovat výhodu; iii) tato výhoda musí být selektivní a iv) opatření musí narušovat nebo může narušit hospodářskou soutěž a ovlivňovat obchod mezi členskými státy.

(280) Komise již v rozhodnutí o zahájení řízení po analýze opatření RWE (viz 94. až 112. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení) dospěla k předběžnému závěru, že opatření RWE představuje podporu. V rozhodnutí o rozšíření Komise předběžně dospěla k závěru, že pozměněné opatření RWE rovněž představuje podporu (viz 80. až 88. bod odůvodnění rozhodnutí o rozšíření).

6.1.1. *Přičitatelnost státu a financování ze státních prostředků*

(281) Aby mohlo být opatření považováno za poskytnuté členským státem nebo za financované ze státních prostředků v jakékoli formě, musí i) být financováno přímo nebo nepřímo ze státních prostředků a ii) být přičitatelné státu.

(282) V tomto případě bude kompenzace vyplacena společnosti RWE ze státního rozpočtu v souladu s ustanoveními pozměňujícího zákona a pozměňující smlouvou (viz 77. bod odůvodnění).

(283) Komise proto dospěla k závěru, že pozměněné opatření RWE lze přičíst státu a bude financováno ze státních prostředků ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

6.1.2. *Existence zvýhodnění*

(284) Výhodou ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU je jakákoli hospodářská výhoda, kterou by podnik nebyl schopen získat za běžných tržních podmínek, tj. bez zásahu státu ([109]). Podle čl. 107 odst. 1 SFEU se opatření považuje za státní podporu rovněž v případě, že je selektivní v tom smyslu, že zvýhodňuje „*určité podniky nebo určitá odvětví výroby*“.

(285) Komise se domnívá, že opatření poskytuje společnosti RWE výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískala, neboť obdrží finanční kompenzaci ve výši 2,6 miliardy EUR, kterou by bez tohoto opatření jinak nezískala.

([109]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, EU:C:1996:285, bod 60; rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 1999, Španělsko v. Komise, C-342/96, EU:C:1999:210, bod 41.

(286) Několik třetích stran uvedlo, že opatření poskytuje výhodu (104. až 107. bod odůvodnění). Společnost RWE jako příjemce poukázala na to, že kompenzace nedosahuje celkové výše škody, která společnosti RWE vznikla, a proto jí nebyla poskytnuta žádná výhoda (92. až 97. bod odůvodnění). Vyčíslila celkovou škodu způsobenou předčasným uzavřením na 8,7 miliardy EUR, z toho 5,5 miliardy EUR ušlého zisku a 3,2 miliardy EUR dodatečných nákladů (177. bod odůvodnění). Společnost RWE dále poukázala na to, že oznámené opatření je kompenzací škody, neboť zákon o uzavření porušuje její vlastnické právo, a proto jí nevzniká žádná ekonomická výhoda. Tento názor podpořily i některé třetí strany (108. bod odůvodnění).

(287) Německo uvedlo, že dohodnutá kompenzace neposkytuje společnosti RWE výhodu, jež by byla vyšší než částka, kterou by společnost RWE získala v případě zákonného uzavření a následného soudního sporu (viz 231. až 241. bod odůvodnění).

6.1.2.1. Kompenzace podle platných vnitrostátních právních předpisů

(288) Třetí strany uvedly, že předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí představuje zásah do vlastnických práv společnosti RWE podle čl. 14 odst. 1 zákona GG a že nepředstavuje vyvlastnění podle čl. 14 odst. 3 zákona GG. Třetí strany se však neshodly na tom, zda by za takový zásah měla být poskytnuta kompenzace (93., 100., 103., 105. a 106. bod odůvodnění). Některé třetí strany uvedly, že společnost RWE by byla schopna ochránit svá vlastnická práva v řízení před ústavním soudem (viz 108. a 110. bod odůvodnění).

(289) Aby bylo možné určit, zda oznámené opatření poskytuje společnosti RWE výhodu, musí Komise posoudit, jaká je minimální úroveň kompenzace, kterou by Německo muselo společnosti RWE podle vnitrostátního práva poskytnout v případě, že by Německo pouze nařídilo uzavření elektráren, aniž by s dotčenými provozovateli uzavřelo smlouvu. Pokud oznámené opatření překračuje tuto minimální požadovanou kompenzaci, poskytuje dotčeným hospodářským subjektům výhodu, a je tedy státní podporou, jsou-li kumulativně splněna další kritéria.

6.1.2.1.1. Rozsah ochrany majetku podle článku 14 zákona GG

6.1.2.1.1.1. Opatření spadá do oblasti veřejného práva.

(290) Důležitý rozdíl existuje mezi ústavní kompenzací (*Entschädigung*) podle článku 14 zákona GG a kompenzací škody (*Schadensersatz*), která je zakotvena například v občanskoprávním právním režimu.

(291) Principy kompenzace škody v občanském právu, které se v daném případě nepoužije, a kompenzace za porušení individuálních vlastnických práv podle zákona GG a veřejného práva jsou dva odlišné právní nástroje a mají odlišnou logiku. Kompenzace škody v občanskoprávním kontextu (například ve smyslu čl. 249 odst. 1 a násl. zákona BGB ([110])) znamená, že poškozený musí mít takové postavení, jaké by měl, kdyby ke škodné události nedošlo ([111]). To znamená, že samotná škoda je rozdíl mezi stavem aktiva bez škodné události (hypotetická situace) a skutečnou situací, tj. skutečným stavem aktiva (reálný stav) ([112]).

([110]) Ustanovení čl. 249 odst. 1 zákona BGB: „*Osoba, která je povinna nahradit škodu, musí obnovit stav, který by existoval, kdyby nenastala okolnost, která ji zavazuje k náhradě škody*.“

([111]) Původní název: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, na internetu: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, s. 308.

([112]) Oetker, článek 249, in *MünchKomm BGB* (9. vydání 2022).

(292) Tato výše kompenzace se však nevyžaduje v situaci, kdy stát v rámci veřejného práva stanoví ustanovení o obsahu a omezeních. Ústavní kompenzace znamená přiměřenou kompenzaci přímých škod, které byly způsobeny zásahem do majetku, jenž má za následek finanční ztrátu. Vychází z práva, do kterého bylo zasaženo, a má za cíl tento zásah náležitě kompenzovat ([113]), nesměřuje však k úplnému a globálnímu odškodnění.

6.1.2.1.1.2. Oblast působnosti článku 14 zákona GG

(293) Podle právních publikací existují dva typy zásahů do vlastnického práva, které je chráněno článkem 14 zákona GG. Za prvé, vyvlastnění podle čl. 14 odst. 3 zákona GG a za druhé, ustanovení o obsahu a omezeních majetku podle čl. 14 odst. 1 druhé věty zákona GG ([114]). V daném případě nemohou nastat oba typy zásahů současně, buď se jedná o vyvlastnění, nebo o ustanovení o obsahu a omezeních ([115]). Komise souhlasí s třetími stranami v tom smyslu, že předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí nepředstavuje vyvlastnění podle čl. 14 odst. 3 zákona GG (viz 289. bod odůvodnění). Je tomu tak proto, že provozovatelé neztratí vlastnické právo k zařízení a okolní infrastruktuře, což je podmínkou vyvlastnění. Vyvlastnění se skládá ze dvou částí: na jedné straně zbavení majetkových práv a na druhé straně přisvojení si zboží ([116]). Německý ústavní soud (dále jen „německý soud“) rozhodl, že omezení užívání a nakládání s vlastnickými právy nemůže samo o sobě představovat vyvlastnění. ([117]) Proto se Komise domnívá, že v tomto případě, kdy opatření nepřevádí žádná práva, ale pouze omezuje možné užívání majetku, by předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v hypotetickém srovnávacím scénáři, kdy by Německo pouze nařídilo uzavření, aniž by uzavřelo smlouvu s dotčenými provozovateli, mohlo představovat zásah do vlastnických práv provozovatele jako ustanovení o obsahu a omezeních podle čl. 14 odst. 1 druhé věty zákona GG, ale nespadá pod čl. 14 odst. 3 zákona GG.

(294) Komise má za to, že ustanovení o obsahu a omezeních má vlastník nemovitosti v zásadě přijmout bez nároku na kompenzaci z toho důvodu, že nemovitost má sociální vazby ([118]). Ustanovení o obsahu a omezeních musí být v souladu se zásadami proporcionality a rovnosti. Ve zvláštních případech, kdy nejsou dodrženy zásady proporcionality a rovnosti, však mohou ustanovení o obsahu a omezeních vyžadovat poskytnutí kompenzace. Ustanovení o obsahu a omezeních mohou ve výjimečných případech ukládat povinnost kompenzace v případech zvlášť závažných problémů (*besonderer Härtefall*). Případy zvlášť závažných problémů jsou „zvláštní“ případy závažných problémů, kdy v jednotlivém případě vede uplatňování zákona k situaci, která je nadměrně tvrdá, nepřiměřená nebo vysoce nespravedlivá, tj. jednotlivé případy, které vedou k nepřiměřené zátěži (*unzumutbare Belastung*), a to i s přihlédnutím k účelu zákona ([119]). Za těchto výjimečných okolností může být za účelem splnění požadavků podle zásady proporcionality a za účelem kompenzace mimořádné zátěže (*Sonderopfer*) vlastníka nemovitosti vyžadována mimořádná kompenzace. Může nastat situace, kdy ustanovení, které je samo o sobě přiměřené, vede ve výjimečných případech k mimořádné zátěži, ale zákonodárce považuje i v těchto případech opatření omezující vlastnictví za nezbytné ve veřejném zájmu. V této situaci pak může být požadována kompenzace za nepřiměřenost nebo nerovnost opatření vůči vlastníkovi nemovitosti ([120]).

([113]) Původní název: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, na internetu: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, s. 308.

([114]) Von Prof. Dr. Lege, „Art. 14 GG für Fortgeschrittene 45 Fragen zum Eigentum, die Sie nicht überall finden. Unter besonderer Berücksichtigung des Baurechts“, na internetu: https://www.zjs-online.com/dat/artikel/2012_1_517.pdf

([115]) BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.05.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 77-81.

([116]) Původní název: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, na internetu: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf, s. 122.

([117]) Vgl. BVerfG, Beschl. v. 16.02.2000 – 1 BvR 242/91 und 315/99, BVerfGE 102, 1, 16, juris, Rn. 43.

([118]) BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.05.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 72.

([119]) BVerwG 5 C 11.18, Beschl. v. 20.05.2021, Rn 69-70.

([120]) BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.05.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 104-106.

(295) Pokud ustanovení o obsahu a omezeních omezuje stávající právní postavení, vyvstává otázka, do jaké míry je třeba v rámci testu proporcionality zohlednit aspekt ochrany legitimního očekávání a do jaké míry jsou výjimečně nutná přechodná opatření a ustanovení o závažných problémech (*Härteklauseln*) ([121]). Německý soud konstatoval, že zákonodárci není v zásadě bráněno v tom, aby prosadil opatření omezující vlastnictví i v případech zvlášť závažných problémů (*Härtefälle*), pokud zákonodárce zamezí nepřiměřené nebo nerovné zátěži vlastníka prostřednictvím kompenzačních opatření a řádně zohlední legitimní očekávání. Z důvodu ochrany legitimního očekávání proto mohou být nezbytná přechodná opatření a ustanovení o závažných problémech. Zda a do jaké míry jsou přechodná opatření a ustanovení o závažných problémech nezbytná, závisí na vyvážení závažnosti zásahu ustanovení o obsahu a omezeních zavedeného opatřením s právy chráněnými podle čl. 14 odst. 1 zákona GG a na významu obecného zájmu sledovaného ustanovením o obsahu a omezeních ([122]). V této souvislosti je třeba poznamenat, že německý soud shledal, že cíl veřejné politiky v oblasti ochrany životního prostředí může převážit nad zájmem soukromého vlastníka nebýt omezen v užívání nemovitosti ([123]).

(296) Ustanovení o obsahu a omezeních, které vyžaduje kompenzaci, se použije pouze v případech, kdy je do majetkového práva zasahováno obzvláště intenzivně. Pro požadavek na kompenzaci je rozhodující skutečnost, zda je ustanovení o obsahu a omezeních pro vlastníka nemovitosti nepřiměřené z hlediska jeho závažnosti, intenzity a doby trvání a zda pro vlastníka představuje mimořádnou zátěž (*Sonderopfer*). ([124]) To, zda se jedná o mimořádnou zátěž, je třeba posoudit s ohledem na to, zda a do jaké míry by bylo možné potenciálně nepřiměřené zátěži (*unverhältnismäßige Belastung*) zabránit jinými prostředky, jako jsou přechodná opatření a ustanovení o závažných problémech (*Übergangsregelungen und Härteklauseln*).

(297) Právo na náhradu škody může vzniknout pouze v případě, že ustanovení o obsahu a omezeních představuje mimořádnou zátěž, a to na základě porušení ústavních práv. V takovém případě musí být odpovídající kompenzace přiměřená přímým škodám způsobeným zásahem do majetku, který má za následek finanční ztrátu, pokud přesahuje rozumnou míru, kterou lze odůvodnit rozdílnými oprávněnými zájmy. Cílem případné kompenzace by však nemělo být úplné a globální odškodnění (viz 293. bod odůvodnění).

6.1.2.1.1.3. Připomínky Komise

(298) Společnost RWE tvrdila, že předčasné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí způsobuje společnosti RWE v kombinaci s jejími povinnostmi v souvislosti se systémem EU ETS mimořádnou zátěž (95. bod odůvodnění), zatímco společnost LEAG tvrdila, že dodatečné náklady jsou majetkovou újmou, která sice nevede ke ztrátě práv nebo podstaty, ale představuje mimořádnou zátěž, např. v důsledku snížení hodnoty (101. bod odůvodnění). Další třetí strany uvedly, že dlouhá přechodná období, možnost přechodu na jiné palivo pro výrobu elektřiny a skutečnost, že mnoho jednotek vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí, které mají být uzavřeny, bylo amortizováno, vedou k závěru, že se nejedná o případ mimořádné zátěže (105. a 106. bod odůvodnění). Německo se k otázce mimořádné zátěže nevyjádřilo. Zákon o uzavření neuvádí, zda Německo považuje postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí za mimořádnou zátěž pro dotčené hospodářské subjekty, která by vyžadovala kompenzaci.

([121]) Ve výjimečných případech umožňují ustanovení o závažných problémech odchýlit se od nařízení nebo dohody, aby se zamezilo nespravedlivým důsledkům pro osoby, kterých se to v takových výjimečných, individuálních případech týká.

([122]) BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.05.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 98-103.

([123]) Viz BVerfGE 102, 1 (18) a BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.05.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 88-91.

([124]) BeckOK Grundgesetz, Epping/Hillgruber 55. Edition, Stand: 15.05.2023, GG Art. 14 [Eigentum, Erbrecht und Enteignung], Rn 104-106.

(299) Jak je uvedeno ve 295. bodě odůvodnění, zásahy, které nevyvlastňují, ale pouze omezují výkon vlastnických práv, mohou být v zásadě přiměřené i bez přiznání kompenzace vlastníkovi nemovitosti, jehož vlastnická práva jsou zásahem státu dotčena. Komise má však za to, že podle německého práva to nevylučuje zvláštní výjimečné okolnosti, za nichž může být kompenzace zaručená v důsledku omezení výkonu vlastnických práv. Tak je tomu například v případě, kdy je omezení výkonu vlastnického práva obzvláště rušivé a vede k mimořádné zátěži (*Sonderopfer*) vlastníka. Opatření jsou sice přijímána v obecném zájmu, ale významné negativní dopady mohou nést pouze určití vlastníci nemovitostí, což může být nepřiměřené. V těchto případech obecné právní zásady německého práva vyžadují, aby stát do opatření od počátku zahrnul mechanismus kompenzace, a tím zajistil přiměřenost opatření ([125]). Pokud jde o kompenzační opatření, Komisi však z německých právních předpisů vyplývá, že předtím, než lze uvažovat o finanční kompenzaci, je třeba nejprve zvážit jiné způsoby kompenzace, například přechodná opatření.

(300) Při analýze slučitelnosti postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí s článkem 14 zákona GG je třeba dodržet následující strukturu: nejprve je třeba posoudit, zda je ustanovení o obsahu a omezeních přiměřené. Za druhé, pokud by tomu tak nebylo, může to vlastníkovi nemovitosti způsobit zvlášť závažné problémy (*besonderer Härtefall*) a mimořádnou zátěž (*Sonderopfer*). Za třetí, v případě mimořádné zátěže je peněžní kompenzace pouze krajním opatřením po zavedení jiných zmírňujících opatření, jako jsou přechodná opatření.

(301) Jak bylo popsáno ve 296. bodě odůvodnění, německý soud rozhodl, že veřejný cíl ochrany životního prostředí převažuje nad soukromým zájmem nebýt omezen v užívání majetku. Uzavření hnědouhelných zařízení společnosti RWE sleduje environmentální cíl, neboť povede ke snížení emisí CO_2 (18. bod odůvodnění), což znamená, že povinné uzavření hnědouhelných zařízení lze odůvodnit zájmem veřejné politiky.

(302) V rámci posouzení proporcionality je třeba rovněž posoudit, zda existují legitimní očekávání provozovatele, která je třeba vyvážit s veřejným zájmem v podobě ochrany životního prostředí. V této souvislosti Komise konstatuje, že z příslušné německé judikatury vyplývá, že žádná osoba není chráněna před právními změnami, které mají dopad na již vynaloženou investici.

(303) Komise připomíná, že jak je popsáno ve 104. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, německý soud se ve svém rozsudku z roku 2009 ([126]) zabýval otázkou, zda bude osoba chráněna před právními změnami v případě již vynaložené investice, a posuzoval rozsah ochrany legitimního očekávání v případě změn právního rámce. Mezi stranami v této věci bylo sporné, zda později platné přísnější požadavky na dobré životní podmínky nosnic byly přímo použitelné i na závod žalobce, který obdržel povolení k provozu předtím, než přísnější požadavky vstoupily v platnost, a očekával, že se mu investice vrátí po patnácti až dvaceti letech provozu. Německý soud odvolání zamítl a dospěl k závěru, že podle německého práva neexistuje právo na ochranu před právními změnami, dokud nejsou investiční náklady amortizovány a zařízení odepsána. Německý soud dále poukázal na to, že tuto zásadu pomáhá upevnit dostatečně dlouhé přechodné období. Okolnosti týkající se dobrých životních podmínek nosnic byly projednány již v době, kdy žalobce obdržel původní povolení. Podle německého soudu se žalobce nemohl nadále spoléhat na to, že budou stále platit normy požadavků na dobré životní podmínky zvířat, které platily v době udělení povolení. Výrobní odvětví tedy mělo být schopno předvídat a očekávat změnu zákona.

([125]) V německém právu se označuje jako zásada „ausgleichspflichtige Inhalts- und Schrankenbestimmung“.

([126]) BVerwG NVwZ, Urteil vom 30.4.2009 – 7 C 14.08, S. 1443. To je také uvedeno ve studii o vyřazení z provozu: jelikož na takovou ochranu neexistuje právo, nemohou se dotčené subjekty spoléhat na zvláštní ochranu stávajících a legitimních očekávání, aby se vyhnuly (dalším) požadavkům na snížení emisí skleníkových plynů za účelem ochrany globálního klimatu.

(304) V tomto případě jsou okolnosti týkající se provozovatelů hnědouhelných elektráren podobné. Provozovatelé provedli své investice do hnědouhelných zařízení, která mají být uzavřena, dříve než byl konkretizován právní rámec pro postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí. Jak však vyplývá z rozsudku německého soudu z roku 2009 popsaného v 304. bodě odůvodnění, hospodářské subjekty se nemohou spoléhat na to, že bude nadále existovat *status quo*, tj. nemohou očekávat, že budou chráněny před právními změnami, dokud jejich investice nebudou plně amortizovány. Dále je z veřejně dostupných zdrojů zřejmé, že před zahájením činnosti Komise pro uhlí měli být provozovatelé hnědouhelného průmyslu obeznámeni s energetickou politikou Německa, která předpokládá, že černé a hnědé uhlí bude nahrazeno méně znečišťujícími palivy nebo obnovitelnými zdroji energie. Přestože Komise pro uhlí zahájila svou činnost v roce 2018, Německo přijalo mezinárodní závazky v oblasti ochrany klimatu již dříve. Německo například přijalo první cíl své vnitrostátní politiky v oblasti klimatu již v roce 1995 a v roce 2007 se konkrétně rozhodlo snížit emise skleníkových plynů do roku 2020 nejméně o 40 % (ve srovnání s rokem 1990) (viz 17. až 18. bod odůvodnění). V roce 2016 byl v německém akčním plánu pro klima přijat koncept neutrality skleníkových plynů do roku 2050 ([127]). Závěrem lze říci, že vzhledem k tomu, že podle německého práva neexistuje žádné právo na ochranu před právními změnami – a to ani do doby, než jsou investiční náklady amortizovány – je pravděpodobné, že provozovatel hnědouhelné elektrárny nemůže mít legitimní očekávání na ochranu své investice, které by převážilo nad veřejným zájmem.

(305) Pokud jde o argument společnosti RWE, že předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí způsobí společnosti RWE v kombinaci s jejími povinnostmi v souvislosti se systémem EU ETS mimořádnou zátěž (95. bod odůvodnění), Komise poznamenává, že se systém EU ETS týká mnoha odvětví a znečišťovatelů, a nikoli pouze společnosti RWE nebo provozovatelů hnědouhelných elektráren. Komise si německou judikaturu vykládá tak, že otázka, zda dané opatření omezující vlastnictví představuje mimořádnou zátěž, se zkoumá v kontextu daného opatření. Komise se proto domnívá, že systém EU ETS nelze v otázce, zda politické opatření, které je specifické pro hnědé uhlí, způsobuje mimořádnou zátěž, zohlednit.

(306) Komise si dále německou judikaturu vykládá tak, že předtím, než bude podle vnitrostátního práva požadována finanční kompenzace, je třeba zvážit, zda nelze nepřiměřenou mimořádnou zátěž odvrátit jinými prostředky, například přechodnými opatřeními. Společnost RWE bude například i nadále vlastníkem pozemků i stávající infrastruktury, a proto má možnost využít tento majetek k výrobě elektřiny z jiných paliv nebo k jiným účelům. Kromě toho, jak je popsáno v 302. bodě odůvodnění, je v tomto případě většině jednotek společnosti RWE vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí poskytnuto před tím, než budou uzavřeny, přechodné období a k okamžitému uzavření do konce roku 2020 byla určena pouze jednotka Niederaußem D.

6.1.2.1.2. Závěry příslušných německých studií

(307) Komise dále poznamenává, že existují veřejně dostupné studie, shrnuté v 309. až 312. bodě odůvodnění, které nevylučují, že je možné předčasné postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, aniž by musela být poskytnuta finanční kompenzace. Komise konkrétně analyzovala dvě studie, které jsou v souladu s názory německého soudu a právními publikacemi popsanými v 291. až 299. bodě odůvodnění. Komise tyto studie vzala v úvahu z následujících důvodů. Za prvé, obě jsou relativně aktuální, z roku 2018. Za druhé, obě jsou napsány vědeckými kapacitami. Výzkumná služba německého Spolkového sněmu, která vypracovala první studii uvedenou v 309. bodě odůvodnění, provádí vědecký výzkum s cílem podpořit poslance německého parlamentu, ačkoli její zprávy nevyjadřují názory Spolkového sněmu, jeho orgánů ani jeho správy. Pokud jde o druhou studii uvedenou v 310. až 312. bodě odůvodnění, zadalo ji Spolkové ministerstvo životního prostředí, ochrany přírody, jaderné bezpečnosti a ochrany spotřebitele (dále jen „BMUV“) prof. Dr. Thomasi Schomerusovi, právnímu vědci a odborníkovi na veřejné právo, a advokátovi Gregoru Franßenovi.

([127]) Na internetu: https://epub.wupperinst.org/frontdoor/deliver/index/docId/7265/file/7265_Phasing_Out_Coal.pdf, s. 40.

6.1.2.1.2.1. Popis zjištění

(308) V roce 2018 provedla výzkumná služba německého Spolkového sněmu studii, která zkoumala ústavní požadavky na zákonné vyřazování uhelných elektráren z provozu (dále jen „studie německého Spolkového sněmu“) ([128]). Studie německého Spolkového sněmu zjistila, že uzavření uhelných elektráren nepředstavuje vyvlastnění podle čl. 14 odst. 3 zákona GG a že uzavření by bylo ustanovením o obsahu a omezeních podle čl. 14 odst. 1 zákona GG. Ve studii německého Spolkového sněmu dospěla výzkumná služba k závěru, že kompenzace by musela být poskytnuta pouze jednotlivým zařízením, která navzdory přechodným a výjimečným opatřením čelí mimořádné zátěži (*Sonderopfer*). Studie německého Spolkového sněmu dále uvádí, že v případě starších jednotek, které jsou již plně amortizovány, je možné vyřazení z provozu, aniž by musela být vyplacena kompenzace.

(309) Studie „*Ochrana klimatu a právní možnosti vyřazování hnědouhelných a černouhelných elektráren z provozu*“ ([129]) (dále jen „studie o vyřazování z provozu“), kterou zadalo BMUV, rovněž konstatovala, že předpisy o vyřazování uhelných elektráren z provozu nepředstavují vyvlastnění podle čl. 14 odst. 3 zákona GG. Dále se podle studie o vyřazování z provozu jedná o ustanovení o obsahu a omezeních podle čl. 14 odst. 1 zákona GG a v souladu s čl. 14 odst. 2 zákona GG zahrnuje volnost jednání normotvůrce také pravomoc zcela zrušit dříve existující právní vztah chráněný vlastnickými právy, pokud je to odůvodněno odpovídajícími váženými hledisky veřejného zájmu.

(310) Studie o vyřazování z provozu zjistila, že ustanovení o obsahu a omezeních jsou v souladu s ústavou a nepředstavují nepřiměřenou ekonomickou zátěž. Konkrétně právní předpisy o vyřazování elektráren vyrábějících elektřinu z černého uhlí nebo hnědého uhlí z provozu z důvodu ochrany klimatu jsou ústavní, neboť jsou vhodná, nezbytná a přiměřená. Zejména konstatovala, že závažné důvody obecného veřejného zájmu, konkrétně potřeba ochrany klimatu a dosažení uhlíkové neutrality, převažují nad specifickou ekonomickou zátěží dotčených hospodářských subjektů. Provozovatelé, jichž se opatření týká, tak pokračováním v provozu zařízení musí nést ztrátu možnosti budoucího zisku z investovaného kapitálu. Studie o vyřazování z provozu navíc poukázala na to, že zákon GG pro to, aby bylo postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí právně odůvodněné, nevyžaduje úplnou amortizaci investovaného kapitálu. Zákona o uzavření by však měl ze své podstaty přiměřeně zohledňovat ekonomické zájmy dotčených stran. Studie o vyřazování z provozu dále poukázala na to, že nejen peněžní kompenzace, ale i přechodná opatření, jako je přechodné období, jsou samy o sobě formou kompenzačního opatření a mohou napravit zásah do činnosti dotčených provozovatelů. Pokud jde o harmonogram odpisů, studie o vyřazování z provozu poskytla několik příkladů. V některých publikacích se například uvádí, že amortizace lze dosáhnout za dvacet let. ([130]) Podle výpočtů Německé agentury pro životní prostředí (*Umweltbundesamt*) se navíc očekává, že počáteční investice do elektráren vyrábějících elektřinu z černého uhlí nebo hnědého uhlí se amortizují přibližně za patnáct až dvacet let; nejpozději po 25 letech může být investice do aktiv nejen amortizována, ale může i přinést výnos odpovídající výnosu ze státních dluhopisů. ([131]) Lze očekávat, že jednotky, které byly v roce 2017 výrazně starší než 25 let, již byly amortizovány. ([132]) Podle studie o vyřazování z provozu a uvedených zdrojů by tak průměrná doba amortizace hnědouhelné jednotky činila přibližně 25 let ([133]). Studie o vyřazování z provozu dospěla k závěru, že pokud byly investice do černouhelných nebo hnědouhelných elektráren v plném rozsahu

([128]) Stilllegung von Kraftwerken, Ausarbeitung, Wissenschaftliche Dienste, Deutscher Bundestag (WD 3 – 3000 – 360/18). Na internetu: https://www.bundestag.de/resource/blob/579426/79b26fd54662407f696a224c9aa1955a/WD-3-360-18-pdf-data.pdf

([129]) Původní název: Schomerus/Franßen: Klimaschutz und die rechtliche Zulässigkeit der Stilllegung von Braun- und Steinkohlekraftwerken. 13.12.2018, na internetu: http://fox.leuphana.de/portal/files/13307575/wbs_gutachten_bf.pdf

([130]) Studie o vyřazování z provozu, s. 157, poznámka pod čarou č. 408: Siehe etwa Buttermann/Baten, Wirtschaftlichkeit des Neubaus von Braunkohlekraftwerken, Tabelle 1 (Kapitalbindungsdauer), ET 2013, S. 46 (47); Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, Die Zukunft der Braunkohle in Deutschland im Rahmen der Energiewende, 2012, S. 18; und erneut bestätigt hinsichtlich der bilanziellen Abschreibung in: Deutsches Wirtschaftsinstitut, Braunkohleausstieg – Gestaltungsoptionen im Rahmen der Energiewende, 2014; Umweltbundesamt, Klimaschutz und Versorgungssicherheit – Entwicklung einer nachhaltigen Stromversorgung, Climate Change 13/2009, S. 8; so auch Däuper/Michaels, EnWZ 2017, S. 211 (217); Ziehm, ZNER 2017, 7 (10).

([131]) Studie o vyřazování z provozu, s. 158, poznámka pod čarou č. 409: So Ziehm, ZNER 2017, 7 (10), unter Berufung auf Umweltbundesamt, Klimaschutz und Versorgungssicherheit – Entwicklung einer nachhaltigen Stromversorgung, Climate Change 13/2009, S. 23.

([132]) Studie o vyřazování z provozu, s. 158, poznámka pod čarou č. 412: BET Büro für Energiewirtschaft und technische Planung GmbH, Kurzstudie „Amortisationszeiten bestehender Kohlekraftwerke“ vom 3.11.2017, S. 16.

([133]) Studie vyřazování z provozu, s. 157–158.

amortizovány, nebude zákon o uzavření vyžadovat, aby byla vyplacena kompenzace. Dospěla však k závěru, že i v případě amortizovaných elektráren by mělo být pro jistotu poskytnuto přechodné období v délce jednoho až dvou let, aby se provozovatelé mohli přizpůsobit.

(311) Studie o vyřazování z provozu se také zabývala otázkou, zda povinné uzavření uhelných elektráren není v rozporu s legitimním očekáváním v případě, že by elektrárny nebyly plně amortizovány. Podle studie neexistuje žádná zvláštní ochrana vlastnických práv, pokud jde o investice uskutečněné po roce 2010. V roce 2010 spolková vláda uvažovala o tom, že výrobu elektřiny z fosilních zdrojů nakonec omezí na roli vyrovnávací a rezervní kapacity v rámci flexibilního parku elektráren. Od tohoto roku je tedy potřeba ochrany legitimního očekávání a důvěry v tomto ohledu pouze omezená. ([134]) V žádném případě se po tomto roce nelze důvodně domnívat, že by tato zařízení v budoucnu byla jednoduše nadále neomezeně provozována.

6.1.2.1.3. Připomínky a závěry Komise ohledně kompenzace podle platných vnitrostátních právních předpisů

(312) S ohledem na výše uvedené skutečnosti se Komise domnívá, že:

(313) Podle německého práva je možné omezit užívání majetku z důvodu provádění veřejné politiky a nařídit datum uzavření. Vyplývá to ze společenských vazeb nebo společenských povinností, které plynou z vlastnictví. Důvodem jsou obavy týkající se životního prostředí, které vzbuzuje hnědé uhlí, silně znečišťující palivo pro výrobu elektřiny. Německé právo proto v zásadě nutně nevyžaduje, aby v tomto případě byla vyplacena kompenzace.

(314) Je sice pravda, že legitimní očekávání vlastníka nemovitosti, že investice nebudou zmařeny, může převážit nad veřejným zájmem, ale Komise se domnívá, že ještě před zahájením činnosti Komise pro uhlí v roce 2018 nabyl směr politiky konkrétnější podoby, pokud jde o stanovení cílů v oblasti klimatu, když znevýhodnil silně znečišťující fosilní paliva a upřednostnil výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Přestože se mohlo jednat o pozvolně se vyvíjející proces, Komise souhlasí s citovanou literaturou, že ochrana legitimního očekávání byla omezena mnohem dříve než v roce 2018. Komise uvádí, že studie o vyřazování z provozu považuje v tomto ohledu za zvlášť důležitý rok 2010.

(315) Dále je zjevné, že zájem vlastníků, který by mohl být chráněn, v žádném případě nepřesahuje příslušnou dobu amortizace investice. V případě amortizovaných jednotek, které potvrdilo Německo, by bylo čtrnáct ze šestnácti hnědouhelných jednotek společnosti RWE v době svého uzavření plně amortizováno (viz 55. bod odůvodnění), neboť tato zařízení jsou v provozu přibližně 50 až 60 let a 28 let v případě jednotky Niederaußem K. Tyto doby provozu jsou výrazně nad průměrem 25 let amortizace, který je popsán ve studii o vyřazování z provozu v 310. bodě odůvodnění (viz tabulka 4 a 54. bod odůvodnění).

(316) Kromě toho má Komise za to, že podle německého práva by v případě, že by byla kompenzace povinná, měla mít přechodná opatření přednost před finanční kompenzací. Všechny tyto plně amortizované elektrárny s výjimkou jedné měly přechodná období, která začala běžet se vstupem zákona o uzavření v platnost (viz tabulka 3). Komise je proto toho názoru, že podle německých právních předpisů by se u těchto elektráren finanční kompenzace nevyžadovala.

([134]) Studie vyřazování z provozu, s. 201–203.

(317) Zároveň se může stát, že dvě ze šestnácti hnědouhelných jednotek nebudou v době svého uzavření plně amortizovány, protože jsou v provozu méně než 25 let. Jedná se konkrétně o jednotky Neurath F (BoA 2) a Neurath G (BoA 3) (obě uvedeny do provozu v roce 2012). S ohledem na výše uvedené však společnost RWE měla v době uvedení uvedených zařízení do provozu vědět, že potenciální životnost těchto zařízení může být omezená a provozovatel nemusí být schopen tyto jednotky plně amortizovat (viz 312. bod odůvodnění). Pro tyto dvě jednotky bylo počínaje říjnem 2022 stanoveno přechodné období v délce sedmi a půl roku. Proto se Komise domnívá, že u těchto dvou jednotek, které ještě nemusely být plně amortizovány, je přechodné období samo o sobě dostatečnou formou kompenzace a že další finanční kompenzace není opodstatněná. I kdyby tomu tak nebylo, celková účetní hodnota těchto dvou zařízení by podle Německa k 31. březnu 2030 činila 570 milionů EUR (viz 57. bod odůvodnění).

(318) Komise se tedy domnívá, že je vyloučeno, aby byla podle německého práva požadována finanční kompenzace za zákonem stanovené uzavření ve lhůtách stanovených Německem. Přestože pro jednotku Niederaußem D nebylo stanoveno přechodné období jednoho roku před jejím uzavřením, Komise konstatuje, že ji Německo v oznámení nezahrnuje do výpočtů, které prokazují ušlý zisk, a že byla provozována déle, než je požadovaná průměrná doba pro dosažení amortizace.

(319) Komise proto dospěla k závěru, že podle platného vnitrostátního právního rámce by v hypotetickém scénáři, v němž by nebyla uzavřena žádná smlouva mezi státem a provozovatelem, nebyla požadována žádná kompenzace. Dohodnuté částky proto poskytují společnosti RWE výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek, tedy při zákonem stanoveném uzavření bez nároku na vyplacení kompenzace, nezískala.

(320) I kdyby se předpokládalo, že v případě nepřijetí oznámeného opatření by německé vnitrostátní soudy přiznaly společnosti RWE určitou kompenzaci, tato kompenzace by se pravděpodobně omezila na dvě elektrárny, které by nebyly do roku 2030 plně amortizovány (tj. na elektrárny Neurath F (BoA 2 a Neurath G (BoA 3)). V každém případě by tato hypotetická kompenzace, která by mohla být přiznána po zdlouhavých a nejistých soudních řízeních, nedosáhla 2,6 miliardy EUR (viz 55. a 56. bod odůvodnění). I kdyby tedy právo na kompenzaci existovalo (*quod non*), Komise se domnívá, že kompenzace stanovená v oznámeném opatření v každém případě přesahuje rámec toho, co by mohlo být stanoveno vnitrostátním právem. Oznámené opatření navíc nevyžaduje, aby byla společnost RWE účastníkem zdlouhavých soudních řízení s nejistým výsledkem, která by jinak musela vést.

(321) V této souvislosti Komise poukazuje na to, že oznámené opatření, které v nominálním vyjádření činí 2,6 miliardy EUR, je v zákoně o uzavření i v pozměňující smlouvě uvedeno jako jedna částka a není rozděleno ani přiděleno na jednotlivé jednotky, které mají být uzavřeny. Jednotlivé elektrárny jsou pro účely kvalifikace podpory tudíž neoddělitelné, jejich uzavření bylo plánováno ve stejnou dobu a bylo předvídatelné a mělo stejný účel, a to kompenzovat společnost RWE za postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, a mělo stejné okolnosti společnosti RWE jako podniku. Komise z toho proto vyvozuje, že i kdyby podle německého práva byla jako finanční kompenzace zákonem stanovena pouze část kompenzace, nelze opatření uměle rozdělit do několika částí, a proto musí být za podporu považována celá oznámená částka.

(322) Komise se proto domnívá, že i kdyby podle vnitrostátního práva existovala povinnost vyplatit finanční kompenzaci, byla by tato případná kompenzace nižší než oznámená částka 2,6 miliardy EUR. Oznámená částka byla vypočtena na základě ušlého zisku jednotlivých jednotek, které mají v plánu uzavření společnosti RWE uvedeny dřívější roky uzavření, tj. od roku 2021 do roku 2025. Ušlý zisk použitý ve výpočtech se počítá od příslušného data uzavření do roku 2026. Tento výpočet nezohledňuje případné kompenzace, které mohly být poskytnuty v podobě přechodných období od roku 2020, kdy bylo předčasné ukončení provozu stanoveno zákonem. Nezohledňuje ani skutečnost, že příslušné jednotky byly pravděpodobně k datu uzavření již amortizovány.

(323) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem Komise dospěla k závěru, že společnost RWE nemá podle platných vnitrostátních právních předpisů nárok na finanční kompenzaci, a že výše finanční kompenzace, na kterou by mohla mít podle platných vnitrostátních právních předpisů nárok, by v žádném případě nebyla ve stejné nebo vyšší výši než oznámené opatření ve výši 2,6 miliardy EUR. Proto se očekává, že společnost RWE obdrží v rámci oznámeného opatření kompenzaci, která přesahuje rámec toho, co je stanoveno v zákoně GG. Společnost RWE tak získá výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískala.

6.1.2.2. Postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu nelze použít jako analogii

(324) Třetí strany poukázaly na to, že v tomto případě lze jako analogii použít postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu, a proto by provozovatelům hnědouhelných elektráren měla být poskytnuta dodatečná ochrana podle zákona GG (viz 93., 182. až 183. bod odůvodnění).

(325) Komise s tímto názorem třetích stran nesouhlasí a má za to, že postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie nelze použít jako přímou analogii k postupnému ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí z níže uvedených důvodů. Za prvé, Komise poznamenává, že v případě postupného ukončení výroby elektřiny z jaderné energie existoval právní příslib státu, který byl výrobcům zaručen zákonem, že budou mít určitou dobu na to, aby pokračovali ve výrobě určitého množství energie („*Reststrommengen*"). Podle rozsudku německého soudu z roku 2016 ([135]) vedlo porušení této záruky ke vzniku nároku na kompenzaci, a to z důvodu očekávání, které vzniklo tím, že byla záruka dodatečné výroby stanovena v zákoně. V projednávané věci však tato záruka stanovena nebyla; hnědouhelné elektrárny toto legitimní očekávání nemají, protože neexistuje žádný zákon, který by zaručoval pokračování výroby určitého množství energie z hnědého uhlí. Okolnosti obou případů se proto liší a postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie nelze v tomto případě použít jako analogii.

(326) Za druhé, v případě postupného ukončení výroby elektřiny z jaderné energie německý soud uvedl ([136]), že chybí systém kompenzací za investice, které byly znehodnoceny tím, že bylo zrušeno dodatečné zbytkové množství elektřiny, tj. *Reststrommengen*. Kromě toho v tomto zákoně nebyla stanovena žádná konkrétní výše kompenzace. V předmětném případě je však v příslušném právním základu (tj. v zákoně o uzavření) uvedena konkrétní výše kompenzace a existuje podrobné kompenzační opatření pro kompenzaci výrobců za postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, s čímž provozovatelé vyjádřili souhlas ve smlouvě z roku 2021 a v pozměňující smlouvě (viz 33. a 60. bod odůvodnění). Oba případy tedy nemají srovnatelné pozadí.

(327) Komise se proto domnívá, že postupné ukončení výroby elektřiny z jaderné energie v Německu a postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu nelze srovnávat, neboť skutkové okolnosti obou případů jsou odlišné.

6.1.3. *Selektivita*

(328) Oznámené opatření je poskytnuto pouze společnosti RWE a přináší jí výhodu, a proto je výhoda pro společnost RWE selektivní povahy.

6.1.4. *Vliv na hospodářskou soutěž a na obchod mezi členskými státy*

(329) K tomu, aby určité opatření ovlivnilo hospodářskou soutěž a obchod, je podle ustálené judikatury ([137]) dostačující, aby příjemce podpory s ostatními podniky soutěžil na trzích otevřených hospodářské soutěži.

(330) Vzhledem k tomu, že německý trh s elektřinou je součástí liberalizovaného trhu, který je propojen a spojen s nabídkovými řízeními sousedních zemí, jsou provozovatelé hnědouhelných elektráren v přímé konkurenci s ostatními výrobci elektřiny.

(331) Kromě toho postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí znamená, že elektřinu, která by byla vyrobena v těchto zařízeních, budou nyní muset vyrábět jiní výrobci, což pravděpodobně ovlivní žebříček nabídkových cen, a tedy i velkoobchodní cenu elektřiny.

(332) Oznámené opatření má proto vliv na hospodářskou soutěž a na obchod mezi členskými státy.

([135]) BVerfG, rozsudek prvního senátu ze dne 6. prosince 2016 – 1 BvR 2821/11 –, body 1–407.
([136]) BVerfG, rozsudek prvního senátu ze dne 29. září 2020 – 1 BvR 1550/19 –, body 1–86.
([137]) Rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 30. dubna 1998, Het Vlaamse Gewest v. Komise, T-214/95, ECLI:EU:T:1998:77.

6.1.5. *Závěr ohledně existence státní podpory*

(333) S ohledem na výše uvedené skutečnosti v tomto oddíle 6.1 pozměněné opatření RWE poskytuje společnosti RWE selektivní výhodu, která je financována ze státního rozpočtu a je přičitatelná státu, a má vliv na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy. Oznámené opatření proto představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU.

6.2. **Zákonnost podpory**

(334) Komise konstatuje, že zákon o uzavření (článek 10), smlouva z roku 2021 (bod 25 odst. 1) a pozměňující zákon (článek 3) obsahují odkladnou doložku, podle níž lze pozměněné opatření RWE použít pouze v případě, že Komise udělí souhlas podle právních předpisů o státní podpoře, a v rozsahu Komisí stanoveném (viz 37. bod odůvodnění). Kromě toho Německo potvrdilo, že společnosti RWE nebyly vyplaceny žádné platby (viz 37. bod odůvodnění).

(335) Komise se proto domnívá, že oznámením pozměněného opatření RWE před jeho provedením německé orgány dodržely oznamovací povinnost a povinnost pozastavit platby podle čl. 108 odst. 3 SFEU.

6.3. **Slučitelnost podpory**

6.3.1. *Právní základ pro posouzení podpory*

(336) Ustanovení čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU stanoví, že Komise může prohlásit za slučitelné „podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem“. Slučitelné podpory podle tohoto ustanovení Smlouvy proto musí přispívat k rozvoji určité hospodářské činnosti ([138]). Podpora by navíc neměla narušovat hospodářskou soutěž způsobem, který by byl v rozporu se společným zájmem.

(337) Dne 27. ledna 2022 přijala Komise pokyny CEEAG. Podle bodu 466 pokynů CEEAG použije Komise pokyny CEEAG při posuzování slučitelnosti všech podpor v oblasti klimatu, ochrany životního prostředí a energetiky, na které se vztahuje oznamovací povinnost a které byly nebo mají být poskytnuty ode dne 27. ledna 2022.

(338) Podle judikatury Soudního dvora platí, že podpory je třeba považovat za přiznané k okamžiku, k němuž bylo právo příjemci podpory přiznáno na základě platných vnitrostátních předpisů. Aby bylo možné určit, kdy je třeba považovat podporu za poskytnutou, je třeba vzít v úvahu všechny podmínky stanovené vnitrostátními právními předpisy pro získání dané podpory ([139]).

(339) Komise se domnívá, že podpora společnosti RWE dosud nebyla poskytnuta s ohledem na to, že vnitrostátní právní základ oznámeného opatření obsahuje odkladnou doložku (37. bod odůvodnění). Konkrétně zákon o uzavření (článek 10), smlouva z roku 2021 (bod 25 odst. 1) a pozměňující zákon (článek 3) obsahují odkladnou doložku, podle níž lze oznámené opatření použít pouze v případě, že Komise udělí souhlas podle právních předpisů o státní podpoře, a v rozsahu Komisí stanoveném, přičemž v případě pozměňující smlouvy zůstává v platnosti původní odkladná doložka obsažená ve smlouvě z roku 2021. Proto právní nárok společnosti RWE na získání kompenzace v souladu se zákonem o uzavření a smlouvou (původní i pozměněnou) podléhá schválení státní podpory Komisí. Kromě toho Německo potvrdilo, že společnosti RWE nebyly vyplaceny žádné platby (37. bod odůvodnění).

([138]) Rozsudek ze dne 22. září 2020, Rakousko v. Komise, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, body 20 a 24.
([139]) Rozsudek ze dne 21. března 2013, Magdeburger Mühlenwerke GmbH v. Finanzamt Magdeburg, C-129/12, ECLI:EU:C:2013:200, body 40–41.

(340) Komise dále uvádí, že oznámení zamýšleného opatření státní podpory členským státem nevytváří konečný právní stav, který by znamenal, že se Komise vyjádří k slučitelnosti opatření tak, že použije pravidla platná ke dni, v němž k tomuto oznámení došlo. Komise je naopak povinna použít pravidla platná v době svého rozhodnutí, a to i v případě, že k oznámení opatření došlo podle jiného právního rámce. ([140])

(341) Soudní dvůr rozhodl, že pokud se právní režim, za jehož platnosti členský stát oznámil zamýšlenou podporu, změní před přijetím rozhodnutí Komise, musí Komise pro účely rozhodnutí, které je povinna přijmout na základě nových pravidel, vyzvat třetí strany, aby se vyjádřily ke slučitelnosti této podpory s těmito pravidly ([141]). V souladu s judikaturou Soudního dvora provedla Komise veřejnou konzultaci, v jejímž rámci vyzvala třetí strany k předložení připomínek k použitelnosti a uplatňování pokynů CEEAG v tomto případě (viz 5. bod odůvodnění).

(342) S ohledem na 338. až 342. bod odůvodnění se Komise domnívá, že v tomto případě jsou pokyny CEEAG použitelné, a posoudila slučitelnost pozměněného opatření RWE na základě obecných ustanovení o slučitelnosti pokynů CEEAG (oddíl 3 pokynů CEEAG), pokud jsou použitelná, a zvláštních kritérií slučitelnosti pro podporu na předčasné ukončování ziskových činností souvisejících s uhlím (oddíl 4.12.1 pokynů CEEAG), která se vztahují i na hnědé uhlí. V oddíle 4.12.1 pokynů CEEAG jsou uvedena kritéria, která Komise použije při posuzování motivačního účinku, nezbytnosti, vhodnosti, přiměřenosti a zabránění vzniku nepříznivých účinků na hospodářskou soutěž a obchod; pro zbývající kritéria slučitelnosti se použije kapitola 3 pokynů CEEAG (bod 421 pokynů CEEAG).

(343) Společnost RWE se domnívá, že v daném případě nelze použít pokyny CEEAG, protože kompenzace nepředstavuje státní podporu a protože opatření RWE bylo provedeno již v roce 2020, kdy začal být realizován plán uzavření elektráren společnosti RWE (viz 111. až 113. bod odůvodnění). Několik třetích stran poukázalo na to, že relevantními událostmi pro použitelnost pokynů CEEAG jsou vstup zákona o uzavření v platnost a podpis smlouvy z roku 2021, a jelikož události předcházely vstupu pokynů CEEAG v platnost, byla by použitelnost pokynů CEEAG na oznámené opatření vyloučena (viz 120. a 121. a 124. až 127. bod odůvodnění).

(344) Jedna třetí strana nicméně poukázala na to, že prvky kompenzace spadají do oblasti působnosti pokynů CEEAG, neboť oznámené opatření se týká ukončení ziskových činností souvisejících s uhlím a provozovatelé nejsou podniky v obtížích ve smyslu pokynů Komise pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích ([142]). Tato třetí strana se domnívá, že se proto použije oddíl 4.12.1 pokynů CEEAG (viz 124. bod odůvodnění).

(345) V této souvislosti Komise konstatuje, že pozměněné opatření RWE bylo Německem přijato s cílem urychlit ukončení ziskových činností souvisejících s uhlím společnosti RWE a kompenzovat dotčený podnik. Proto v souladu s bodem 425 pokynů CEEAG spadá pozměněné opatření RWE do oblasti působnosti oddílu 4.12.1 pokynů CEEAG. Kromě toho Komise v rozporu s tvrzeními některých třetích stran (viz 197. bod odůvodnění) poznamenává, že oddíl 4.12.1 pokynů CEEAG umožňuje kompenzaci ušlého zisku v případech předčasného ukončení ziskových činností souvisejících s uhlím a neomezuje míru podpory.

(346) Jedna třetí strana nakonec odkázala na rozhodnutí Rady ze dne 10. prosince 2010 o uzavírání nekonkurenceschopných uhelných dolů ([143]), v němž byl jako právní základ použit čl. 107 odst. 3 písm. e) SFEU (viz 119. bod odůvodnění). Komise poznamenává, že rozhodnutí Rady se týká nekonkurenceschopných uhelných dolů a vztahuje se na určité kategorie uhlí (viz čl. 1 písm. a) rozhodnutí Rady), přičemž v tomto případě se oznámené opatření týká ziskových hnědouhelných elektráren. Kromě toho čl. 107 odst. 3 písm. e) SFEU vyžaduje, aby Komise předložila Radě návrh, který však v tomto případě nebyl předložen. Komise se tudíž domnívá, že rozhodnutí Rady není vhodným právním základem.

([140]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. prosince 2008, Komise v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709, body 51–53.
([141]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. prosince 2008, Komise v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, ECLI:EU:C:2008:709, bod 56.
([142]) Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (Úř. věst. C 249, 31.7.2014, s. 1).
([143]) Rozhodnutí Rady 2010/787/EU.

6.3.2. *Pozitivní podmínka: podpora musí usnadňovat rozvoj určité hospodářské činnosti*

6.3.2.1. Vymezení hospodářské činnosti, kterou toto opatření usnadňuje, jejích pozitivních účinků pro společnost jako celek a případně její význam pro konkrétní politiky Unie.

(347) V souladu s body 23 až 25 pokynů CEEAG musí členské státy vymezit hospodářské činnosti, které budou podporou usnadněny, a popsat, zda a jak podpora přispěje k dosažení politik a cílů Unie.

(348) Komise v bodě 426 pokynů CEEAG uznala, že opatření pro předčasné ukončení ziskových činností souvisejících s uhlím mohou usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo oblastí také tím, že vytvoří prostor pro rozvoj jiných činností v oblasti výroby energie v souladu se Zelenou dohodou s cílem kompenzovat snížení kapacity výroby energie způsobené předčasným ukončením.

(349) Komise konstatuje, že cílem oznámeného opatření je přimět společnost RWE ke změně ekonomického chování tím, že uzavře své elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí dříve, než by odpovídalo jejich ziskovosti, což povede ke snížení kapacity výroby elektřiny. Za předpokladu, že poptávka po elektřině zůstane stejná nebo se zvýší, bude kapacita výroby elektřiny nedostatečná ([144]). Komise se proto domnívá, že vzhledem k tomu, že oznámené opatření se týká postupného ukončení činností souvisejících s hnědým uhlím, které by jinak na trhu generovaly zisk, je hospodářskou činností, která je usnadněna, výroba elektřiny z alternativních zdrojů energie.

(350) Pevné konečné datum upevní očekávání ostatních subjektů, že přechod na klimatickou neutralitu je hmatatelný a možný, a ti tak mohou začít investovat do klimaticky neutrálních technologií, což následně povede k tomu, že se síť odkloní od původní výroby elektřiny z uhlí a hnědého uhlí. V hypotetickém srovnávacím scénáři, kdy by oznámené opatření nebylo přijato, by k tomuto hospodářskému rozvoji nedošlo ve stejném rozsahu. Oznámené opatření proto usnadňuje rozvoj hospodářské činnosti v oblasti elektřiny vyráběné z alternativních zdrojů energie, jako jsou obnovitelné zdroje energie ([145]). Komise souhlasí s argumentací společnosti RWE, že oznámené opatření podporuje rozvoj nejen hospodářské činnosti v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů energie, ale i celého odvětví energetiky, neboť všichni účastníci trhu potřebují pro svá budoucí investiční rozhodnutí spolehlivý plán postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí (128. až 131. bod odůvodnění).

(351) Navíc v situaci, kdy by bylo nutné uzavřít hnědouhelné jednotky společnosti RWE, aniž by jí byla vyplacena kompenzace, by to vedlo k právní nejistotě ohledně případné kompenzace. Předvídatelnost a právní jistota, kterou oznámené opatření zavádí, proto pomáhá usnadnit hospodářskou činnost v oblasti výroby elektřiny z hnědého uhlí.

(352) Komise se proto domnívá, že pozměněné opatření RWE přispívá k rozvoji hospodářské činnosti, jak vyžaduje čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU a v souladu s body 24 a 426 pokynů CEEAG.

([144]) Podle studie vypracované pro německou energetickou agenturu dena se očekává, že spotřeba elektřiny v letech 2015 až 2040 vzroste nejméně o 8 %, pokud se vezme v úvahu nejkonzervativnější scénář (dena-Leitstudie. Integrierte Energiewende. Impulse für die Gestaltung des Energiesystems bis 2050, s. 195 f.). Také prognózy německých provozovatelů přenosových soustav předpokládají do budoucna zvýšenou poptávku po elektřině. Podle jejich nejkonzervativnějšího scénáře (Szenariorahmen zum Netzentwicklungsplan Strom 2035, verze 2021) se má čistá poptávka po elektřině zvýšit z 513,1 TWh v roce 2016 na 581,6 TWh v roce 2035. Entwurf der Übertragungsnetzbetreiber, s. 54).

([145]) Viz také rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu, 101. bod odůvodnění.

(353) Komise dále konstatuje, že rozvoj hospodářské činnosti v oblasti elektřiny vyráběné z alternativních zdrojů energie, jako jsou obnovitelné zdroje energie, bude mít pozitivní dopady na životní prostředí. Ve sdělení o investičním plánu pro udržitelnou Evropu, který je součástí Zelené dohody pro Evropu, Komise uznala, že uzavření uhelných elektráren je oblastí, která je klíčová pro dosažení přechodu na klimaticky neutrální ekonomiku ([146]). Díky postupnému uzavírání hnědouhelných elektráren společnosti RWE se oznámeným opatřením postupně sníží negativní dopady výroby elektřiny na klima nebo životní prostředí a usnadní se rozvoj výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, a tím se zvýší udržitelnost odvětví výroby elektřiny.

(354) Komise konstatuje, že oznámené opatření přispěje ke snížení emisí CO_2 v Německu tím, že usnadní rozvoj hospodářské činnosti v oblasti výroby elektřiny z alternativních zdrojů energie. S ohledem na cíl EU postupně snižovat emise skleníkových plynů, aby bylo dosaženo transformace na klimaticky neutrální ekonomiku ([147]), a s ohledem na Pařížskou dohodu ([148]) Německo předpokládá, že se stane klimaticky neutrálním do roku 2045. Jak je popsáno v 16. bodě odůvodnění, Německo stanovilo také dílčí cíle, zejména pro odvětví energetiky, které bude muset snížit emise CO_2 z přibližně 257 milionů tun v roce 2022 ([149]) na 108 milionů tun CO_2 ekv. do roku 2030.

(355) Postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí je pro Německo především zásadním politickým opatřením k dosažení neutrality z hlediska emisí CO_2. Německo odhaduje, že elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí společnosti RWE, kterých se postupné ukončení výroby týká, vyprodukovaly v roce 2018 přibližně 67 milionů tun emisí CO_2 a v roce 2019 přibližně 52 milionů tun emisí CO_2 (18. bod odůvodnění). Cílem oznámeného opatření je dosáhnout snížení emisí CO_2 tím, že se nahradí výroba elektřiny z hnědého uhlí výrobou elektřiny z alternativních zdrojů energie. Přispívá tedy k politice Unie v oblasti klimatu a očekává se, že přispěje ke zmírňování změny klimatu. V tomto ohledu zákon o uzavření předpokládá pravidelné přezkumy (naplánované na roky 2026, 2029 a 2032), jejichž cílem je posoudit přínos oznámeného opatření k dosažení cílů Německa (a Unie) v oblasti klimatu.

(356) Komise se proto domnívá, že dotčený členský stát popsal, jak oznámené opatření přispívá k dosažení cílů politiky Unie v oblasti klimatu, politiky v oblasti životního prostředí a energetické politiky v souladu s bodem 25 pokynů CEEAG.

(357) Některé třetí strany dále uvedly, že vzhledem k tomu, že kompenzace je směřována a určena jako kompenzace za uzavření elektráren, nelze ji považovat za podporu k usnadnění rozvoje hospodářské činnosti. Hospodářskou činností, jejíž rozvoj oznámené opatření usnadňuje, je naopak přechod od výroby elektřiny z uhlí k obnovitelným zdrojům energie (viz 134. a 135. bod odůvodnění). Jedna třetí strana rovněž uvedla, že německá vláda neuvedla, jaké hospodářské činnosti budou díky podpoře usnadněny a jak oznámené opatření tyto činnosti podporuje (viz 136. bod odůvodnění). Komise s názorem těchto třetích stran nesouhlasí. Jak je vysvětleno výše v 349. až 357. bodě odůvodnění, oznámené opatření usnadní hospodářskou činnost výroby elektřiny z hnědého uhlí díky předvídatelnosti a právní jistotě, kterou přináší, ale usnadní také výrobu elektřiny z alternativních zdrojů energie, neboť předčasné uzavření jednotky společnosti RWE bude mít za následek nedostatečnou kapacitu výroby elektřiny, kterou bude možné výrobou elektřiny z alternativních zdrojů energie zaplnit.

6.3.2.2. Motivační účinek

(358) Podle bodu 427 pokynů CEEAG toto opatření musí vyvolat změnu ekonomického chování hospodářských subjektů, které ukončují své aktivity na bázi uhlí před skončením jejich ekonomické životnosti. Aby určila, zda tomu tak je, porovná Komise základní scénář (tj. účinky daného oznámeného opatření) s hypotetickým srovnávacím scénářem (tj. kdyby toto oznámené opatření podniknuto nebylo).

([146]) Sdělení Komise ze dne 14. ledna 2020: Investiční plán pro udržitelnou Evropu. Investiční plán Zelené dohody pro Evropu.
([147]) Což bylo potvrzeno na zasedání Evropské rady dne 12. prosince 2019. Závěry, EUCO 29/19.
([148]) https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf
([149]) https://www.umweltbundesamt.de/daten/umweltindikatoren/indikator-emission-von-treibhausgasen#die-wichtigsten-fakten

(359) Komise se domnívá, že oznámené opatření má motivační účinek, neboť přiměje společnost RWE k tomu, aby své elektrárny uzavřela dříve, než by se jinak za tržních podmínek očekávalo, a změní tak chování společnosti RWE, které by se bez oznámeného opatření nezměnilo. Německo provedlo posouzení očekávané ziskovosti hnědouhelných elektráren společnosti RWE Podle revidovaného výpočtu jsou elektrárny ziskové a jejich ušlý zisk převyšuje výši kompenzace (viz 64. až 65. bod odůvodnění). I když Německo připouští, že v prognózách panuje určitá míra nejistoty, a třetí strany předkládají alternativní scénáře ziskovosti, v hypotetickém srovnávacím scénáři, tj. pokud by oznámené opatření nebylo přijato, by společnost RWE pravděpodobně elektrárny provozovala i nadále. Podle výpočtů předložených Německem by podle hypotetického srovnávacího scénáře elektrárny společnosti RWE nadále dosahovaly zisku a bez přijetí oznámeného opatření by společnost RWE nebyla motivována k tomu, aby postupně ukončila provoz svých hnědouhelných elektráren. Vzhledem k tomu, že v daném případě oznámené opatření stanoví postupné ukončení provozu ziskových zařízení společnosti RWE výměnou za finanční protiplnění, přináší nejen právní jistotu a předvídatelnost a další výhody (viz 232. bod odůvodnění), ale má pro společnost RWE také jasný motivační účinek.

(360) Komise se rovněž domnívá, že skutečnost, že společnost RWE uzavřela šest jednotek ([150]) ještě předtím, než Německo v prosinci 2022 předložilo Komisi pozměněné opatření RWE, nesnižuje motivační účinek společnosti RWE k uzavření těchto jednotek. Je tomu tak proto, že společnost RWE při uzavírání těchto šesti jednotek jednala v očekávání, že Německo vyplatí kompenzaci stanovenou v zákoně o uzavření (který byl přijat dne 8. srpna 2020, tedy před uzavřením kterékoli z elektráren, viz 30. bod odůvodnění), a ve smlouvě z roku 2021, přičemž od Německa obdržela tolik záruk ohledně poskytnutí podpory, kolik od něj bylo možné legitimně získat. Německo rovněž uvedlo, že opatření RWE, jak v původně zamýšleném, tak v pozměněném znění, má pro společnost RWE motivační účinek (viz 244. bod odůvodnění).

(361) Podle bodu 427 pokynů CEEAG by navíc toto opatření nemělo vést k obcházení pravidel použitelných na opatření pro zabezpečení dodávek. V této souvislosti Komise poznamenává, že oznámené opatření není zaměřeno na řešení dlouhodobých nebo krátkodobých problémů se zabezpečením dodávek v důsledku selhání trhu nebo regulace, což potvrdily i německé orgány (viz 245. až 246. bod odůvodnění), ale je zaměřeno na postupné ukončení provozu elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí s cílem výrazně snížit emise skleníkových plynů v odvětví elektřiny, což následně povede k dosažení cílů Německa v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2045 (viz 21. bod odůvodnění). Kompenzace, která má být společnosti RWE poskytnuta v rámci oznámeného opatření, nepředstavuje odměnu za dostupnou kapacitu, ale kompenzaci za ušlý zisk společnosti RWE v důsledku předčasného uzavření jejích hnědouhelných jednotek. Oznámené opatření proto nevede k obcházení pravidel použitelných na opatření pro zabezpečení dodávek v souladu s bodem 427 pokynů CEEAG.

(362) Lze tedy vyvodit závěr, že pozměněné opatření RWE má motivační účinek, jak požaduje bod 427 pokynů CEEAG, neboť přiměje příjemce ke změně chování tím, že uzavře své elektrárny vyrábějící elektřinu z hnědého uhlí dříve, než se jinak předpokládalo, a to řádnějším a předvídatelnějším způsobem, což by příjemce bez podpory neprovedl nebo by to provedl v omezeném rozsahu či jiným způsobem.

6.3.2.3. Nedošlo k porušení žádného příslušného ustanovení práva Unie

(363) Podle bodu 33 pokynů CEEAG, pokud podporovaná činnost nebo opatření státní podpory nebo podmínky, které jsou s ním spojeny, včetně metody jeho financování, je-li nedílnou součástí tohoto opatření, nutně vedou k porušení příslušného práva Unie, nelze takovou podporu prohlásit za slučitelnou s vnitřním trhem.

(364) V tomto případě Komise zejména posuzovala, zda oznámené opatření není v rozporu se zásadou „znečišťovatel platí“ podle čl. 191 odst. 2 SFEU, podle něhož „*[p]olitika Unie v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie. Je založena na zásadách obezřetnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě ‚znečišťovatel platí‘*“. V bodě 19 podbodě 58 pokynů CEEAG je zásada „znečišťovatel platí“ definována takto: „*náklady na opatření určené k odstranění znečištění by měl nést znečišťovatel, který je způsobil*“.

([150]) První jednotka (Niederaußem D) v prosinci 2020, tj. po přijetí zákona o uzavření v srpnu 2020, tři jednotky (Neurath B, Niederaußem C, Weisweiler E) do konce roku 2021 a další dvě jednotky v roce 2022 (Neurath A, Frechen/Wachtberg), viz tabulka 2.

(365) Komise souhlasí s Německem, které uvedlo (viz 247. bod odůvodnění), že zásada „znečišťovatel platí“ je dodržena, protože náklady, které mají být kompenzovány, jsou způsobeny předčasným uzavřením a nejsou způsobeny provozovateli. Jinými slovy, kompenzace by nepokryla náklady, které by provozovatelé museli nést i v případě, že by nedošlo k předčasnému ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí.

(366) Oznámené opatření tedy není v rozporu s čl. 191 odst. 2 SFEU ani se zásadou popsanou v bodě 19 podbodě 58 pokynů CEEAG.

(367) Jedna třetí strana uvedla, že činnosti provozovatelů jsou v rozporu se sekundárními právními předpisy práva Unie, například pokud jde o prováděcí pravidla Komise 2018/1135 o podávání zpráv o provádění směrnice IED nebo pravidla týkající se poplatků za vodu a nákladů na škody (viz 151. bod odůvodnění). Komise se domnívá, že tato tvrzení nesouvisejí s projednávanou věcí ze stejných důvodů, jaké jsou uvedeny ve 360. bodě odůvodnění.

(368) Komise proto dospěla k závěru, že pozměněné opatření RWE není v rozporu s žádným příslušným ustanovením nebo obecnými zásadami práva Unie a je v souladu s bodem 33 pokynů CEEAG.

6.3.3. *Negativní podmínka: opatření podpory nesmí nepatřičně měnit podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem*

6.3.3.1. Minimalizace narušení hospodářské soutěže a obchodu

(369) Oznámené opatření se týká především trhu s elektřinou v Německu, na němž si konkuruje několik dodavatelů. Vzhledem k přeshraničnímu propojení by mohlo mít dopad i na trhy s elektřinou v sousedních zemích.

6.3.3.1.1. Nezbytnost podpory

(370) Na základě bodu 428 pokynů CEEAG se Komise domnívá, že opatření je potřebné, pokud členský stát může prokázat, že dané opatření je zaměřeno na situaci, kdy může vést k podstatnému zlepšení, jehož trh nemůže dosáhnout sám o sobě. Například tím, že umožní postupné ukončování kapacity pro výrobu energie z uhlí, a tím přispěje k rozvoji hospodářské činnosti výroby energie z alternativních zdrojů, k čemuž by bez daného opatření nedošlo ve stejném rozsahu. V této souvislosti může Komise rovněž zvážit, zda by trh sám o sobě dosáhl podobného snížení emisí CO_2 i bez tohoto opatření, nebo zda toto opatření významně přispívá k zajištění právní jistoty a předvídatelnosti, k němuž by nedošlo, kdyby dané opatření nebylo podniknuto, a tím usnadňuje ekologickou transformaci.

(371) Komise se domnívá, že vzhledem k tomu, že příslušné jednotky společnosti RWE jsou ziskové (viz 64. a 65. bod odůvodnění), nemají motivaci opustit trh, přinejmenším ne v takovém rozsahu a v takovém časovém horizontu, jak předpokládá oznámené opatření, a proto trh sám o sobě nemůže splnit zamýšlené cíle oznámeného opatření. Jak je popsáno v 21. bodě odůvodnění, hlavním cílem oznámeného opatření je dosáhnout klimatické neutrality do roku 2045 a splnit průběžné cíle do roku 2030 tím, že se umožní větší rozvoj obnovitelných zdrojů energie na trhu s výrobou elektřiny. Postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí vyvolá potřebu dalších výrobních jednotek a kapacit, protože postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí sníží stávající kapacitu německé energetiky, tj. sníží nabídku, zatímco poptávka zůstane stejná. Tím se umožní průnik nových obnovitelných zdrojů energie na trh a umožní to Německu snížit emise CO_2 a dosáhnout klimatické neutrality do roku 2045. Německo tvrdí, že bez ohledu na rostoucí podíl obnovitelných zdrojů energie je snížení emisí spojené s postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí nezbytné pro dosažení cílů Německa v oblasti klimatu (viz 21. bod odůvodnění). Oznámené opatření navíc poskytuje právní jistotu a spolehlivý plán vyřazování z provozu, který by bez oznámeného opatření neexistoval a který je v regionech zasažených postupným ukončením výroby elektřiny z hnědého uhlí nezbytný.

(372) Komise se proto domnívá, že oznámené opatření je zaměřeno na situaci, kdy může přinést podstatné zlepšení, jehož trh sám o sobě nemůže včas dosáhnout. Komise dále konstatuje, že postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí přispívá k rozvoji hospodářské činnosti v oblasti výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, k čemuž by bez oznámeného opatření nedošlo ve stejném rozsahu (viz 350. až 351. bod odůvodnění).

(373) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem dospěla Komise k závěru, že oznámené opatření je nezbytné k dosažení svého cíle a usnadňuje ekologickou transformaci v souladu s bodem 428 pokynů CEEAG.

6.3.3.1.2. Vhodnost

(374) Bod 429 pokynů CEEAG stanoví, že členský stát by měl dále prokázat, že dané opatření je vhodným politickým nástrojem k dosažení zamýšleného cíle, tj. nesmí existovat méně narušující politika a nástroj podpory schopný dosáhnout stejných výsledků. Například pokud je dané opatření dobře zacíleno na to, aby přispělo k rozvoji výroby elektřiny z alternativních zdrojů a zároveň zmírnilo dopad na fungování trhu s elektřinou a zaměstnanost, zajistilo předvídatelnost ukončení činnosti a přispělo k cílům snižování emisí CO_2.

(375) Německé orgány se rozhodly postupně ukončit výrobu elektřiny z hnědého uhlí prostřednictvím vyjednaného řešení na základě doporučení Komise pro uhlí (viz 24. a 232. bod odůvodnění). Členové Komise pro uhlí zastupovali širokou škálu společenských, politických a ekonomických subjektů a jako nejvhodnější způsob dalšího postupu navrhli aukce.

(376) Jak je popsáno v 25. až 28. bodě odůvodnění, předtím, než se Německo rozhodlo pro oznámené opatření, posoudilo různé politické alternativy. Německé orgány zvažovaly tři alternativní politické scénáře: i) spoléhání se na stávající systém EU ETS a cíle pro energii z obnovitelných zdrojů, ii) vnitrostátní minimální cena za CO_2 pro odvětví, na která se již vztahuje systém EU ETS, iii) regulační uzavření bez kompenzace. Podle názoru Německa je oznámené opatření vhodným politickým nástrojem k provedení postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v Německu nákladově efektivním, předvídatelným, sociálně přijatelným a právně bezpečným způsobem.

(377) Komise bere na vědomí vysvětlení Německa, že tyto další možnosti politiky nebyly zachovány, protože by neumožnily dosáhnout podobně zamýšleného rozvoje hospodářské činnosti v oblasti cílů výroby elektřiny z alternativních zdrojů energie a nebylo by možné předem stanovit plán postupného uzavření, což by mělo negativní dopad na bezpečnost dodávek a zaměstnance v odvětví. Komise se domnívá, že vzhledem k tomu, že hlavním cílem německých orgánů je snížit emise CO_2, aby bylo dosaženo klimatické neutrality, a vzhledem k tomu, že hnědouhelné elektrárny produkují značné emise (například v roce 2021 vypustily hnědouhelné elektrárny 110 milionů tun CO_2, viz 17. bod odůvodnění), je závěr Německa, že klimatické neutrality by mohlo být dosaženo pouze tehdy, pokud se odvětví výroby elektřiny z hnědého uhlí věnuje zvláštní pozornost, přiměřený.

(378) Komise navíc poznamenává, že nařízení regulačního uzavření od roku 2020 by bylo silnějším zásahem do vlastnických práv společnosti RWE (viz oddíl 6.1.2.1 o zásadách zásahů do vlastnických práv podle zákona GG), který by s největší pravděpodobností oslabil obchodní rozměr konsensuálního postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí dohodnutého mezi německou vládou a provozovateli ve smlouvě z roku 2021, která zahrnuje vzdání se všech opravných prostředků (viz 232. bod odůvodnění), a mohl by tak ohrozit dosažení cílů v oblasti klimatu pro roky 2030 a 2045. Komise proto považuje postupné uzavírání v delším časovém horizontu za přiměřené.

(379) Komise dále konstatuje, že nevratný grant je nejvhodnějším nástrojem podpory k dosažení zamýšleného cíle ve srovnání například s půjčkou nebo zárukou. Pouze grant slouží k tomu, aby společnosti RWE kompenzovala zisk, který by získala, kdyby nedošlo k předčasnému uzavření.

(380) Třetí strany tvrdily, že kompenzace a její výpočet nejsou přiměřené, protože mnoho elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí by bylo uzavřeno v každém případě, tj. bez kompenzace, a to v důsledku působení tržních sil (170., 171. a 174. bod odůvodnění). Komise v této souvislosti odkazuje na revidovaný výpočet předložený Německem, který prokazuje, že osmi z devíti jednotek společnosti RWE, pro které byly předloženy údaje za jednotlivé elektrárny, vznikne podle odhadů v období 2021–2026 ušlý zisk a že čistá současná hodnota tohoto ušlého zisku převyšuje čistou současnou hodnotu dohodnuté kompenzace pro společnost RWE (64. až 65. bod odůvodnění).

(381) Některé třetí strany se odvolávaly na polský případ týkající se podpory na uzavření uhelných dolů ([151]) (viz 170. a 174. bod odůvodnění). Komise poznamenává, že tato podpora byla schválena na základě rozhodnutí Rady z roku 2010, které se vztahuje na případy uzavření nekonkurenceschopných uhelných dolů. Předmětný případ je však odlišný, neboť oznámené opatření má za cíl kompenzovat ušlý zisk společnosti RWE spojený s provozem elektráren (viz také 430. bod odůvodnění). Proto v tomto případě nelze jako analogii použít polský případ podpory na uzavření nekonkurenceschopných uhelných dolů.

(382) Třetí strany rovněž poukázaly na to, že Španělsko zvolilo k postupnému ukončení výroby elektřiny z uhlí jiné opatření (172. bod odůvodnění). Komise v této souvislosti připomíná, že není povinna abstraktně posuzovat všechna alternativní opatření, která by mohla přicházet v úvahu, neboť ačkoli dotyčný členský stát musí podrobně uvést důvody, které vedly k přijetí dotčeného opatření podpory, nemusí navíc pozitivně prokázat, že žádné jiné myslitelné opatření, které by mělo hypotetickou povahu, by neumožnilo účinněji dosáhnout sledovaného cíle ([152]).

(383) Komise navíc poznamenává, že okolnosti španělského a německého ukončení výroby elektřiny z uhlí jsou odlišné. Za prvé, je třeba uvést, že členské státy mají velký prostor pro rozhodování o své energetické a klimatické politice. Soudní dvůr potvrdil, že členské státy mají právo rozhodovat o své skladbě zdrojů elektrické energie v souladu s článkem 194 SFEU ([153]). Komise proto vyjádří své obavy ohledně zvoleného opatření v rámci řízení o státní podpoře pouze v případě, že zjevně existuje méně narušující politika a nástroj podpory, které by dosáhly stejných výsledků jako opatření, jež členský stát oznámil. V tomto případě není žádný z členských států, které třetí strany uvedly, srovnatelný s Německem, zejména proto, že výroba energie z hnědého uhlí nehrála v jejich skladbě zdrojů energie tak významnou roli. Německo dále prokázalo, že jiné formy, jako je minimální cena uhlíku, spotřební daně nebo přísnější limity intenzity emisí, by vedly k méně cíleným výsledkům nebo by vládě neumožnily řídit postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí stejným způsobem, což by vedlo zejména k sociální pacifikaci, zajištění právní jistoty a předvídatelnosti, zohlednění vazeb mezi elektrárnami vyrábějícími elektřinu z hnědého uhlí a doly a zajištění toho, aby snížení výroby elektřiny z hnědého uhlí bylo pro systém jako celek co nejúčinnější (viz 25. až 29. a 232. bod odůvodnění). Analogie používané třetími stranami proto nelze převést na oznámené opatření.

(384) Komise v neposlední řadě uvádí, že oznámené opatření není pouze provedeno zákonem, ale je také stanoveno ve smlouvě, v níž se provozovatelé vzdali svých zákonných práv odvolat se proti kompenzaci. Tato skutečnost poskytuje státu jistotu, že zákon o uzavření nebude provozovateli napaden, což by samotný zákon o uzavření nemohl zajistit.

(385) Závěrem Komise konstatuje, že oznámené opatření je dobře zacíleno na to, aby dosáhlo rozvoje výroby elektřiny z alternativních zdrojů energie, přičemž zmírňuje dopad na bezpečnost dodávek a předvídatelnost uzavření elektráren a zároveň přispívá k dosažení německých vnitrostátních cílů v oblasti snižování emisí. Oznámené opatření je proto v souladu s bodem 429 pokynů CEEAG a je vhodným nástrojem, který přispívá k rozvoji některých hospodářských činností.

6.3.3.1.3. Proporcionalita

(386) Bod 430 pokynů CEEAG požaduje, aby podpora byla v zásadě poskytnuta prostřednictvím soutěžního nabídkového řízení na základě jasných, transparentních a nediskriminačních kritérií. Tento požadavek neplatí, pokud členský stát prokáže, že nabídkové řízení pravděpodobně nebude z objektivních důvodů konkurenceschopné. Může tomu tak být například tehdy, je-li počet potenciálních účastníků omezený, pokud to není způsobeno diskriminačními kritérii způsobilosti.

([151]) Rozhodnutí Komise ve věci státní podpory SA.100533 (2021/NN) – Polsko – Změny plánu na ukončení těžby uhlí v Polsku (Úř. věst. C 231, 30.6.2023, s. 8).

([152]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 21. prosince 2022, Breuninger v. Komise, T-260/21, ECLI:EU:T:2022:833, bod 63.

([153]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. září 2020, Rakousko v. Komise, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, bod 80.

(387) Německo se domnívá, že v předmětném případě není nutné provádět nabídkové řízení. Komise nejprve připomíná 14. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a 16. bod odůvodnění německého rozhodnutí o postupném ukončení výroby elektřiny z černého uhlí, podle nichž jsou hnědouhelné elektrárny neoddělitelně spojeny s těžebními zařízeními, což vyžaduje systémovější přístup. Na rozdíl od německých černouhelných elektráren, které získávají uhlí ze světového trhu mimo Německo, mají hnědouhelné elektrárny své doly ve svém okolí. Hnědé uhlí není celosvětově obchodovanou komoditou, protože jeho relativně nízká výhřevnost činí přepravu velkých objemů na velké vzdálenosti neekonomickou. To platí i pro německé hnědouhelné doly a elektrárny, u nichž je celý proces nastaven tak, že elektrárny nacházející se v určitém regionu využívají hnědé uhlí, které pochází ze stejného regionu. Německo uvedlo, že těžba hnědého uhlí vyžaduje dlouhodobé územní plánování a časovou rezervu pro změny plánování. Harmonogram uzavření elektráren je tedy rovněž ovlivněn technickými a plánovacími hledisky, jež by ztížila realizaci aukce s nejistým výsledkem. U německých černouhelných elektráren taková hlediska územního plánování neexistují (viz 32. bod odůvodnění). Kromě toho je v rýnské těžební oblasti, která zásobuje všechny hnědouhelné elektrárny v této oblasti, jediným provozovatelem dolů a větších elektráren společnost RWE, proto tyto elektrárny v této oblasti nemohly být zařazeny do nabídkového řízení (viz 32. bod odůvodnění). Komise proto souhlasí s německými orgány, že v tomto případě nelze požadovat nabídkové řízení a že postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí vyžaduje systémovější přístup.

(388) Některé třetí strany s tímto názorem nesouhlasí a uvedly, že v zájmu zajištění hospodářské soutěže v nabídkových řízeních mohly být malé a větší hnědouhelné elektrárny předmětem nabídkových řízení společně (viz 198. bod odůvodnění).

(389) Komise uvádí, že situace menších hnědouhelných elektráren je odlišná vzhledem k jejich různorodým majitelům (*v Německu je provozováno přibližně 45 různých menších hnědouhelných zařízení*); jejich majiteli jsou obvykle průmysloví uživatelé, kteří spotřebovávají elektřinu (a často také teplo), kterou si sami vyrobí. U některých menších zařízení, která rovněž vyrábějí teplo v kogenerační konfiguraci, bylo datum vyřazení z provozu stanoveno v jiném dekarbonizačním nástroji (*Kraft-Wärme Kopplungsgesetz*, zákon o kombinované výrobě tepla a elektřiny) (viz 271. bod odůvodnění). Případné uzavření menších hnědouhelných zařízení navíc nemá vzhledem k jejich velikosti takové důsledky pro okolní doly, jako je tomu v případě velkých hnědouhelných elektráren. ([154]) Pokud by hnědouhelné doly (patřící stejným vlastníkům, kterým patří velké hnědouhelné elektrárny) neměly jasný plán postupného ukončení provozu, jak předpokládá oznámené opatření, menší hnědouhelná zařízení, která jsou na těchto dolech závislá, by mohla mít problémy s dostupností paliva. Obě skupiny (malé a velké elektrárny) by se tak nemohly účastnit stejných aukcí za stejných podmínek.

(390) Vzhledem k tomu, že v tomto případě nedošlo k nabídkovému řízení, bude Komise posuzovat přiměřenost případ od případu, aby ověřila, zda je kompenzace omezena na nezbytné minimum v souladu s bodem 432 pokynů CEEAG. V této souvislosti bude Komise podrobně analyzovat předpoklady, které daný členský stát použil ke stanovení ušlého zisku a dodatečných nákladů, na jejichž základě byla vypočtena kompenzace za předčasné uzavření, a to porovnáním očekávané ziskovosti dle základního scénáře a hypotetického srovnávacího scénáře. Hypotetický srovnávací scénář by měl být založen na řádně odůvodněných předpokladech a realistickém vývoji trhu a měl by odrážet předpokládané příjmy a náklady každého dotčeného subjektu, přičemž by měl zohledňovat možné přímé funkční vazby mezi jednotlivými subjekty.

(391) Komise konstatuje, že Německo po přijetí rozhodnutí o zahájení řízení předložilo revidovaný výpočet ušlého zisku pro elektrárny společnosti RWE (viz 63. až 75. bod odůvodnění), které mají být uzavřeny v souladu se zákonem o uzavření a pozměňujícím zákonem ([155]).

(392) Konkrétně u šesti již uzavřených jednotek vycházejí předpoklady použité v revidovaném výpočtu (např. ohledně cen elektřiny a CO_2 a inflace) z tržních očekávání a informací, které byly k dispozici bezprostředně před příslušnými daty uzavření těchto jednotek ([156]). Komise považuje tento přístup za přiměřený, protože právě takový zisk mohla společnost RWE považovat za ušlý, když tyto jednotky uzavře.

([154]) Jak je popsáno v 26. bodě odůvodnění rozhodnutí o ukončení výroby elektřiny z černého uhlí v Německu, Německo očekávalo, že všechny nabídky na malé hnědouhelné elektrárny budou dohromady činit pouze 0,9 GW. V porovnání s tím má několik jednotlivých elektráren společnosti RWE (například Niederaußem K, Neurath F (BoA 2), Neurath G (BoA 3)) stejnou nebo dokonce vyšší kapacitu.

([155]) Německo nepředložilo konkrétní dlouhodobé výpočty pro sedm jednotek, které budou uzavřeny po roce 2027, neboť stávající údaje a výpočty týkající se jednotek, jež mají být uzavřeny před rokem 2027, jsou již dostatečné pro odůvodnění výše kompenzace podle pozměněného opatření RWE.

([156]) To platí i v případě jednotky Frechen/Wachtberg uzavřené v prosinci 2022, u níž byla vzhledem k praktickým aspektům načasování podání ze dne 23. prosince 2022 tržní očekávání převzata z dvoutýdenního období, které nastalo dva měsíce před skutečným uzavřením.

(393) U tří jednotek, jejichž uzavření je naplánováno na leden a březen 2025, vychází revidovaný výpočet z nejaktuálnějších informací, které byly dostupné v době, kdy byl revidovaný výpočet předložen. Komise považuje tento přístup za přiměřený a v souladu s judikaturou Soudního dvora. ([157])

(394) Pokud jde o otázku relevance klíčových předpokladů (ceny CO_2 a elektřiny), které byly použity pro tyto tři jednotky v revidovaném výpočtu, a o vývoj na trhu, k němuž došlo od předložení revidovaného výpočtu a od přijetí rozhodnutí o rozšíření, považuje Komise argumenty Německa, že další aktualizace těchto předpokladů není nutná, za přiměřené a odůvodněné (viz 75. bod odůvodnění). Provozovatelé hnědouhelných elektráren ve skutečnosti běžně využívají futures produkty nabízené burzami, aby si finančně zajistili své marže na nadcházející období stabilním a předvídatelným způsobem, a vyhnuli se tak tomu, že budou vystaveni velkým cenovým výkyvům, k nimž dochází na spotovém trhu.

(395) Komise konstatuje, že typická doba zajištění, kterou používají provozovatelé hnědouhelných elektráren, je dlouhá tři roky a odpovídá míře likvidity německého trhu s elektřinou. ([158]) V hypotetickém srovnávacím scénáři by tedy bylo možné, aby tyto tři jednotky vstoupily na trh mezi 21. říjnem 2022 a 4. listopadem 2022 (kdy byly údaje z trhu pro tyto elektrárny získány pro účely výpočtu ušlého zisku) a postupně prodávaly svou plánovaně vyrobenou elektřinu alespoň po část období po uzavření ve faktickém scénáři a nakoupily odpovídající objem emisních povolenek. Společnost RWE uvedla, že forwardový prodej vyrobené elektřiny je běžnou obchodní praxí (viz 179. bod odůvodnění písm. b)). Německo tvrdí, že se tedy jedná o pravděpodobné chování v hypotetickém srovnávacím scénáři.

(396) Komise se domnívá, že vzhledem k tomu, že transakce by se uskutečnila v roce 2022, je pravděpodobné, že by společnost RWE mohla v tomto okamžiku prodávat elektřinu, která by byla dodávána až do konce roku 2025. Uzavření uvedených tří jednotek je naplánováno na leden a březen 2025. Komise proto považuje výpočet ušlého zisku těchto tří jednotek pro zbytek roku 2025 za věrohodný hypotetický srovnávací scénář. Německo požaduje ušlý zisk pro tyto jednotky i pro rok 2026, a to ve výši 131 milionů EUR, tj. 6 % celkového ušlého zisku ve smyslu čisté současné hodnoty (tyto tři jednotky jsou jediné, u nichž je ušlý zisk požadován pro rok 2026, viz 258. bod odůvodnění). Komise konstatuje, že i bez ušlého zisku tří jednotek v roce 2026 je zbývající ušlý zisk (2,0 miliardy EUR v čisté současné hodnotě) i tak vyšší než výše kompenzace (1,7 miliardy EUR v čisté současné hodnotě). Tento konzervativní přístup by tedy zásadně nezměnil skutečnost, že současná hodnota výše kompenzace je nižší než hodnota ušlého zisku.

(397) Po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení vznesly třetí strany obavy, že některé klíčové parametry kompenzace jsou nerealistické nebo nevhodné (viz 190., 197., 203. a 205. bod odůvodnění). Komise se domnívá, že revidovaný výpočet tyto obavy vyvrací. Konkrétně viz 393. až 396. a 410. až 411. bod odůvodnění, které se týkají předpokladů o cenách elektřiny a CO_2, 397., 403., 405. a 412. bod odůvodnění, které se týkají délky období, za které se ušlý zisk počítá, 399. až 400. bod odůvodnění týkající se neexistence mechanismu pro aktualizaci a 406. bod odůvodnění týkající se zahrnutí fixních nákladů a zacházení s nimi. Několik třetích stran kritizovalo transparentnost opatření, konkrétně postup vypracovávání opatření, například výpočty kompenzace a nejistotu ohledně konkrétní činnosti, které se kompenzace týká (viz 193., 197., 203., 204. a 205. bod odůvodnění). Komise se domnívá, že revidovaný výpočet tyto obavy vyvrací, neboť prokazuje, že samotný ušlý zisk určité skupiny elektráren postačuje k tomu, aby byla výše kompenzace odůvodněna (viz 403. bod odůvodnění).

([157]) Rozsudek Soudního dvora ze dne 26. října 2016, DEI v. Komise, C-590/14 P, ECLI:EU:C:2016:797, bod 49; viz také rozsudek Soudního dvora ze dne 29. dubna 2021, Achemos Grupė a Achema v. Komise, C-847/19 P, ECLI:EU:C:2021:343, bod 43 a rozsudek Soudního dvora ze dne 4. března 2021, Komise v. Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, ECLI:EU:C:2021:169, body 62–64.

([158]) Viz například BloombergNEF: Mapping Power Sector Hedges in Europe (Přehled zajištění v odvětví energetiky v Evropě), 13. srpna 2019, na internetu: https://about.bnef.com/

(398) Pokud navíc podle bodu 433 pokynů CEEAG dojde k ukončení činností využívajících uhlí více než tři roky po přiznání kompenzace, musí daný členský stát zavést mechanismus pro aktualizaci výpočtu kompenzace na základě nejnovějších předpokladů, pokud není schopen prokázat, proč není použití takového mechanismu v daném případě odůvodněno výjimečnými okolnostmi.

(399) Jak je popsáno v 76. bodě odůvodnění, Německo uvedlo, proč v tomto případě není mechanismus pro aktualizaci nezbytný, protože k uzavření elektráren dojde v blízké době. Komise s Německem souhlasí. Komise konstatuje, že pokud jde o již uzavřené jednotky RWE, použité předpoklady se co nejvíce blíží skutečnému uzavření elektráren. Pokud jde o jednotky, které mají být v budoucnu uzavřeny, tak uzavření tří jednotek, které jsou zohledněny v revidovaném výpočtu, je naplánováno do 31. března 2025, tj. za méně než tři roky od dnešního dne a od okamžiku, od něhož byly vyvozeny předpoklady předložené Komisi (tj. říjen/listopad 2022), zatímco u elektráren, jejichž uzavření je naplánováno po tomto datu, není odhadován žádný ušlý zisk. Komise rovněž připomíná, že okamžikem poskytnutí pozměněného opatření RWE je oznámení rozhodnutí Komise (viz 78. bod odůvodnění), což je také méně než tři roky před plánovaným uzavřením poslední ze tří jednotek. Z těchto důvodů a také s ohledem na argumenty uvedené v 396. bodě odůvodnění, které se týkají hlavních předpokladů, se Komise domnívá, že mechanismus pro aktualizaci není pro pozměněné opatření RWE nezbytný.

(400) Komise posoudila revidovaný výpočet předpokládané kompenzace v rámci pozměněného opatření RWE s ohledem na pochybnosti uvedené v rozhodnutí o zahájení řízení takto:

6.3.3.1.3.1. Ušlý zisk v budoucnu

(401) Revidovaný výpočet pozměněného opatření RWE odhaduje ušlý zisk hnědouhelných elektráren společnosti RWE, které budou předčasně uzavřeny, na 2,2 miliardy EUR v roce 2022 ve srovnání s čistou současnou hodnotou dohodnuté kompenzace ve výši 1,7 miliardy EUR. Čistá současná hodnota kompenzace je tedy nižší než odhadovaný ušlý zisk.

(402) Komise konstatuje, že z revidovaného výpočtu Německa vyplývá, že osmi ze šestnácti jednotek společnosti RWE, které jsou uvedeny v harmonogramu postupného uzavření, vznikne v období 2021–2026 podle odhadů ušlý zisk. Ačkoli se jedná o podstatně kratší časový rámec, než tomu bylo v případě údajů předložených před zveřejněním rozhodnutí o zahájení řízení, a jedná se o krok směrem k obezřetnějšímu a přiměřenějšímu posouzení, Komise poznamenává, že z důvodů uvedených v 396. a 397. bodě odůvodnění nebude brát v úvahu tvrzení Německa o ušlém zisku pro rok 2026. Německo nepředložilo výpočty pro sedm jednotek, které budou uzavřeny po roce 2026, protože podle jeho názoru jsou výpočty, které se týkají jednotek uzavřených před tímto rokem, již dostatečné k tomu, aby odůvodnily výši kompenzace podle pozměněného opatření RWE.

(403) Komise poznamenává, že pokud jde o již uzavřené jednotky elektráren, jejich ušlý zisk do značné míry závisí na očekávání trhu ohledně budoucích cen elektřiny a CO_2 v době jejich příslušného uzavření. Ne všechny jednotky společnosti RWE, které již byly uzavřeny, tedy mají ušlý zisk (viz 66. bod odůvodnění).

(404) Komise uvádí, že na rozdíl od údajů, které byly předloženy před zveřejněním rozhodnutí o zahájení řízení, bere revidovaný výpočet pro odhad ušlého zisku v konzervativním hypotetickém srovnávacím scénáři v úvahu pouze omezené časové období, jež je kratší než tři roky, což je dříve než plánované datum uzavření bloků. To výrazně snižuje nejistotu projekcí, zejména u vstupních parametrů, které mají velký vliv na ušlý zisk, jako jsou ceny CO_2 a elektřiny nebo předpokládaná životnost jednotek. Čím kratší je časový horizont, tím méně pravděpodobný je výskyt neočekávaných nebo rušivých událostí nebo změn v předpokládaných trendech. To významně přispívá k odstranění pochybností, které jsou vyjádřeny ve 123. až 132. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, v nichž Komise tvrdila, že předložené výpočty sahají daleko do budoucnosti a jsou nejisté.

(405) Na straně nákladů zahrnuje revidovaný výpočet nejen fixní náklady elektráren, ale také fixní náklady na těžbu. Komise poznamenává, že je to zjevně v souladu s odvětvovou praxí, protože hnědouhelné doly a elektrárny jsou obvykle považovány za součást jednoho nedělitelného hospodářského systému (viz 67. a 259. bod odůvodnění). Výpočty předložené před zveřejněním rozhodnutí o zahájení řízení zahrnovaly pouze variabilní náklady na těžbu, které měly tendenci podhodnocovat výrobní náklady a nadhodnocovat ušlý zisk. V revidovaném výpočtu jsou zahrnuty celkové náklady na těžbu (fixní i variabilní), což Komise považuje za realističtější a přiměřenější. Komise rovněž považuje stabilitu nákladů na těžbu na jednotku produkce za přiměřený předpoklad vzhledem k tomu, že časový rámec hypotetického srovnávacího scénáře je krátký.

(406) Pokud jde o délku provozu elektráren v případě nepřijetí zákona o uzavření a související pochybnosti vyjádřené ve 124. až 125. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise konstatuje, že revidovaný výpočet již nepředpokládá provozní životnost v délce až 70 let. Důvodem je mnohem kratší časový rámec ušlého zisku použitý v revidovaném výpočtu. Kromě toho se na základě revidovaného výpočtu plánuje, že žádná elektrárna, u níž je požadován ušlý zisk, nebude uzavřena později než tři roky po posledním roce, za který je požadován zisk v hypotetickém srovnávacím scénáři, přičemž sedm z osmi jednotek, u nichž je požadován ušlý zisk, má podle plánu být v provozu jen o dva roky déle, než je požadován zisk v hypotetickém srovnávacím scénáři (65. bod odůvodnění). Jelikož je rozdíl ve faktickém a hypotetickém srovnávacím scénáři v revidovaném výpočtu malý, může Komise považovat pochybnosti vyjádřené ve 124. až 125. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení za vyřešené, jak tvrdí Německo (oddíl 5.3.4).

(407) Pokud jde o pochybnosti ohledně investic, které jsou nezbytné pro udržitelný dlouhodobý provoz elektráren (viz 126. až 127. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), Komise dále konstatuje, že mnohem kratší časový rámec předpokládaného ušlého zisku použitý v revidovaném výpočtu tyto pochybnosti dodatečně vyvrací, jak tvrdí Německo (263. bod odůvodnění). Pokud jde o elektrárnu Niederaußem D, u níž Komise přímo vyjádřila pochybnosti o tom, zda bude schopna provozu po roce 2020 s ohledem na dodržování směrnice o průmyslových emisích (2010/75/EU) a souvisejících přísnějších norem pro velká spalovací zařízení, Komise konstatuje, že Německo v revidovaném výpočtu (263. bod odůvodnění) ušlý zisk této elektrárny již neodhaduje.

(408) Komise již dříve vyjádřila pochybnosti ohledně nejistot, které se týkají budoucích prognóz (129. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení). Komise nyní konstatuje, že revidovaný výpočet využívá ověřitelné a nezávislé údaje založené na trhu, které byly k dispozici buď bezprostředně před datem uzavření (pro uzavřené jednotky), nebo v době předložení revidovaného výpočtu (pro dosud provozované jednotky) (67. bod odůvodnění). Revidovaný výpočet také pro odhad ušlého zisku bere v úvahu pouze omezené časové období, což výrazně snižuje nejistoty spojené s budoucími projekcemi. Kromě toho se diskontní sazba (WACC ve výši 7,5 %), která byla použita pro účely diskontování ušlého zisku i kompenzace, jeví jako věrohodná vzhledem k tomu, že časový rámec ušlého zisku je kratší (viz 264. bod odůvodnění). Komise proto dospěla k závěru, že její pochybnosti ohledně nejistot souvisejících s budoucími prognózami byly vyvráceny.

(409) Pokud jde o pochybnosti ohledně cen paliv a CO_2 (viz 130. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), Komise poukazuje na to, že revidovaný výpočet Německa zohledňuje aktualizovaná a tržní očekávání ohledně cen CO_2, paliv a elektřiny ([159]). Tento aspekt hraje důležitou roli při hodnocení ziskovosti daných elektráren, protože ceny elektřiny ovlivňují příjmy z prodeje elektřiny a ceny CO_2 ovlivňují nejdůležitější a nejistou složku provozních nákladů hnědouhelných elektráren. U jednotek, které již byly v době předložení revidovaného výpočtu uzavřeny, používá revidovaný výpočet konkrétně průměrné kotace futures produktů na burze EEX z dvoutýdenního období, jež bezprostředně předchází příslušným datům uzavření, zatímco u jednotek, které byly uzavřeny až po předložení revidovaného výpočtu, používá výpočet průměrné kotace registrované v období od 21. října 2022 do 4. listopadu 2022.

([159]) Ceny paliv (černého uhlí a zemního plynu) ovlivňují očekávané ceny elektřiny, protože uhelné a plynové elektrárny obvykle působí jako hlavní tvůrci cen na trhu. Futures na ceny elektřiny proto v sobě implicitně obsahují předpovědi vývoje cen paliv.

(410) Komise rovněž poznamenává, že mnohem kratší období, pro které se ušlý zisk zohledňuje, snižuje nejistotu spojenou s předpokládanými cenami CO_2 a elektřiny. Na rozdíl od výpočtů předložených Německem před zveřejněním rozhodnutí o zahájení řízení, které v některých případech sahaly až do roku 2061, sahá tento časový rámec pouze několik let do budoucnosti. Kratší časový rámec umožnil, aby se při revidovaném výpočtu použila očekávání vývoje cen, jež jsou založena na trhu a na nedávném vývoji cen. Organizovaný německý trh s elektřinou, jenž má transparentní proces určování cen na základě nabídek v soutěžních nabídkových řízeních, nabízí možnost zajistit si zajišťovací smlouvy na elektřinu, například prostřednictvím obchodní platformy EEX, kterou společnost RWE využívá k finančnímu zajištění prodeje elektřiny prostřednictvím nákupu stejného sortimentu produktů, které byly použity pro výpočet ušlého zisku v hypotetickém srovnávacím scénáři ([160]). Použití těchto skutečných a ověřitelných údajů o tržních cenách jako základu pro hypotetický srovnávací scénář výpočtu ušlého zisku významně zvyšuje spolehlivost revidovaného výpočtu, neboť odpovídá standardnímu chování společnosti RWE při zajištění v hodnověrném časovém horizontu.

(411) Použití novějších cenových předpokladů a kratších časových rámců pro výpočet ušlého zisku uvedeného v revidovaném výpočtu je rovněž v souladu s bodem 433 pokynů CEEAG, který požaduje zavedení mechanismu pro aktualizaci, pokud je kompenzace za uzavření uhelné elektrárny přiznána více než tři roky před skutečným uzavřením. V konkrétním případě jednotek společnosti RWE Komise shledává, že její původní pochybnosti ohledně přiměřenosti předpokládaných cen paliva a CO_2 jsou vyvráceny, a to i při zvážení konzervativnějšího přístupu, než jaký by vyžadoval bod 433 pokynů CEEAG. Podpora je jednak poskytnuta méně než tři roky před skutečným uzavřením všech osmi jednotek, u nichž Německo požaduje ušlý zisk, a její přiměřenost je posuzována na základě předpokladů, které jsou z hlediska uzavření staré nejvýše tři roky. Odhadovaný ušlý zisk, který postačuje k překročení výše kompenzace ve smyslu čisté současné hodnoty, navíc nepřesahuje tři roky od uzavření osmi jednotek a nepřesahuje ani obvyklý horizont zajištění těchto jednotek (od okamžiku, kdy byly přijaty předpoklady týkající se klíčových parametrů).

(412) Pokud jde o pochybnosti vyjádřené ve 131. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, v němž Komise poukazuje na to, že neobdržela údaje pro každou z jednotek, které mají být uzavřeny, Komise zdůrazňuje, že revidovaný výpočet obsahuje údaje pro každou z devíti jednotek společnosti RWE, které mají být uzavřeny do 31. března 2025. Komise bere na vědomí tvrzení Německa, že tato skutečnost postačuje k odůvodnění výše kompenzace (266. bod odůvodnění), a považuje své pochybnosti v této věci za vyvrácené.

(413) Pokud jde o pochybnosti vyjádřené ve 132. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení ohledně nedostatečné analýzy citlivosti, pokud jde o ceny CO_2 a elektřiny, Komise poznamenává, že revidovaný výpočet používá v hypotetickém srovnávacím scénáři skutečné a ověřitelné údaje o tržních cenách a simuluje standardní chování provozovatelů hnědouhelných elektráren při zajišťování v realistickém časovém horizontu. To je v rozporu s údaji předloženými před zveřejněním rozhodnutí o zahájení řízení, v nichž byly použity netržní předpoklady v dlouhodobém horizontu. V případě již uzavřených jednotek byly navíc pro výpočet jejich ušlého zisku použity nejaktuálnější prognózy dostupné před uzavřením, což podle názoru Komise činí analýzu citlivosti nadbytečnou. To platí i pro tři jednotky, které ještě nebyly uzavřeny a u nichž Německo rovněž požaduje ušlý zisk. U těchto jednotek se Komise domnívá, že argumenty uvedené v 395. a 396. bodě odůvodnění ukazují, že v době, kdy byl předložen revidovaný výpočet, existovala reálná možnost, že by se jejich provozní marže v hypotetickém srovnávacím scénáři uzamkly, a to na základě běžného chování společnosti RWE na trhu.

(414) Komise se domnívá, že skutečnost, že systémový účinek uzavření elektráren na německý trh s elektřinou je zohledněn ve formě slevy z cen elektřiny v hypotetickém srovnávacím scénáři (ve srovnání se skutečnými tržními očekáváními ve faktickém scénáři), přispívá ke zvýšení spolehlivosti revidovaného výpočtu. V hypotetickém srovnávacím scénáři jsou ceny elektřiny ve srovnání se skutečným scénářem nižší, protože v prvním případě je v provozu více hnědouhelných jednotek a větší poptávku lze uspokojit relativně levnějšími výrobními kapacitami. Ceny elektřiny v hypotetickém srovnávacím scénáři jsou přesněji v roce 2023 nižší o 1,7 % a v roce 2026 o 3,2 % než ve faktickém scénáři (viz 74. bod odůvodnění). To znamená, že ušlý zisk vypočtený v hypotetickém srovnávacím scénáři jednotek společnosti RWE je nižší, než v jaké výši by byl, kdyby tento vliv nebyl zohledněn. Výsledkem výpočtu jsou tedy konzervativnější odhady ušlého zisku.

([160]) Viz například BloombergNEF (2019): Mapping Power Sector Hedges in Europe (Přehled zajištění v odvětví energetiky v Evropě), 13. srpna 2019, na internetu: https://about.bnef.com/

(415) Komise dále uvádí, že ostatní parametry revidovaného výpočtu jsou vytvořeny tak, aby byl odhad ušlého zisku konzervativnější než ve výpočtech předložených před rozhodnutím o zahájení řízení. Revidovaný výpočet konkrétně nezahrnuje příjmy z výroby tepla a vyrovnávacího trhu s elektřinou, což podhodnocuje ušlé zisky. Výpočet navíc předpokládá, že strop tržních příjmů stanovený pro výrobce elektřiny, který byl v době vypracování aktualizovaného podání schválen až do 30. června 2023, bude prodloužen do 30. dubna 2024, což sníží ušlý zisk elektrárny Frechen/Wachtberg. Německá vláda se však nakonec platnost stropu tržních příjmů po 30. červnu 2023 rozhodla neprodloužit ([161]). Pokud by tato skutečnost byla v revidovaném výpočtu zohledněna, ušlý zisk elektrárny Frechen/Wachtberg by byl z hlediska čisté současné hodnoty vyšší o 181 milionů EUR. Kromě toho výpočet předpokládá, že jednotky Neurath D a E budou uzavřeny dne 31. března 2025 a ušlý zisk je zahrnut až k tomuto datu, nicméně by mohly být uzavřeny už na konci března 2024, a tudíž by měly vyšší ušlý zisk ve zbývajících měsících roku 2024 a v roce 2025 (259. bod odůvodnění).

(416) Pokud jde o tvrzení třetí strany týkající se nevysvětlené délky období, za které byl ušlý zisk v revidovaném výpočtu vypočten (viz 194. bod odůvodnění), Komise konstatuje, že toto období nepřesahuje dobu, kterou Německo považovalo za nezbytnou k tomu, aby bylo prokázáno, že ušlý zisk převyšuje kompenzaci. Pokud jde o strop tržních příjmů uplatňovaný v Německu v období od 1. prosince 2022 do 30. června 2023 na základě nařízení Rady (EU) 2022/1854 ([162]), ve výpočtech se odráží právní situace v Německu; samotný strop není předmětem tohoto řízení. Argument třetí strany je v každém případě irelevantní, protože tři jednotky společnosti RWE, kterým je údajně poskytováno výhodnější zacházení v rámci stropu tržních příjmů, nejsou zahrnuty do revidovaného výpočtu ušlého zisku společnosti RWE, který předložilo Německo, protože mají být uzavřeny až po roce 2030 nebo na jeho konci, a nemají tedy na revidovaný výpočet žádný vliv.

(417) Pokud jde o argument třetí strany, že hnědouhelné elektrárny společnosti RWE v současné době těží ze zákona o náhradní údržbě elektráren (208. bod odůvodnění), Komise poznamenává, že hnědouhelné jednotky, na které se vztahuje uvedený zákon ([163]), nejsou týmiž jednotkami, na které se vztahuje pozměněné opatření RWE. Hnědouhelné jednotky podporované oznámeným opatřením a zákonem o náhradní údržbě elektráren nejsou tedy totožné.

(418) Pokud jde o argument třetí strany, že výpočet ušlého zisku společnosti RWE by měl zohlednit i případnou státní podporu poskytnutou na rozšíření plynových elektráren na vodík v místech uzavřených hnědouhelných bloků (193. bod odůvodnění), Komise se v tomto ohledu spokojuje s vysvětlením Německa, že případná nová samostatná opatření na podporu přechodu na klimaticky neutrální výrobu energie by byla přidělována prostřednictvím všeobecných a transparentních nabídkových řízení, která budou otevřena všem podnikům, a že tato nová opatření by společnosti RWE neposkytovala žádnou záruku podpory (viz 273. bod odůvodnění). Pokud by byla společnosti RWE poskytnuta nová podpora, týkala by se jiných způsobilých nákladů, tj. nákladů spojených s výstavbou nové elektrárny.

6.3.3.1.3.2. Mechanismus odloženého uzavření a mechanismus rezervy

(419) Jak je popsáno v tabulce 3, jedno zařízení společnosti RWE bude zařazeno do mechanismu odloženého uzavření a bude dostávat kompenzaci po dobu, kdy v tomto mechanismu bude setrvávat (2029 až 2033), poté bude trvale uzavřeno. Německo uvedlo, že mechanismus odloženého uzavření je kompenzován nezávisle a nemá vliv na kompenzaci v rámci oznámeného opatření (35. bod odůvodnění).

([161]) Na internetu: https://www.bmwk.de/Redaktion/DE/Downloads/F/faq-abschoepfung-von-zufallsgewinnen.pdf?__blob=publicationFile&v=4

([162]) Nařízení Rady (EU) 2022/1854 ze dne 6. října 2022 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie (Úř. věst. L 261I, 07/10/2022, s. 1

([163]) Viz tabulka 1 v rozhodnutí Komise ze dne 30. září 2022 ve věci SA.103662 Dočasná rezerva pro dodávky elektřiny vyrobené z hnědého uhlí za účelem úspory plynu (Úř. věst. C 439, 18.11.2022, s. 1).

(420) Jak je uvedeno ve 133. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení, Komise předběžně zjistila, že výše kompenzace v rámci mechanismu odloženého uzavření je neoddělitelně spojena s kompenzací za uzavření. Komise měla pochybnosti, zda mechanismus odloženého uzavření představuje samostatné opatření, které není třeba při posuzování přiměřenosti zohledňovat.

(421) Ve 120. až 123. bodě odůvodnění rozhodnutí o rozšíření Komise dále analyzovala připomínky Německa a v této fázi dospěla k závěru, že výpočet provedený u obou nástrojů se zřejmě nepřekrývá.

(422) Komise je tedy nadále toho názoru a dospěla k závěru, že se tyto oblasti nepřekrývají. S ohledem na vysvětlení poskytnutá Německem a společností RWE (viz 276. a 179. bod odůvodnění) se Komise domnívá, že platby týkající se mechanismu odloženého uzavření nejsou relevantní, neboť revidovaný výpočet kompenzace za předčasné uzavření podle oznámeného opatření nezahrnuje zařízení (Niederaußem G nebo H), které by bylo převedeno do mechanismu odloženého uzavření. Dále by se při posuzování přiměřenosti pozměněného opatření RWE neměla zohledňovat odměna za mechanismus odloženého uzavření, neboť se jedná o dva samostatné nástroje:

a) Zaprvé, oznámené opatření kompenzuje ušlý zisk způsobený povinným předčasným uzavřením hnědouhelných zařízení společnosti RWE, zatímco mechanismus odloženého uzavření kompenzuje provozovatelům zařízení, která byla uvedena do pohotovostního režimu. V případě společnosti RWE se to týká jednoho zařízení – Niederaußem G nebo H, které bude převedeno do mechanismu odloženého uzavření dne 31. prosince 2029 a zcela uzavřeno bude dne 31. prosince 2033.

b) Za druhé, oznámené opatření a mechanismus odloženého uzavření se týkají různých časových období. Oznámené opatření se týká konečného uzavření ode dne 31. prosince 2033, zatímco mechanismus odloženého uzavření se týká období stráveného v mechanismu odloženého uzavření, tj. od 31. prosince 2029 do 31. prosince 2033. To je případ zařízení Niederaußem G nebo H, což je jediná jednotka společnosti RWE, která se převede do mechanismu odloženého uzavření. V případě zařízení Niederaußem G nebo H je vstup do mechanismu odloženého uzavření stanoven na den 31. prosince 2029, přičemž konečné uzavření je stanoveno na den 31. prosince 2033. To znamená, že se oznámené opatření a vstup zařízení Niederaußem G nebo H do mechanismu odloženého uzavření časově nepřekrývají. Zařízení Niederaußem G nebo H navíc není zahrnuto do revidovaného výpočtu (viz 66. bod odůvodnění).

c) Za třetí, oznámené opatření a mechanismus odloženého uzavření se řídí jinou logikou a odměna se vypočítává jiným způsobem. U oznámeného opatření se kompenzace vypočítává na základě různých vstupních údajů a předpovědí ušlého zisku, tj. jedná se o kompenzaci zaměřenou do budoucna, která se týká pouze let po uzavření, zatímco odměna za mechanismus odloženého uzavření se vypočítává na základě ušlého zisku pomocí vzorce, který kontroluje ziskovost tří předchozích let, tj. jedná se o odměnu se zpětnou účinností, která se týká pouze let před vstupem do mechanismu odloženého uzavření. Výpočet ušlého zisku dále nezahrnuje kompenzaci za mechanismus odloženého uzavření. Proto se náklady/zisky, na které se tyto dva nástroje vztahují, nepřekrývají.

d) Za čtvrté, ustanovení zákona o uzavření (článek 45), podle něhož se první platba kompenzace uskuteční na konci roku, v němž je hnědouhelné zařízení poprvé trvale uzavřeno nebo převedeno do mechanismu odloženého uzavření, se týká okamžiku platby kompenzace, a nikoli oznámeného opatření jako takového. Oznámené opatření a mechanismus odloženého uzavření tedy nejsou vzájemně neoddělitelně spojeny a platba v rámci oznámeného opatření není podmíněna mechanismem odloženého uzavření a naopak.

(423) Komise se dále domnívá, že mechanismus odloženého uzavření a oznámené opatření jsou dvě samostatná opatření, a to i s ohledem na kritéria, která stanoví judikatura. Soudní dvůr rozhodl, že nelze vyloučit, že bude třeba pro účely uplatnění čl. 107 odst. 1 SFEU nahlížet na několik po sobě jdoucích zásahů státu jako na jediný zásah. Tak tomu může být zejména tehdy, když po sobě jdoucí zásahy vykazují zejména z hlediska jejich časové posloupnosti, jejich cíle a situace podniku v době těchto zásahů natolik úzké vazby, že je nemožné je od sebe oddělit ([164]). V tomto případě obě opatření pokrývají dvě různá časová období (viz 423. bod odůvodnění písm. b)). Slouží odlišnému účelu, neboť mechanismus odloženého uzavření slouží trhu v mimořádných situacích a kompenzuje provozovatelům udržování jednotek v pohotovostním režimu, zatímco oznámené opatření kompenzuje ušlý zisk, který vznikl z důvodu předčasného postupného ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, ale nenařizuje provozovatelům pokračovat ve výrobě elektřiny za určitých podmínek. Obě opatření se navíc opírají o dva různé právní základy: mechanismus odloženého uzavření je upraven v článku 50 zákona o uzavření, zatímco výše kompenzace a podrobnosti jejího vyplácení jsou upraveny v článku 44 zákona o uzavření a ve smlouvě z roku 2021 a v jejím pozměňujícím znění. Mechanismus odloženého uzavření je v neposlední řadě řízen provozovateli soustav a provozovateli přenosových soustav, což není případ oznámeného opatření. Z těchto důvodů spolu opatření úzce nesouvisejí, a proto nejsou od sebe neoddělitelná. Mechanismus odloženého uzavření a oznámené opatření tedy nelze považovat za jedno opatření ani s ohledem na příslušnou judikaturu.

(424) Pokud jde o argument předložený jednou třetí stranou, který se týká se možného dopadu převodu tří jednotek (Niederaußem K, Neurath F a Neurath G) do rezervy do 31. prosince 2033 na ušlý zisk společnosti RWE (196. bod odůvodnění), Komise konstatuje, že tyto jednotky nejsou pro posouzení pozměněného opatření RWE relevantní. Důvodem je skutečnost, že tyto jednotky mají být uzavřeny v roce 2030 a že Německo nepředložilo konkrétní dlouhodobé výpočty pro sedm jednotek, které budou uzavřeny po roce 2027, neboť stávající údaje a revidovaný výpočet týkající se jednotek, jež mají být uzavřeny před rokem 2027, jsou již dostatečné pro to, aby odůvodnily výši kompenzace podle pozměněného opatření RWE. Komise rovněž bere na vědomí vysvětlení Německa, že tyto potenciální nové rezervy nejsou uvedeny v pozměňujícím zákoně ani v pozměňující smlouvě, ale bude je třeba v budoucnu právně definovat, pokud se Německo rozhodne tyto rezervy zavést (278. bod odůvodnění).

(425) Závěrem se Komise domnívá, že odměna, kterou společnost RWE obdržela za zařízení převedené do mechanismu odloženého uzavření a mechanismu potenciální rezervy, není pro posouzení přiměřenosti pozměněného opatření RWE relevantní.

6.3.3.1.3.3. Alternativní scénáře předložené Německem

(426) Alternativní scénáře, které Německo předložilo před zveřejněním rozhodnutí o zahájení řízení (viz 50., 54. a 134. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), nejsou pro posouzení pozměněného opatření RWE relevantní, neboť uzavření elektráren společnosti RWE bylo v každém případě posunuto na rok 2030 a možnost předčasného vyřazení z provozu nebyla při revidovaném výpočtu ušlého zisku společnosti RWE zvažována.

6.3.3.1.3.4. Dodatečné náklady na rekultivaci dolů

(427) V souladu s bodem 425 pokynů CEEAG kompenzace za předčasné ukončení ziskových činností týkajících se uhlí „*[m]ůže pokrývat rovněž dodatečné náklady, které daným podnikům vznikly, například v souvislosti s dodatečnými sociálními a environmentálními náklady, pokud jsou tyto náklady přímo způsobeny předčasným ukončením ziskových činností. Dodatečné náklady nemohou zahrnovat náklady, které by vznikly také v rámci hypotetického srovnávacího scénáře*“.

(428) V souvislosti s pozměněným opatřením RWE Německo předložilo revidovaný výpočet pouze ušlého zisku – konkrétně ušlého zisku jednotek RWE, které budou uzavřeny do 31. března 2025 – a tento výpočet ukazuje, že čistá současná hodnota ušlého zisku těchto jednotek je vyšší než čistá současná hodnota kompenzace (64. a 65. bod odůvodnění). Revidovaný výpočet nezahrnuje žádné dodatečné náklady na rekultivaci dolů (269. bod odůvodnění).

([164]) Rozsudek ze dne 4. června 2015, Komise v. MOL, C-15/14 P, ECLI:EU:C:2015:362, bod 97.

(429) Protože v revidovaném výpočtu nejsou zahrnuty žádné dodatečné náklady na rekultivaci dolů a ušlý zisk elektráren postačuje k tomu, aby odůvodnil kompenzaci pro společnost RWE, není nutné vyčíslovat ani posuzovat žádné dodatečné náklady na rekultivaci dolu, které by společnosti RWE mohly vzniknout v důsledku urychleného uzavření.

6.3.3.1.3.5. Závěry k zásadě proporcionality

(430) Komise proto dospěla k závěru, že pozměněné opatření RWE je přiměřené.

6.3.3.1.4. Kumulace

(431) Komise konstatuje, že Německo zajistí dodržování pravidel kumulace, aby se vyloučila nadměrná kompenzace v souladu s body 56 a 57 pokynů CEEAG (83. bod odůvodnění).

(432) Některé třetí strany uvedly, že předmětné opatření spolu s dalšími německými opatřeními, jako je platba APG, mechanismus odloženého uzavření, kapacitní mechanismy atd., by mohlo vést k nadměrné kompenzaci, protože by se mohly kumulovat stejné způsobilé náklady (viz 196. a 206. bod odůvodnění). Komise s tímto stanoviskem nemůže souhlasit. Způsobilé náklady oznámeného opatření se týkají ušlého zisku, zatímco například mechanismus odloženého uzavření je samostatným opatřením, které se týká jiných způsobilých nákladů, k čemuž dospěla Komise v oddíle 6.3.3.1.3.2. To platí i pro jiné kapacitní mechanismy nebo například platbu APG, které se netýkají ušlého zisku společnosti RWE vzniklého v důsledku předčasného uzavření hnědouhelných elektráren. Bod 56 pokynů CEEAG se týká kumulace týchž způsobilých nákladů. Komise se proto domnívá, že v případě oznámeného opatření nedochází ke kumulaci ve smyslu bodů 56 a 57 pokynů CEEAG.

6.3.3.1.5. Transparentnost

(433) Komise bere na vědomí, že Německo potvrdilo, že zajistí splnění požadavků na transparentnost stanovených v bodech 58, 59 a 61 pokynů CEEAG (viz 84. bod odůvodnění).

6.3.3.2. Zamezení nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod

(434) Podle bodu 434 CEEAG musí členský stát určit a kvantifikovat předpokládané environmentální přínosy daného opatření, vyjádřené pokud možno v podpoře na tunu nevyprodukovaných emisí ekvivalentu CO_2. Kromě toho Komise považuje za pozitivní, pokud budou opatření zahrnovat dobrovolné zrušení povolenek na emise CO_2 na vnitrostátní úrovni.

(435) Podle bodu 435 pokynů CEEAG je důležité zajistit, aby bylo opatření strukturováno takovým způsobem, který maximálně omezí případné narušení hospodářské soutěže na trhu. V případě, že nebylo vyhlášeno soutěžní nabídkové řízení, posoudí Komise účinky podpory na hospodářskou soutěž a obchod na základě návrhu opatření a jeho dopadu na relevantní trh.

(436) Za prvé, jak je popsáno v 18. bodě odůvodnění, Německo odhadlo, že oznámené opatření povede k úspoře emisí CO_2 v hrubém vyjádření ve výši nejméně 51 milionů tun. Německo proto určilo a kvantifikovalo předpokládané environmentální přínosy oznámeného opatření, vyjádřené v podpoře na tunu nevyprodukovaných emisí ekvivalentu CO_2. Za druhé, Komise rovněž vítá, že zákon o uzavření zavádí každoroční rušení povolenek na emise CO_2 na vnitrostátní úrovni, jak je popsáno v 19. bodě odůvodnění. Zákon o uzavření předpokládá, že dojde ke zrušení povolenek na emise CO_2 ve výši, jež odpovídá dodatečnému snížení emisí v důsledku uzavření elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí, a to s přihlédnutím k zásahu rezervy tržní stability. Německo by při určování počtu povolenek CO_2, které budou zrušeny, zohlednilo náhradní technologie. Komise se proto domnívá, že požadavek podle bodu 434 pokynů CEEAG je splněn.

(437) V souvislosti s bodem 435 pokynů CEEAG Komise upozorňuje, že při navrhování opatření by se mělo upřednostňovat soutěžní nabídkové řízení, které by zajistilo minimální narušení hospodářské soutěže a obchodu. Jak je však popsáno v 32. bodě odůvodnění, německé orgány předložily platné argumenty, proč by se v tomto případě nemělo použít soutěžní nabídkové řízení, a Komise s tímto názorem souhlasila (388. a následující bod odůvodnění). Komise proto výjimečně připouští, že by v daném případě nedošlo k soutěžnímu nabídkovému řízení. V případě, že nebylo vyhlášeno soutěžní nabídkové řízení, posoudí Komise účinky podpory na hospodářskou soutěž a obchod na základě návrhu opatření a jeho dopadu na relevantní trh.

(438) Komise konstatuje, jak je zdůrazněno v 333. bodě odůvodnění, že oznámené opatření má vliv na hospodářskou soutěž na trhu s elektřinou. Konkrétně ovlivní hospodářskou soutěž v Německu a v sousedních oblastech a pravděpodobně ovlivní žebříček nabídkových cen, a tím i velkoobchodní cenu elektřiny.

(439) Komise je však toho názoru, že návrh oznámeného opatření zamezí nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod. Za prvé, oznámené opatření je časově omezené, zejména s ohledem na urychlené postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí do roku 2030. Za druhé, oznámené opatření je přiměřené a jeho výše nepřevyšuje odhadovaný ušlý zisk společnosti RWE, tj. revidovaný výpočet pozměněného opatření RWE odhaduje ušlý zisk hnědouhelných elektráren společnosti RWE, které budou předčasně uzavřeny, na 2,2 miliardy EUR v roce 2022 ve srovnání s čistou současnou hodnotou dohodnuté kompenzace ve výši 1,7 miliardy EUR. Čistá současná hodnota kompenzace je tedy nižší než odhadovaný ušlý zisk (viz 64. bod odůvodnění), a proto nemůže zlepšit finanční situaci příjemce. Komise konstatuje, že tyto dva aspekty návrhu oznámeného opatření snižují riziko nežádoucích negativních účinků na hospodářskou soutěž a obchod.

(440) Třetí strany vyjádřily obavy ohledně zamezení nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod (viz 224. až 229. bod odůvodnění). Podle nich budou moci provozovatelé hnědouhelných elektráren pomocí oznámeného opatření proniknout na sousední trhy, například s elektřinou vyrobenou z obnovitelných zdrojů energie, nebo na nich posílit své postavení na úkor svých konkurentů. Pokud by například provozovatelé hnědouhelných elektráren investovali do kapitálově náročných elektráren za účelem využití obnovitelných zdrojů energie, vedlo by to k silnému narušení hospodářské soutěže. Některé třetí strany dále uvedly, že kompenzace porušuje článek 106 ve spojení s článkem 102 SFEU, neboť upevňuje údajné postavení společnosti RWE jako dominantního výrobce elektřiny na trhu v situaci, kdy se trh i tak zužuje ve prospěch společnosti RWE (viz 220. bod odůvodnění).

(441) Německo tvrzení třetích stran, že kompenzace zvýhodňuje společnost RWE na evropském trhu a že oznámené opatření je v rozporu s článkem 106 ve spojení s článkem 102 SFEU, zpochybňuje (viz 274. bod odůvodnění). Německo uvedlo, že oznámené opatření nenarušuje hospodářskou soutěž ani nehrozí jejím narušením, ani neovlivňuje obchod mezi členskými státy, protože společnost RWE nemá dominantní postavení na trhu (viz 274. bod odůvodnění).

(442) Komise s těmito názory třetích stran nesouhlasí. Za prvé, Komise posoudila hypotetický srovnávací scénář a shledala, že je pravděpodobný, což znamená, že hnědouhelné elektrárny by byly v provozu i po předpokládaném datu uzavření, a proto by společnosti RWE vznikly zisky. Jelikož tedy společnost RWE není ve srovnání s faktickým scénářem v lepší situaci, nemůže se jednat o nepřiměřenou výhodu, která by jí umožnila proniknout na sousední trhy nebo zvýšit její postavení na trhu. Za druhé, postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí sníží kapacitu na trhu a umožní dalším subjektům, včetně výrobců obnovitelných zdrojů energie, proniknout na trh nebo posílit své postavení na něm. Společnost RWE proto díky pozměněného opatření RWE nezíská žádnou konkurenční výhodu oproti svým konkurentům. Za třetí, vzhledem k tomu, že společnost RWE obdrží kompenzaci za ušlý zisk, kterého by dosáhla, kdyby nedošlo k postupnému ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí, měla by společnost RWE možnost realizovat nové investice i bez oznámeného opatření. Oznámené opatření proto neposílí postavení společnosti RWE na relevantním trhu. Toto rozhodnutí se nevztahuje na posouzení podle článků 102 a 106 SFEU, neboť toto formální vyšetřovací řízení se týká článku 107 SFEU. Komise dále poukazuje na to, že jak potvrdilo Německo, společnost RWE nemá žádnou záruku, že následně obdrží investiční podporu z důvodu uzavření svých elektráren. Tato podpora, pokud bude poskytnuta, bude samostatným opatřením, které bude poskytnuto na základě soutěžního nabídkového řízení (viz 273. bod odůvodnění).

(443) Jedna třetí strana uvedla, že opatření nepřiměřeně zvýhodní společnost RWE, a aby se tomu předešlo, měly by být zavedeny dodatečné závazky, jako tomu bylo v případě restrukturalizace společnosti British Energy plc (dále jen „případ BE“) ([165]) (viz 227. bod odůvodnění). Komise s tímto stanoviskem nemůže souhlasit. Případ BE byl posuzován podle pokynů Komise pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (dále jen „pokyny pro záchranu a restrukturalizaci“) ([166]), které se zabývají situací, kdy podnik v obtížích potřebuje podporu na záchranu nebo restrukturalizaci. Vzhledem k tomu, že příjemce v takových případech není schopen zůstat na trhu bez zásahu státu, mohou být v rámci pokynů pro záchranu a restrukturalizaci nezbytná další opatření, aby se zamezilo dalšímu narušení hospodářské soutěže. Naproti tomu společnost RWE není podnikem v obtížích (viz 456. bod odůvodnění) a oznámené opatření neřeší situaci záchrany nebo restrukturalizace, ale spíše předčasné ukončení ziskové činnosti. Případ BE proto nelze v tomto případě použít jako analogii.

(444) Jedna třetí strana dále odkázala na tzv. klimatické rozhodnutí německého ústavního soudu ze dne 24. března 2021, podle něhož je postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí v roce 2038 příliš pozdní pro splnění cílů Německa v oblasti klimatu, a proto opatření neplní svůj cíl. Podle této třetí strany lze proto říci, že negativní účinky převažují nad pozitivními, neboť opatření nepomáhá dosáhnout nezbytných cílů Německa v oblasti klimatu (viz 226. bod odůvodnění). Komise konstatuje, že vyřazení zařízení společnosti RWE z provozu bylo posunuto na rok 2030 a kompenzace se požaduje pouze za jednotky, které budou uzavřeny nejpozději v roce 2025. Argument této třetí strany proto není relevantní.

(445) Závěrem se Komise domnívá, že požadavky podle bodu 435 pokynů CEEAG jsou splněny a že oznámené opatření je navrženo tak, aby zamezilo nežádoucím negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod.

6.3.4. *Poměřování pozitivních účinků podpory s negativními účinky na hospodářskou soutěž a obchod*

(446) Jak je popsáno v bodech 71 a 72 pokynů CEEAG, Komise porovná zjištěné negativní účinky opatření podpory na podmínky hospodářské soutěže a obchodu s pozitivními účinky plánované podpory na podporované hospodářské činnosti, včetně příspěvku podpory k ochraně životního prostředí a cílům energetické politiky a konkrétněji přechodu k činnostem, které jsou udržitelné z hlediska životního prostředí, a k dosažení právně závazných cílů evropského právního rámce pro klima a cílů Unie v oblasti energie a klimatu pro rok 2030. Komise bude při tomto posuzování věnovat zvláštní pozornost článku 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ([167]) včetně zásady „významně nepoškozovat“ nebo jiným srovnatelným metodikám.

(447) Negativní účinky opatření na hospodářskou soutěž a obchod musí být dostatečně omezené, aby celková bilance opatření byla pozitivní. Podle bodu 73 pokynů CEEAG bude Komise považovat opatření podpory za slučitelné s vnitřním trhem pouze tehdy, převáží-li pozitivní účinky nad účinky negativními.

(448) Soudní dvůr objasnil, že za účelem posouzení, zda opatření nepříznivě ovlivňuje podmínky obchodu v míře, jež je v rozporu se společným zájmem, musí Komise zvážit pozitivní účinky plánované podpory na rozvoj činností, kterým má podpora pomáhat, a negativní účinky, které podpora může mít na vnitřní trh ([168]).

([165]) Rozhodnutí Komise ze dne 27. listopadu 2002 ve věci státní podpory NN 101/2002 – Spojené království – Podpora na záchranu společnosti British Energy plc.

([166]) Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci nefinančních podniků v obtížích (Úř. věst. C 249, 31.7.2014, s. 1).

([167]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088 (Úř. věst. L 198, 22/06/2020, s. 13).

([168]) Rozsudek ze dne 22. září 2020, Rakousko v. Komise, ECLI:EU:C:2020:742, bod 101.

(449) Jak je popsáno ve 439. bodě odůvodnění, oznámené opatření ovlivní hospodářskou soutěž v Německu a sousedních oblastech a změní žebříček nabídkových cen. V oddíle 6.3.3.2 je však uvedeno, že pozměněné opatření RWE je navrženo tak, aby se zabránilo nepřiměřeným negativním účinkům na hospodářskou soutěž a obchod. Pozměněné opatření RWE zejména umožňuje příjemci posílit jeho postavení na trhu nebo proniknout na nové trhy způsobem, který by jinak nebyl možný.

(450) Komise konstatuje, že postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí usnadní rozvoj dodatečné kapacity výroby elektřiny založené na jiných technologiích, konkrétně na obnovitelných zdrojích energie, a umožní Německu dosáhnout svého cíle klimatické neutrality podle plánu, tj. průběžného cíle do roku 2030 a konečného cíle do roku 2045 (viz oddíl 6.3.2). Kromě toho bude mít podpora pozitivní účinky na životní prostředí, například výrazné snížení emisí CO_2 v řádu milionů tun CO_2 ročně, což by mohlo představovat přibližně 40 % emisí CO_2 v Německu (16. a 17. bod odůvodnění). V případě nepřijetí oznámeného opatření by k tomuto snížení nedošlo ve stejném časovém horizontu, protože společnost RWE by neměla motivaci k tomu, aby ukončila provoz svých ziskových hnědouhelných zařízení. Oznámené opatření navíc přináší předvídatelnost, pokud jde o uzavírání elektráren vyrábějících elektřinu z hnědého uhlí, což zajistí bezpečnost dodávek a poskytne provozovatelům hnědouhelných elektráren jistotu z hlediska zaměstnanosti a dalších společenských dopadů.

(451) Německé orgány navíc navrhly oznámené opatření tak, aby minimalizovalo možné narušení hospodářské soutěže, které by mohlo vyplývat z oznámeného opatření, jak je popsáno ve 440. bodě odůvodnění. Pozitivní účinky oznámeného opatření proto podpoří přechod k environmentálně udržitelným činnostem a pomohou dosáhnout právně závazných cílů podle evropského právního rámce pro klima a cílů Unie v oblasti energetiky a klimatu do roku 2030 tím, že usnadní rozvoj výroby elektřiny z alternativních zdrojů energie, jako jsou obnovitelné zdroje energie.

(452) Oznámené opatření je navíc v souladu se zásadou „významně nepoškozovat“, neboť nepodporuje provádění hospodářských činností, které by významně poškozovaly jakýkoli cíl v oblasti životního prostředí, například zvyšovaly emise skleníkových plynů. Cílem oznámeného opatření je naopak snížit emise skleníkových plynů a usnadnit rozvoj výroby elektřiny z alternativních zdrojů energie, jako jsou obnovitelné zdroje energie.

(453) Pozitivní účinky oznámeného opatření proto převažují nad dočasnými účinky na hospodářskou soutěž v Německu a sousedních oblastech, neboť oznámené opatření umožní dosáhnout většího snížení emisí skleníkových plynů a je navrženo tak, aby omezilo narušení hospodářské soutěže, neboť je časově omezené, zejména s ohledem na urychlené postupné ukončení výroby elektřiny z hnědého uhlí do roku 2030, a je přiměřené a jeho výše nepřevyšuje odhadovaný ušlý zisk společnosti RWE (viz 440. bod odůvodnění). Celkově je oznámené opatření v souladu s cíli čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU, neboť usnadňuje rozvoj hospodářské činnosti v oblasti elektřiny vyráběné z alternativních zdrojů, pokud tato podpora nemá nepříznivý účinek na hospodářskou soutěž v míře odporující společnému zájmu.

(454) Komise dospěla k závěru, že požadavky podle bodů 71 až 73 pokynů CEEAG jsou splněny. Komise se proto domnívá, že pozitivní účinky oznámeného opatření převažují nad jeho možnými negativními účinky na hospodářskou soutěž a obchod.

6.3.5. *Společnosti v obtížích a společnosti, kterým byl vydán příkaz k navrácení podpory*

(455) Komise konstatuje, že Německo potvrdilo, že společnost RWE není podnikem v obtížích a že se na ni nevztahuje příkaz k navrácení podpory (81. a 82. bod odůvodnění). Pozměněné opatření RWE je proto v souladu s body 14 a 15 pokynů CEEAG. ([169])

([169]) Z toho také vyplývá, že nelze provést srovnání s případem restrukturalizace společnosti British Energy plc, jak navrhla jedna třetí strana.

6.3.6. *Závěr o slučitelnosti podpory*

(456) Závěrem Komise konstatuje, že pozměněné opatření RWE je slučitelné s vnitřním trhem, neboť usnadňuje rozvoj hospodářské činnosti a neovlivňuje negativně podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem. Pozitivní účinky podpory navíc převažují nad negativními účinky na hospodářskou soutěž a obchod. Proto je pozměněné opatření RWE v souladu s oddílem 4.12.1 pokynů CEEAG a čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.

7. **ZÁVĚR**

(457) Pozměněné opatření RWE je slučitelné s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU a s ohledem na příslušná ustanovení pokynů CEEAG,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Opatření státní podpory ve výši 2,6 miliardy EUR, které Spolková republika Německo hodlá provést ve prospěch společnosti RWE, je slučitelné s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie.

Poskytnutí státní podpory ve výši 2,6 miliardy EUR je tedy povoleno.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Spolkové republice Německo.

V Bruselu dne 11. prosince 2023.

Za Komisi
Margrethe VESTAGER
výkonná místopředsedkyně